

VYHODNOCENÍ KONCEPCE

**DLE ZÁKONA Č. 100/2001 Sb.,
O POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ,
VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ**

**„INTEGROVANÁ STRATEGIE ROZVOJE
BRNĚNSKÉ METROPOLITNÍ OBLASTI
PRO UPLATNĚNÍ NÁSTROJE
INTEGROVANÉ ÚZEMNÍ INVESTICE (ITI)“**

BRNO

Srpen 2015

ÚVOD	8
1 OBSAH A CÍLE KONCEPCE, JEJÍ VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM.....	10
2 INFORMACE O SOUČASNÉM STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ A JEHO PRAVDĚPODOBNÝ VÝVOJ BEZ PROVEDENÍ KONCEPCE	18
3 CHARAKTERISTIKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V OBLASTECH, KTERÉ BY MOHLY BÝT PROVEDENÍM KONCEPCE VÝZNAMNĚ ZASAŽENY	42
4 VEŠKERÉ SOUČASNÉ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, KTERÉ JSOU VÝZNAMNÉ PRO KONCEPCI, ZEJMÉNA VZTAHUJÍCÍ SE K OBLASTEM SE ZVLÁŠTNÍM VÝZNAMEM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	44
5 CÍLE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ STANOVENÉ NA MEZINÁRODNÍ, KOMUNITÁRNÍ NEBO VNITROSTÁTNÍ ÚROVNI, KTERÉ MAJÍ VZTAH KE KONCEPCI A ZPŮSOB, JAK BYLY TYTO CÍLE VZATY V ÚVAHU BĚHEM JEJÍ PŘÍPRAVY, ZEJMÉNA PŘI POROVNÁNÍ VARIANTNÍCH ŘEŠENÍ.....	50
6 ZÁVAŽNÉ VLIVY NAVRHOVANÝCH VARIANT KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	62
7 PLÁNOVANÁ OPATŘENÍ PRO PŘEDCHÁZENÍ, SNÍŽENÍ NEBO KOMPENZACI VŠECH ZÁVAŽNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	76
8 VÝČET DŮVODŮ PRO VÝBĚR ZKOUMANÝCH VARIANT A POPIS, JAK BYLO POSUZOVÁNÍ PROVEDENO, VČETNĚ PŘÍPADNÝCH PROBLÉMŮ PŘI SHROMAŽDOVÁNÍ POŽADOVANÝCH ÚDAJŮ	78
9 STANOVENÍ MONITOROVACÍCH UKAZATELŮ (INDIKÁTORY) VLIVŮ KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	80
10. POPIS PLÁNOVANÝCH OPATŘENÍ K ELIMINACI, MINIMALIZACI A KOMPENZACI NEGATIVNÍCH VLIVŮ ZJIŠTĚNÝCH PŘI PROVÁDĚNÍ KONCEPCE	84
11. STANOVENÍ INDIKÁTORŮ (KRITÉRIÍ) PRO VÝBĚR PODPOROVANÝCH PROJEKTŮ.....	85
12 VLIVY KONCEPCE NA VEŘEJNÉ ZDRAVÍ	88
13 NETECHNICKÉ SHRUTÍ VÝŠE UVEDENÝCH ÚDAJŮ	91
14 SOUHRNNÉ VYPOŘÁDÁNÍ VYJÁDŘENÍ OBDRŽENÝCH KE KONCEPCI Z HLEDISKA VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ	106
15 ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ VČETNĚ NÁVRHU STANOVISKA KE KONCEPCI..	125
SEZNAM ZPRACOVATELŮ VYHODNOCENÍ KONCEPCE.....	134
SEZNAM POUŽITÝCH PODKLADŮ	135

PŘÍLOHY:

Příloha č. 1: Posouzení vlivů koncepce na EVL a PO (naturové hodnocení)

Příloha č. 2: Tabulkové vyhodnocení opatření

Příloha č. 3: Přehled doporučení pro vybraná opatření prioritních oblastí

Příloha č. 4: Hodnocení vlivů koncepce na veřejné zdraví

Zkratky a vysvětlivky:

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
B(a)P	benzo(a)pyren
BMO	Brněnská metropolitní oblast
BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
CO	oxid uhelnatý
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSN	Česká technická norma (česká soustava norem)
ČSÚ	Český statistický úřad
EHS	Evropské hospodářské společenství
EIA	posuzování vlivů záměru na životní prostředí
ESIF	evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EVL	evropsky významná lokalita (Natura 2000)
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
HIA	hodnocení vlivů na veřejné zdraví
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
IROP	integrováný regionální operační program
ISR	integrovaná strategie rozvoje
ISR BMO ITI	Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice
ISSaR	informační systém statistiky a reportingu
ITI	integrované územní investice
JMK	Jihomoravský kraj
KHS	krajská hygienická stanice
KISOH	krajský integrováný systém odpadového hospodářství
KÚ	krajský úřad
MAS	místní akční skupina
MT 11	mírně teplá klimatická oblast (klasifikace klimatu dle Quitta)
MZCHÚ	maloplošná zvláště chráněná území
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NATURA 2000	soustava chráněných území Natura 2000, tvořena evropsky významnými lokalitami (EVL) a ptačími oblastmi (PO)
NH ₃	amoniak
NO _x	oxidy dusíku
NO ₂	oxid dusičitý
OECD	organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OPŽP	operační program životního prostředí

ORP	obce s rozšířenou působností
OSN	Organizace spojených národů
PESTEL	analýza sloužící k posouzení a vyhodnocení okolních vlivů jak na konkrétní projekty, tak na ucelenou rozvojovou strategii
PM ₁₀ /PM _{2,5}	suspendované částice frakce PM ₁₀ ,PM _{2,5} (prašný aerosol)
PO	ptačí oblast (Natura 2000)
POH	plán odpadového hospodářství
PUPFL	pozemek určený k plnění funkcí lesa
PÚR	politika územního rozvoje
REZZO	Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší
RIS	regionální inovační strategie
RIS JMK	Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic ČR
SEA	posuzování vlivů koncepce na životní prostředí
SEK	státní energetická koncepce
SEKM	systém evidence kontaminovaných míst
SO	správní obvod
SO ₂	oxid siřičitý
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
SRR	strategie regionálního rozvoje
SRUR	strategický rámec udržitelného rozvoje
SWOT	analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb spojené s projektem
T2	teplá klimatická oblast (klasifikace klimatu dle Quitta)
ÚAP	územně analytické podklady
ÚC	územní celek
ÚSES	územní systém ekologické stability
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky
VaV	věda a výzkum
VOC	těkavé organické látky
VÚC	velký územní celek
VZCHÚ	velkoplošné zvláště chráněné území
WHO	Světová zdravotnická organizace (World Health Organization)
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZOPK	zákon o ochraně přírody a krajiny
ZPF	zemědělský půdní fond
ZZŘ	závěr zjišťovacího řízení
ŽP	životní prostředí

Název koncepce: Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)

Předkladatel: Statutární město Brno
Dominikánské nám. 196/1
601 67 Brno

Oprávněný zástupce předkladatele:

Ing. Petr Vokřál
Primátor města Brna

Město Brno
Kancelář primátora města Brna
Dominikánské nám. 1
601 67 Brno

Tel.: 542 172 201
E-mail: vokral.petr@brno.cz

Kontaktní osoba: Dr. Ing. Marie Zezůlková
Vedoucí Kanceláře strategie města
Úsek rozvoje města
Magistrát města Brna
Dominikánské nám. 1
601 67 Brno

Tel.: 542 172 206
E-mail: zezulkova.marie@brno.cz

Oprávněný zástupce zpracovatele Vyhodnocení:

Ing. Jan Vojtek
jednatel

SPF Group, s.r.o
Adresa: Bozděchova 99/6, 400 01 Ústí nad Labem
telefon: 777 072 307
e-mail: vojtek@spfgrpoup.org

Držitel autorizace a odpovědný řešitel:

Ing. Bohumil Sulek, CSc.

Držitel osvědčení odborné způsobilosti ke zpracování dokumentací a posudků ve smyslu § 19 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů; číslo osvědčení: 11038/1710/OHRV/93.

Platnost osvědčení odborné způsobilosti prodloužena do 13.6.2016 Rozhodnutím o prodloužení autorizace ke zpracování dokumentace a posudku č.j.: 42243/ENV/11 vydaným MŽP dne 20.6.2011.

Adresa: Na Pláni 2863/9, 150 00 Praha 5
telefon: 602 353 194
e-mail: bob.sulek@seznam.cz

Řešitelský tým (v abecedním pořadí dle příjmení):

RNDr. Marek **Banaš**, PhD., autorizovaná osoba k provádění posouzení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (číslo osvědčení 57148/ENV/09)

Martina **Blahová**

Mgr. František **Gregor**

Mgr. Eva **Jirásková**

RNDr. Radim **Misiaček**

Mgr. Lenka **Polachová**

RNDr. Marcela **Zambojová**, držitelka osvědčení odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví, č. osvědčení 1/2006, číslo j. OVZ-300-18.5/23562 ze dne 31. 7. 2006.

Platnost osvědčení odborné způsobilosti prodloužena do 31.7.2016 Rozhodnutím Ministerstva zdravotnictví č.j.: 75376-OVZ-32.1-21.11.10 vydaným dne 16.12.2010.

Návrh samotného dokumentu „Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)“ byla zpracována společnostmi SPF group, s.r.o. a HOPE GROUP s.r.o. ve spolupráci s Kanceláří strategie města, Úsekem rozvoje města magistrátu města Brna.

Úvod

Východiska

Předložené vyhodnocení návrhu koncepce „Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)“ (dále také vyhodnocení koncepce nebo vyhodnocení ISR BMO) je zpracováno na základě § 10e - §10f zákona číslo 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Vyhodnocení koncepce vychází z obsahu přílohy číslo 9 citovaného zákona. Procedura posuzování vlivů na životní prostředí pro uvedenou koncepci probíhá v souladu s § 21, písm. d) zákona, v působnosti Ministerstva životního prostředí (dotčené území zasahuje částečně na území CHKO Moravský kras).

Ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, vyplývá povinnost posoudit, zda provádění koncepce může významně ovlivnit evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, zařazené do soustavy Natura 2000 a pokud ano, do jaké míry a jaká opatření je nutno přijmout. Na základě požadavku předkladatele byla k návrhu koncepce vydána stanoviska orgánů ochrany přírody – Ministerstva životního prostředí, Odboru výkonu státní správy VII, KÚ Jihomoravského kraje a AOPK – správy CHKO Moravský kras.

Ze zaslaných stanovisek plyne, že nelze vyloučit významný vliv koncepce na lokality soustavy Natura 2000 (viz přílohy Oznámení koncepce). Vliv koncepce na evropsky významné lokality (EVL) a ptačí oblasti (PO) byl proto vyhodnocen osobou, autorizovanou ke zpracování posouzení dle § 45i citovaného zákona, a dokument je součástí Vyhodnocení jako příloha číslo 1.

Vlivy koncepce na veřejné zdraví byly vyhodnoceny držitelkou osvědčení o odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví. Posouzení vlivů na veřejné zdraví je součástí Vyhodnocení jako příloha číslo 4.

Základním materiálem pro zpracování Vyhodnocení koncepce byl především návrh dokumentu „Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)“ a další koncepční podklady a informace, předané zpracovatelům Vyhodnocení předkladatelem koncepce, dále konzultace s orgány veřejné správy, literární a mapové podklady a zkušenosti zpracovatelů při zpracování Vyhodnocení dalších koncepčních dokumentů. Hlavní použité materiály jsou uvedeny v závěru Vyhodnocení v kapitole „Seznam použitých podkladů“. Ke zpracování kapitoly 2. Vyhodnocení „Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce“ byly v souladu s § 10b, odst. 3, zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů, využity existující podklady.

Vyhodnocení koncepce zpracoval tým pod vedením Ing. Bohumila Sulka, CSc., který je autorizovanou osobou, oprávněnou zpracovávat dokumentace a posudky podle zákona a držitelem autorizace ve smyslu § 19, odstavec 1, zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Složení týmu zpracovatele Vyhodnocení je uvedeno výše a obligatorně v kap. 15 Vyhodnocení.

Soulad uvedené koncepce s povinnostmi, vyplývajícími ze zákonných ustanovení, byl konfrontován s platnou právní úpravou. Existují-li další závažné skutečnosti, které by na posuzování koncepce mohly mít zásadní vliv, nebyly zpracovateli Vyhodnocení koncepce v době jeho zpracování známy.

Předmět posouzení a vymezení území

Předmětem posouzení je „Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)“ zahrnující území 167 obcí včetně Statutárního města Brna.

Proces posuzování, včetně zajištění přístupu k informacím a účasti veřejnosti

Procedura posouzení koncepce probíhá v působnosti Ministerstva životního prostředí České republiky. Zapojení veřejnosti probíhá v souladu s obligatorními kroky, stanovenými zákonem č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o posuzování vlivů na životní prostředí. Dokument ISR BMO byl zpracováván dle principů strategického plánování rozvojových dokumentů se zapojením klíčových aktérů rozvoje území do jeho přípravy.

Obligatorní kroky procedury do doby předložení Vyhodnocení

1. Oznámení koncepce ve smyslu § 10c) zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, bylo příslušnému úřadu předloženo předkladatelem koncepce 6. 10. 2014. Oznámení bylo v souladu s požadavkem odstavce 2, § 10c) citovaného zákona¹ příslušným úřadem zasláno dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům.
2. Dne 23. 10. 2014 byla zveřejněna informace o Oznámení koncepce na úřední desce Jihomoravského kraje a tímto dnem bylo zahájeno zjišťovací řízení dle § 10d) citovaného zákona.
3. Na základě vyjádření, doručených k Oznámení, byl příslušným úřadem vydán 25. 11. 2014 Závěr zjišťovacího řízení, který mimo jiné stanovil obsah a rozsah Vyhodnocení nejen v rozsahu základních zákonných požadavků, daných § 2 a 10b) a přílohou č. 9 zákona, ale také nad tento rámec, se zaměřením na aspekty plynoucí ze zjišťovacího řízení. V souladu s požadavky zákona byl tento dokument zveřejněn.

Plánované obligatorní kroky procedury po předložení Vyhodnocení

1. Zveřejnění návrhu koncepce, včetně jejího Vyhodnocení, a informace o tom, kdy a kde je možno do návrhu koncepce a Vyhodnocení nahlížet, a jeho zaslání příslušným úřadem dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům dle § 10f), odstavec 2 citovaného zákona.
2. Shromažďování vyjádření dotčených správních úřadů, dotčených samosprávných celků a veřejnosti po celou dobu zveřejnění návrhu koncepce.
3. Veřejné projednání návrhu koncepce dle § 10f), odstavec 4 citovaného zákona.
4. Vydání stanoviska k posouzení vlivů návrhu koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví Ministerstvem životního prostředí ČR na základě návrhu koncepce, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání dle § 10g), odstavec 1 citovaného zákona.

¹ Není-li uvedeno jinak, je dále v tomto textu zákonem vždy míněn zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů

1 OBSAH A CÍLE KONCEPCE, JEJÍ VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM

1.1. Obsah koncepce

Jedná se o komplexní strategii (napříč jednotlivými odvětvími), která má za cíl definovat priority Brněnské metropolitní oblasti s ohledem na předpokládané příležitosti v horizontu do roku 2020.

Protože toto Vyhodnocení tvoří přílohu návrhu uvedené Integrované strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI), která je zveřejněna současně s Vyhodnocením, je návrh koncepce popsán ve Vyhodnocení ve stručném rozsahu, přiměřeném jeho účelu.

Podrobnější členění koncepce

Zpracování návrhu ISR BMO bylo rozděleno do několika fází uvedených níže.

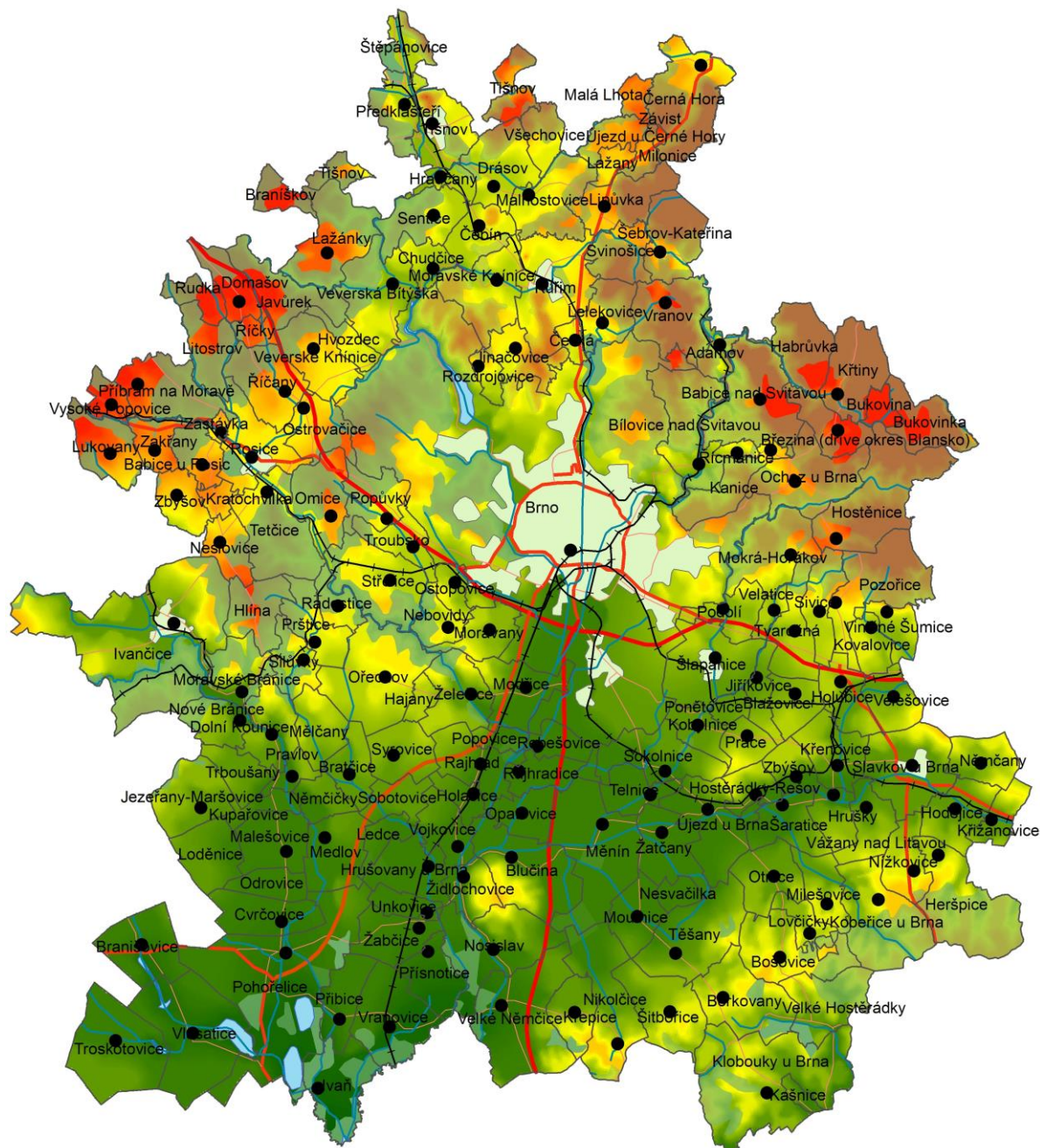
Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)

- A. Analytická část
 - Vymezení území
 - Socioekonomická analýza
 - PESTEL analýza
 - Analýza SWOT
 - Analýza stakeholderů
 - Analýza problémů
 - Analýza potřeb
- B. Návrhová část
 - Vize, strategie a globální cíle
 - Prioritní oblasti a cíle
 - Popis opatření
 - Vazba na horizontální témata
 - Vazba na strategické dokumenty

Vymezení území

Rozsah BMO je založen na studii z roku 2013 „Vymezení funkčního území Brněnské metropolitní oblasti a Jihlavské sídelní aglomerace“. Cílem relevantní části bylo vymezit funkční metropolitní oblasti Brna jako zájmového území pro uplatnění urbánní dimenze regionální politiky EU, představované v období 2014–20 nástrojem ITI, s využitím ESIF. Takto vymezenou Brněnskou metropolitní oblast tvoří katastrální území 167 obcí, včetně Statutárního města Brna, v nichž žije přes 600 000 obyvatel (jejich seznam je součástí analytické části textu ISR BMO). Mapka vymezení je uvedena níže:

Obr. 1.1 Mapka vymezení Brněnské metropolitní oblasti (zdroj ISR BMO)

Analytická část

Socioekonomická analýza přináší základní informace o Brněnské metropolitní oblasti. Pro přehlednost a vhodnou interpretaci byl analytický text doplněn řadou grafů, tabulek, map a obrázků. Klíčové závěry každé kapitoly byly sumarizovány v krátkém strukturovaném shrnutí na konci příslušné kapitoly. Socioekonomická analýza je členěna do následujících částí – Základní informace o BMO, Obyvatelstvo, Ekonomika, Sociální, zdravotní a vzdělávací infrastruktura, Doprava a dopravní infrastruktura, Technická infrastruktura a životní prostředí, Cestovní ruch.

Následující *PESTEL analýza* slouží k posouzení a vyhodnocení okolních vlivů jak na konkrétní projekty, tak na ucelenou rozvojovou strategii, a to podle faktorů, jejichž iniciály tvoří akronym PESTEL:

- politické,
- ekonomické,
- sociální,
- technologické,
- environmentální,
- legislativní.

Cílem analýzy bylo identifikovat nejvýznamnější jevy, události, rizika a vlivy, které ovlivňují nebo budou ovlivňovat BMO, pro každou z uvedených skupin faktorů. V rámci tohoto bloku byl rovněž proveden odhad vlivu jednotlivých faktorů (pro technologické, environmentální a legislativní faktory souhrnně) v nejbližším časovém období 7 let, tedy v období, které je relevantní pro implementaci ISR BMO ITI.

Dalším krokem byla definice problémových okruhů pro zpracování dílčích SWOT analýz. Na základě informací z předchozích analytických výstupů byly definovány 4 okruhy, které představují relativně ucelená témata. Jedná se o tyto tematické okruhy:

- Doprava a mobilita
- Životní prostředí
- Konkurenceschopnost a vzdělávání
- Sociální soudržnost a sociální služby

Jednotlivé problémové okruhy byly podrobeny SWOT analýze. Ta představuje metodu, pomocí níž je možné klasifikovat hlavní rozvojové faktory a zařadit je následujícím způsobem:

- silné stránky (S = strengths),
- slabé stránky (W = weaknesses),
- příležitosti (O = opportunities),
- hrozby (T = threats).

Dílčí SWOT analýzy umožňují identifikovat rozvojové faktory v jednotlivých problémových okruzích, nelze však s jejich pomocí porovnávat význam jednotlivých faktorů ani problémových okruhů (tedy např. která slabá stránka či příležitost je důležitější). Z tohoto důvodu byla provedena také *souhrnná SWOT analýza*, v rámci níž byly z identifikovaných faktorů vybrány ty nejvýznamnější (tzn. podle důležitosti pro rozvoj BMO).

Analýza stakeholderů byla pořízena jako pracovní materiál pro definování významu potenciálních aktérů implementace ISR BMO ITI. Vedle nositele ITI, tedy statutárního města Brna, jsou identifikováni také potenciální významní nositelé projektů a subjekty, které mají ve sledované problematice v zájmovém území nebo jeho části vliv. Mimo jiné sloužila jako podpůrný nástroj pro nominování subjektů do pracovních skupin pro implementaci ISR BMO. Následující část *Analýza problémů* ukazuje, v jakých oblastech (tématech) se koncentrují problémy regionu a na co tedy při plánování jeho dalšího rozvoje zaměřit pozornost. Pro identifikaci a popis problémů byl využit rámec „příčina – problém – důsledek – potřeby“.

Při formulaci problémů je třeba mít na paměti, že ne všechny mohou být řešeny intervencemi ze strany nositele integrované strategie. Na základě souhrnu problémů jsou v této části vytvořeny pro lepší přehlednost stromy problémů. Strom problémů je analýza, která pracuje s ústředním problémem, k němuž váže příčiny a důsledky. Stromy jsou rozděleny podle tematických oblastí a cílem analýzy je identifikovat a jasně pojmenovat problémy existující v území, pro které je koncepce zpracováván a jejich hierarchizace ve smyslu příčina – důsledek.

Na analýzu problémů je přímo navázáno komplexní vymezení potřeb, které je nutné naplnit, aby mohlo dojít k dalšímu kvalitativnímu rozvoji území. *Analýza potřeb* je stručným shrnutím hlavních potřeb území. Navazuje na analytické výstupy a naznačuje hlavní rozvojové směry, na které bude následně cílena strategická část ISR BMO. Analýza potřeb je zpracována ve schematické podobě opět pro každou z tematických oblastí (viz SWOT analýza):

- Doprava a mobilita
- Životní prostředí
- Konkurenceschopnost a vzdělávání
- Sociální oblast a zdraví.

Návrhová část

Návrhová část představuje klíčový výstup strategie z hlediska charakteru a zaměření budoucích oblastí opatření. Typické pro ni je její hierarchické uspořádání s tím, že v průběhu zpracování se postupovalo od nejvyšší (nejobecnější) úrovně rozvojové vize k nejkonkrétnější úrovni opatření.

Výstupy návrhové části proto zahrnují:

- vizi a globální cíl,
- prioritní oblasti,
- specifické cíle,
- opatření.

Rozvojová vize

Rozvojová vize popisuje stav BMO, jehož by mělo být dosaženo k roku 2020, a v tomto smyslu představuje zastřešující rámec celé strategické části.

Motto vize

Jako motto vize byl navržen slogan:

„Brněnská metropolitní oblast – prosperující, zdravá a dostupná metropole“

Strategie zahrnuje 2 pilíře, které jsou pro budoucí rozvoj BMO nezbytné:

- I. Lidský kapitál provázaný s nezbytnou sociální soudržností a posílením konkurenceschopnosti regionu jako *složky* sociálně-ekonomického rozvoje oblasti
- II. Prostředí zahrnující infrastrukturu, vybavenost regionu a životní prostředí jako nezbytné *předpoklady* pro sociálně-ekonomický rozvoj oblasti

Pro potřeby posouzení vlivů na životní prostředí je důležitá zejména environmentální část II. pilíře strategie (detailní popis obou pilířů je součástí návrhové části ISR BMO):

„...BMO si udrží příznivé životní prostředí, a to i díky vyřešení některých dílčích problémů s kvalitou životního prostředí a péče o krajinu. Kvalita ovzduší, vod a půd se mírnělepší nebo alespoň nezhorší. Bude provedena revitalizace podvyužitých ploch někdejší průmyslové nebo jiné hospodářské činnosti (brownfields) vč. sanace případných environmentálních rizik. Budou vyřešeny alespoň ty nejvýznamnější infrastrukturní deficity BMO (kanalizace, vodovody atd.). Bude prohloubena integrace systému odpadového hospodářství a posílena jeho technologická modernizace. Výrazně se sníží energetická náročnost hospodářských činností, provozu objektů občanské vybavenosti a bydlení. Klíčoví aktéři v BMO se budou zabývat koncepčním řešením nejvýznamnějších environmentálních rizik a ohrožení, zejména pak povodní a sucha. Důležitou hospodářskou aktivitou v oblasti bude i nadále zemědělství vč. svých mimoprodukčních složek, které bude přispívat k udržitelnému rozvoji území a k péči o krajinu. Řešení environmentálních rizik území bude prováděno s přihlédnutím k potřebě rozvoje tohoto tradičního hospodářského odvětví spjatého s krajinou BMO....“

Globálním cílem strategie je **zvýšení konkurenceschopnosti a zlepšení kvality života obyvatel Brněnské metropolitní oblasti**. Globální cíl se skládá ze 4 témat, jejichž hlavním společným jmenovatelem je jejich aglomerační rozměr chápající BMO jako širěji vymezenou oblast kolem Brna.

Jednotlivými tématy jsou:

1. Konkurenceschopnost a vzdělávání
2. Sociální soudržnost
3. Smart mobilita
4. Životní prostředí.

První dvě témata naplňují I. pilíř strategie (Lidský kapitál), zbývající dvě témata pak II. pilíř strategie (Prostředí). Jednotlivá témata lze v kontextu naplnění strategie a rozvojové vize charakterizovat následujícím způsobem:

Prioritní oblasti a cíle

Prioritní oblast A – Doprava a mobilita

Cíl prioritní oblasti: Zvýšit mobilitu obyvatel, firem a dalších subjektů v BMO a zvýšit plynulost a bezpečnost v dopravě.

Opatření

- Opatření A.1: Terminály veřejné dopravy a systémy P+R
- Opatření A.2: Infrastruktura městské a příměstské veřejné dopravy
- Opatření A.3: Dopravní prostředky veřejné dopravy
- Opatření A.4: Dopravní telematika a informační systémy
- Opatření A.5: Regionální silniční síť navazující na síť TEN-T
- Opatření A.6: Cyklistická a pěší doprava

Prioritní oblast B - Životní prostředí

Cíl prioritní oblasti: Zvýšit kvalitu životního prostředí, snížit environmentální zátěž a eliminovat environmentální rizika v BMO.

Opatření

- Opatření B.1: Ochrana a čištění vod
- Opatření B.2: Zásobování vodou
- Opatření B.3: Protipovodňová opatření
- Opatření B.4: Analýzy, studie a plány pro prevenci povodní
- Opatření B.5: Snížení imisní zátěže území
- Opatření B.6: Předcházení vzniku odpadů
- Opatření B.7: Materiálové a energetické využití odpadů
- Opatření B.8: Plochy a prvky sídelní zeleně

Prioritní oblast C - Konkurenceschopnost a vzdělávání

Cíl prioritní oblasti: Podpořit dostupnost a kvalitu infrastruktury a služeb pro rozvoj konkurenceschopných odvětví v BMO, zvýšit vybavenost, kvalitu a relevanci systému přípravy lidských zdrojů, a to v návaznosti na definici strategie inteligentní specializace regionu.

Opatření:

- Opatření C.1: Infrastruktura a služby pro inovace a nová odvětví v BMO
- Opatření C.2: Podpora proinovačních služeb a aplikace výsledků VaV pro firmy v BMO
- Opatření C.3: Podpora proinovačních služeb pro začínající firmy v BMO
- Opatření C.4: Budování kapacit a kvality zařízení pro celoživotní učení
- Opatření C.5: Kvalita LZ: Předškolní vzdělávání v BMO
- Opatření C.6: Kvalita LZ: Klíčové kompetence již od počátečního vzdělávání

Prioritní oblast D - Sociální soudržnost

Cíl prioritní oblasti: Posílit sociální soudržnost na území BMO a zvýšit dostupnost kvalitních sociálních a návazných služeb, které budou odpovídat potřebám svých obyvatel.

Opatření:

- Opatření D.1: Zkvalitnění a rozvoj sítě sociálních a návazných služeb
- Opatření D.2: Doplnění kapacit infrastruktury sociálních služeb
- Opatření D.3: Budování sociálního bydlení

1.2. Vztah k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry

1.2.1. Vazby na další strategické dokumenty dle zpracovatelů koncepce

Vzhledem ke svému zaměření má Integrovaná strategie vztah k dokumentům na evropské, národní, regionální, i místní úrovni. Vychází tedy nejen z národních strategických dokumentů, ale zohledňuje i strategické dokumenty, zpracované v kraji na regionální úrovni.

Opatření a aktivity, navrhované v rámci této koncepce, by měly být v souladu cíli vybraných strategických a programových dokumentů připravených pro programové období 2014+.

Vzhledem k tomu, že soulad s kohezní politikou EU byl jedním z jejích hlavních cílů, bere Strategie v úvahu zejména tyto dokumenty:

- EVROPA 2020 - Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění (tzv. Strategie Evropa 2020);
- Další dokumenty k uvedené stěžejní iniciativě Strategie Evropa 2020;
- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních ohledně Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a dalších.

Na národní úrovni koncepce respektuje Národní program reform, poziční dokumenty, Dohodu o partnerství, Strategii regionálního rozvoje České republiky na léta 2014-2020 (dále jen SRR ČR) a další dokumenty na národní úrovni, tvořící rámec pro jednotlivé tematické oblasti. ISR BMO reaguje také na související regionální dokumenty pro programové období, zejména Strategii JMK 2020, Program rozvoje JMK 2014-2017, Strategii pro Brno, a další.

1.2.2 Doplnění souvisejících relevantních strategických dokumentů

Kromě výše uvedených dokumentů byly při zpracování Vyhodnocení vzaty v úvahu i další národní a regionální dokumenty, především ty, které upravují jednotlivé složky životního prostředí a nejsou v seznamu dokumentů v návrhové části ISR BMO explicitně uvedeny (např. dokumenty v oblasti ochrany přírody a krajiny, ad.)

Protože přehled cílů relevantních koncepcí je podrobně uveden v kapitole č. 5 tohoto Vyhodnocení a jejich obsah byl použit při tvorbě referenčních cílů životního prostředí (hlavní metoda Vyhodnocení koncepce), nejsou v této podkapitole 1.2.2. jejich názvy a obsah duplicitně uváděny.

V souvislosti s hodnocením vztahu hodnocené Strategie a relevantních strategických dokumentů lze konstatovat, že bude docházet především ke kumulaci pozitivních, ale částečně i potenciálních negativních vlivů opatření Strategie s vlivy ostatních strategických dokumentů. V praxi se to může projevit především při implementaci aktivit, které naplňují globální a specifické strategické cíle koncepce.

V konkrétní rovině, to tedy znamená, že při přípravě a realizaci každého jednotlivého projektu musí proti případné potenciální kumulaci negativních vlivů na úrovni implementace projektu působit následující postupy:

1. Důsledná, nikoliv formální aplikace environmentálních kritérií pro výběr projektů, ať už standardních pro konkrétní použité finanční zdroje, nebo environmentálních kritérií uvedených v tomto Vyhodnocení (viz kapitola číslo 11).
2. Důsledné využití procedur posuzování vlivů záměru na životní prostředí (EIA) v těch případech, kdy je aplikace EIA relevantní
3. Důsledné využití procedury posuzování vlivu záměru na EVL a PO podle zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o ochraně přírody a krajiny, v těch případech, kdy je jeho aplikace relevantní.
4. Důsledné uplatňování stavebního zákona (včetně nástrojů územního plánování), tam, kde projekty nebudou podléhat zákonu č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

2 INFORMACE O SOUČASNÉM STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ A JEHO PRAVDĚPODOBNÝ VÝVOJ BEZ PROVEDENÍ KONCEPCE

Zpracovatel Vyhodnocení při přípravě níže uvedené kapitoly čerpal především z oficiálně vykazovaných údajů Ministerstva ŽP ČR pro dotčené území, podkladů Jihomoravského kraje, Statutárního města Brna a analytické části ISR BMO. Výše uvedené zdroje byly tam, kde to bylo možné, doplněny dalšími relevantními údaji o stavu životního prostředí, například v souvislosti s aktuálními dokumenty, týkajícími se stavu ŽP v kraji. Dále byly využity informace v souladu s § 10b, odst. 3, zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů.

Při popisu stavu životního prostředí dotčené oblasti je potřeba vzít v úvahu, že v souvislosti s principy vykazování vybraných údajů lze ve zdrojových materiálech nalézt především hodnoty, vztahující se k celému Jihomoravskému kraji, Statutárnímu městu Brnu, nebo okresům, které BMO pokrývá. Hodnoty přímo pro zájmové území jsou čerpány především ze samotného návrhu ISR BMO a jiných dokumentů v území. Pokud pro dané území nejsou relevantní informace k dispozici/nebyly publikovány, byly v případě nutnosti dopočteny/interpolovány, případně odhadnuty, nebo bylo použito srovnání pro celý kraj.

Současně je nezbytné uvést, že cílem kapitoly o stavu životního prostředí v dotčeném území není provést samostatnou kompletní analýzu stavu životního prostředí, ale odlišit významné nedostatky a trendy v zatížení jednotlivých složek ŽP i v jejich geografické distribuci tak, aby bylo možno použít uvedené analytické výstupy pro formulaci referenčních cílů životního prostředí.

Základní charakteristiky stavu životního prostředí v dotčeném území

Brněnská metropolitní oblast leží v Jihomoravském kraji, jejím centrem je statutární město Brno. Vymezení oblasti je popsáno v kapitole č. 1 tohoto Vyhodnocení. V území, tvořeném 167 obcemi, včetně Brna, o rozloze 1 755,3 km², ležícím na území okresů Výškov, Blansko a Znojmo, žije přes 600 000 obyvatel. Průměrná hustota zalidnění byla v roce 2011 cca 347 obyvatel na km². Pro srovnání lze uvést, že hustota zalidnění v ČR se uvádí 133 obyvatel na km² a v Jihomoravském kraji 162 obyvatel na km².

Z hlediska fyzicko-geografického leží BMO v oblasti Brněnské vrchoviny (celek Bobravská vrchovina a Dražanská vrchovina) a v oblasti Západní německé sníženiny, kde náleží pod celek Dyjsko-svratecký úval. Podle Quittovy klasifikace klimatu náleží území BMO do oblasti s mírně teplým MT11 až teplým T2 podnebím. Nejvýznamnějšími řekami území jsou Svitava, Svratka a Jihlava. Největší vodní plochou v oblasti je Brněnská přehrada s rozlohou 259 ha.

2.1 Ovzduší

Jihomoravský kraj patří z hlediska kvality ovzduší mezi čistší kraje České republiky, zejména srovnáme-li ho s Moravskoslezským a Ústeckým krajem či Prahou, jak potvrzuje dlouhodobý monitoring Českého hydrometeorologického ústavu.

2.1.1. Emisní situace

Celkové emise do ovzduší činí v Jihomoravském kraji 1,5 kg/obyvatele/rok, zatímco v rámci ČR 3,1 kg/obyvatele/rok. V samotném území BMO je však situace horší, neboť v něm žije přibližně třetina obyvatel kraje a produkuje se v něm podstatná část emisí v rámci JMK. To se týká především Brna, které se jako každé velké město potýká s dopravní zátěží a tím i se znečištěním ovzduší.

V roce 2012 vstoupil v platnost nový zákon o ochraně ovzduší, který zavádí přísnější emisní limity pro spalovací zdroje podle směrnice 2010/75/EU o průmyslových emisích. Platnost některých nových emisních limitů je časově odstupňovaná, aby se provozovatelé zdrojů mohli na jejich plnění připravit.

Stav ovzduší v jednotlivých částech zájmového území je různorodý a závisí na rozmístění zdrojů, produkci emisí a dále klimatických a kolísajících meteorologických podmínkách. Emise jsou produkovány z dopravy, při spalování fosilních paliv v domácnostech a v průmyslových provozech. Emise z dopravy jsou největší ve městech a v jejich okolí.

Ve venkovských oblastech pak hrají hlavní roli emise ze spalování pevných paliv v domácnostech, zejména pokud jsou používána zastaralá lokální topeniště s nedokonalým spalováním, pokud se spalují méně hodnotná paliva a pokud dochází k odpojování domácností od centrálního zásobování teplem. Lokální topeniště se podílejí na znečištění ovzduší významně především v zimních měsících při inverzním počasí a jsou významným producentem tuhých znečišťujících látek a široké škály organických látek.

Nejvíce emisí z dopravy je produkováno v Brně a jeho nejbližší zázemí a na dálničních, resp. silničních tazích s vysokou intenzitou provozu. Množství emisí škodlivin z dopravy se neustále zvyšuje. Jedná se zejména o tuhé znečišťující látky, na nichž se doprava podílí 87 %, dále oxidy dusíku (76 %), oxid uhelnatý (91 %) a těkavé organické látky (78 %).

Pokud se týká ostatních stacionárních zdrojů znečištění ovzduší, jsou významnými zdroji v BMO například podniky SAKO Brno a.s. – spalovna směsného komunálního odpadu (Brno-Židenice), Flextronics International s.r.o. – Indus (Brno), JAVE Velké Němčice a.s. (Velké Němčice) a další.

2.1.2. Imisní situace

Z výše uvedeného je zřejmé, že kvalitu ovzduší ovlivňuje lokálně nejvíce doprava, spalování fosilních paliv v domácnostech a v okolí průmyslových objektů ztakové jejich provoz. Doprava ovlivňuje kvalitu ovzduší nejvíce ve městech a v jejich okolí. Ve venkovských částech BMO je kvalita ovzduší ovlivněna spíše spalováním pevných paliv v domácnostech.

V případě krátkodobých (hodinových či denních) koncentrací znečišťujících látek v ovzduší je pro některé látky stanoven vedle imisního limitu také tolerovaný počet překročení limitní hodnoty v průběhu kalendářního roku. Přílohou zákona se připouští překročení imisního limitu pro hodinový průměr koncentrace NO₂ po 18 hodin za rok a limitu pro maximální denní koncentrace suspendovaných částic frakce PM₁₀ pak 35x za rok.

Tab. 2.1 Vybrané imisní limity pro ochranu zdraví, kdy hodnota B(a)P uvádí obsah znečišťující látky v částicích PM₁₀.

Látka	Doba průměrování	Imisní limit	Maximální tolerovaný počet překročení za rok
PM ₁₀	kalendářní rok	40 µg.m ⁻³	–
	1 den (24 hodin)	50 µg.m ⁻³	35
PM _{2,5}	kalendářní rok	25 µg.m ⁻³	–
NO ₂	kalendářní rok	40 µg.m ⁻³	–
	1 hod	200 µg.m ⁻³	18
Benzen	kalendářní rok	5 µg.m ⁻³	–
benzo(a)pyren	1 rok	1 ng.m ⁻³	–

Imisní situace v řešeném území je v některých případech popsána z důvodu dostupnosti dat prostřednictvím území Jihomoravského kraje, a to na základě výsledků imisního monitoringu kvality ovzduší pro vybrané znečišťující látky a dalších údajů ČHMÚ o kvalitě ovzduší. Hodnocení kvality ovzduší je provedeno na základě imisních limitů sledovaných látek.

Ovzduší Jihomoravského kraje je v některých lokalitách, především v metropoli Brně a jeho nejbližším zázemí, významně zatíženo prachovými částicemi PM₁₀ a PM_{2,5}, které jsou produkovány nejen spalovacími zdroji a dopravou, ale také v důsledku větrné eroze půdy. Dalšími významnými znečišťujícími látkami jsou benzo(a)pyren z dopravy a v menších obcích z lokálního vytápění domácností (nedokonalé spalování tuhých paliv v kotlích domácích topenišť). Překračovány jsou také limity přízemního ozónu, který vzniká sekundárně z oxidů dusíku, uhlovodíků a kyslíku pod vlivem slunečního záření. Zejména v letních měsících jsou jím zatíženy venkovské lokality.

Vzhledem k charakteristikám znečištění ovzduší a jeho významu, především dopadu znečištění ovzduší na zdraví obyvatel, byl popis zaměřen především na úroveň znečištění ovzduší suspendovanými částicemi (PM₁₀).

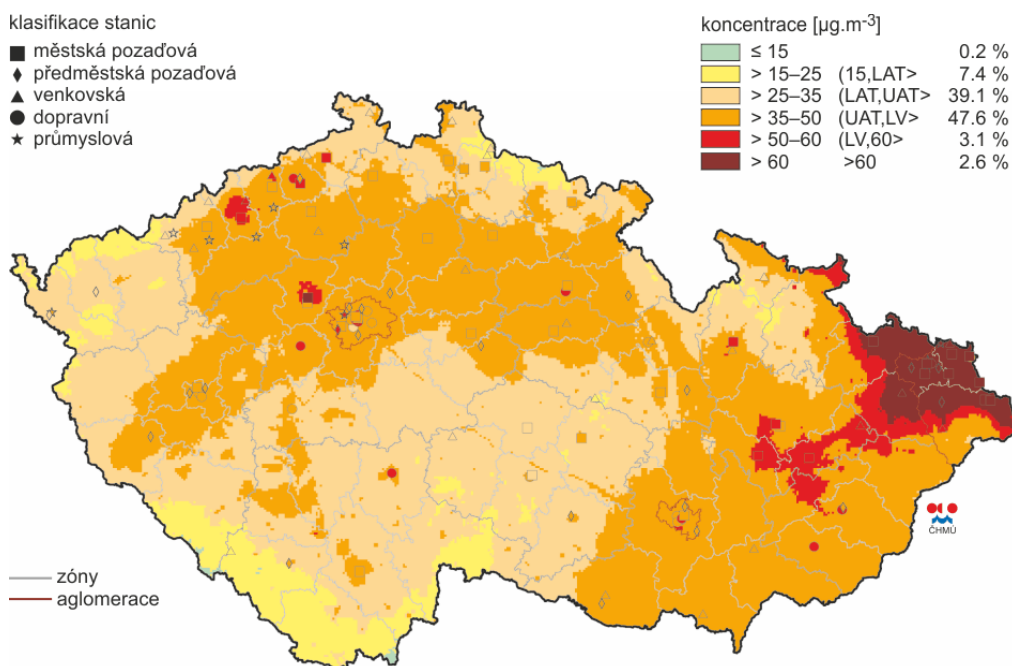
Suspendované částice frakce PM₁₀

Průměrné roční a maximální hodinové koncentrace PM₁₀

Suspendované částice frakce PM₁₀ patří mezi látky s největšími dopady na lidské zdraví. Limit pro roční průměrnou koncentraci PM₁₀ sice nebyl v roce 2014 ani v předchozích letech překročen, avšak vysoké koncentrace byly již tradičně naměřeny na dopravou nejexponovanějších lokalitách Brno-střed a Brno-Svatoplukova, Brno-Zvonařka, Brno-Lány a Brno-Masná.

K překročení limitů nicméně došlo v případě maximálních hodinových koncentrací. Imisní limit pro 24hodinové koncentrace PM₁₀ byl v roce 2014 v Jihomoravském kraji překročen na 3 stanicích imisního monitoringu z devatenácti. Všechny 3 monitorovací stanice leží v BMO - jedná se o stanice Brno – Svatoplukova (limit překročen 62 x), Brno – Zvonařka (limit překročen 64 x) a Brno-Lány (limit překročen 51 x). Jak však již bylo uvedeno výše, imisní koncentrace ovlivňuje řada dalších faktorů kromě produkce emisí, například meteorologické faktory. Níže uvedená mapka demonstruje koncentrace PM₁₀ v ČR.

Obr. 2.1: Pole 36. Největší 24 hod. koncentrace PM_{10} v roce 2013 (Zdroj: ČHMÚ).

Při hodnocení stávající úrovně znečištění v zájmové lokalitě lze nově vycházet také z map úrovní znečištění konstruovaných v síti 1 x 1 km, zveřejňovaných na stránkách ČHMÚ. Tyto mapy obsahují v každém čtverci hodnotu klouzavého průměru koncentrace za předchozích 5 kalendářních let pro ty znečišťující látky, které mají stanoven roční imisní limit. Poslední zpracovaná verze obsahuje údaje za roky 2009 až 2013.

Dle výsledků těchto map se v Jihomoravském kraji pohybovaly koncentrace suspendovaných částic frakce PM_{10} v následujícím rozmezí:

- průměrné roční koncentrace PM_{10} 18,0 až 31,4 $\mu\text{g/m}^3$
- maximální denní koncentrace PM_{10} 32,6 až 54,2 $\mu\text{g/m}^3$ (36. nejvyšší hodnoty).

Z uvedených výsledků vyplývá, že platný imisní limit pro roční průměr PM_{10} je plněn a naopak je překračován pro maximální denní koncentrace PM_{10} .

Suspendované částice frakce $PM_{2,5}$

Suspendované částice frakce $PM_{2,5}$ se v zóně BMO donedávna neměřily (stanice Znojmo měří až od 1. 1. 2010). Od roku 2012 jsou průměrné roční imisní koncentrace $PM_{2,5}$ v Jihomoravském kraji měřeny na 7 stanicích. Nejvyšších hodnot bylo opět dosahováno na dopravně zatížených lokalitách Brno – Svatoplukova, Brno – Lány, Brno – Zvonařka.

Hodnoty klouzavých pětiletých průměrů suspendovaných částic frakce $PM_{2,5}$ uvedené v mapě úrovní znečištění se v Jihomoravském kraji pohybovaly v následujícím rozmezí:

- průměrné roční koncentrace $PM_{2,5}$ 14,3 až 27,2 $\mu\text{g/m}^3$

Z uvedených výsledků vyplývá, že platný imisní limit pro roční průměr $PM_{2,5}$ je v BMO překračován. Překračování bylo zaznamenáno právě na území města Brna.

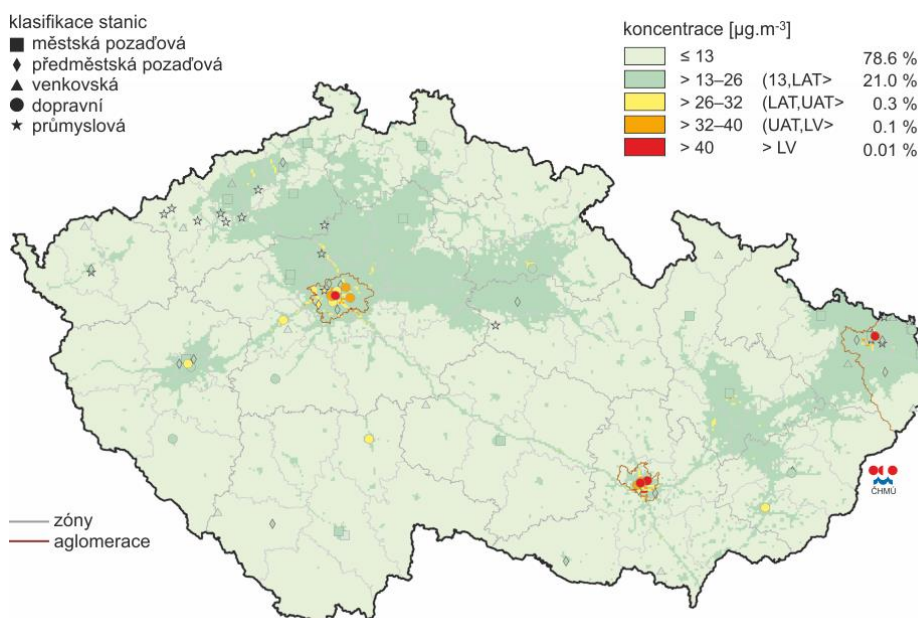
Oxid dusičitý (NO₂)

Průměrné roční a maximální hodinové koncentrace NO₂

V Jihomoravském kraji probíhá měření průměrných ročních koncentrací NO₂ na 10 stanicích imisního monitoringu, 8 z těchto stanic se nachází na území Brna. V roce 2014 došlo v BMO k překračování imisního limitu pro průměrnou roční koncentraci NO₂ na stanicích Brno-Úvoz (48,2 µg/m³) a Brno-Svatoplukova (40,6 µg/m³). V roce 2013 byly koncentrace podobné Brno-Úvoz (44,9 µg/m³), Brno-Svatoplukova bylo naměřeno 44,5 µg/m³.

Limit maximálních hodinových koncentrací NO₂ nebyl v roce 2014 ani předešlých letech překročen.

Obr. 2.2: Pole roční průměrné koncentrace NO₂ v roce 2013 (ČHMÚ).

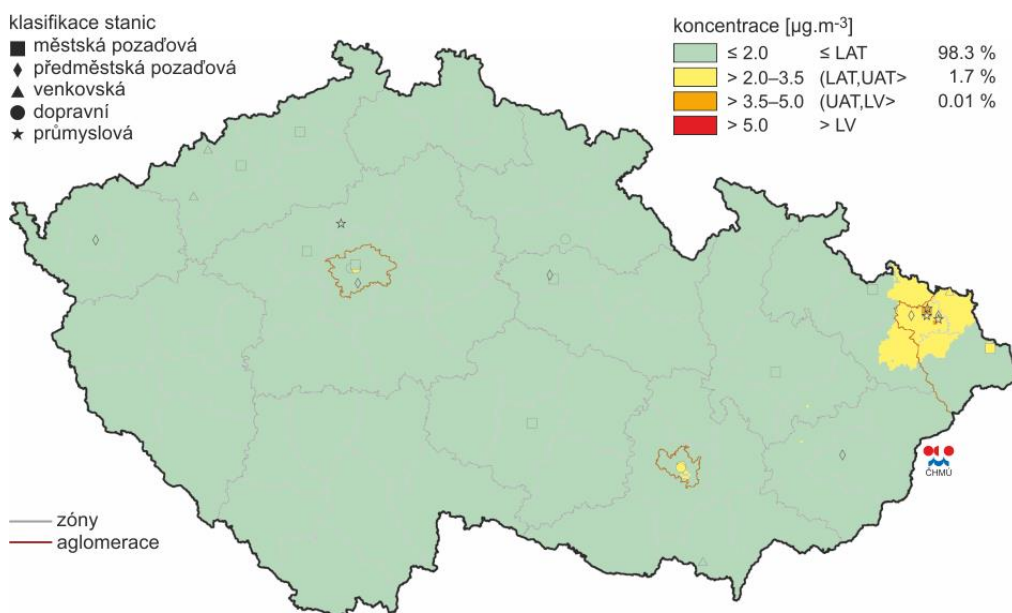
Z hlediska lidského zdraví je významná také produkce organických látek – benzenu a benzo(a)pyrenu.

Benzen

Průměrné roční koncentrace benzenu

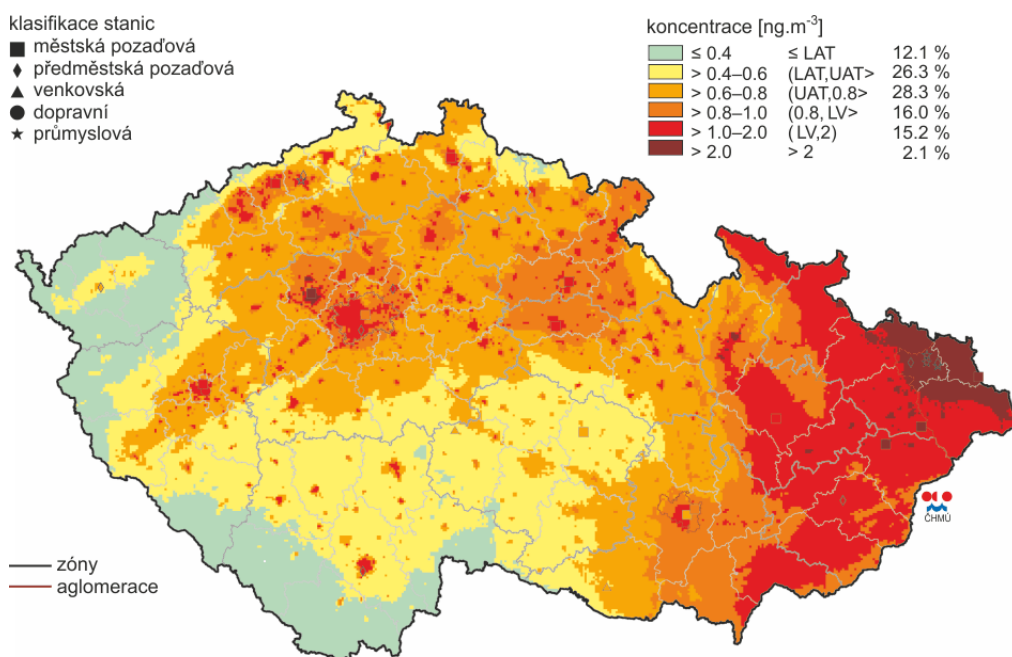
V roce 2014 byly koncentrace benzenu v České republice měřeny celkem na 31 lokalitách. V BMO probíhá v současnosti měření benzenu pouze na dvou stanicích imisního monitoringu - Brno-Dětská nemocnice a Brno-Úvoz. V roce 2014, ani v předešlých letech nedošlo k překročení imisního limitu.

Obr. 2.3: Pole roční průměrné koncentrace benzenu na vybraných stanicích, 2013 (ČHMÚ).

Benzo(a)pyren

Obr. 2.4: Pole roční průměrné koncentrace benzo(a)pyrenu v ovzduší v roce 2013. (ČHMÚ).

V roce 2014 BMO probíhalo měření benzo(a)pyrenu na dvou stanicích imisního monitoringu: Brno Lišeň a Brno - Masná. Koncentrace B(a)P mohou představovat v Brněnské metropolitní oblasti problém ve všech obcích, kde je vytápění zajišťováno spalováním pevných paliv v domácích topeništích a ve všech dopravou zatížených místech v území. Významným liniovým zdrojem jsou pak dálnice D1, D2 a rychlostní silnice.

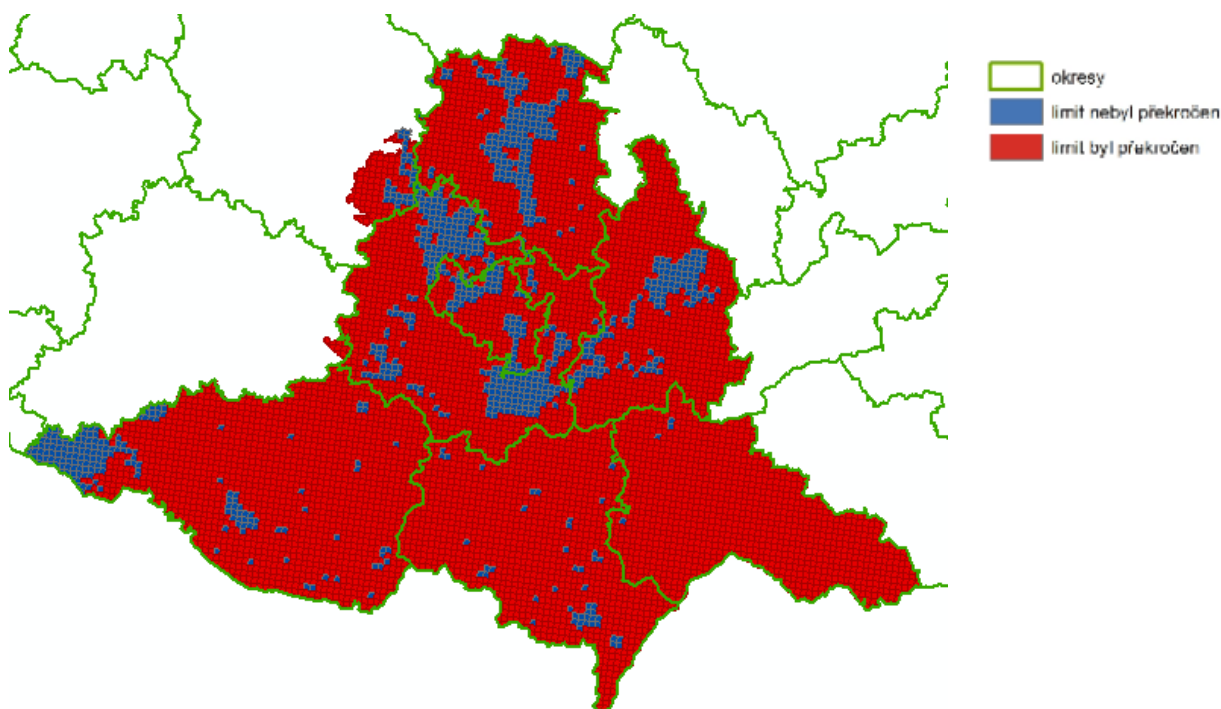
V roce letech 2014 ani 2013 nedošlo na území BMO k překročení imisního limitu pro benzo(a)pyren. Naposledy došlo v BMO k překročení imisního limitu v roce 2012 a to na stanici Brno-Masná ($1,2 \text{ ng.m}^{-3}$). Hodnoty klouzavých pětiletých průměrů průměrných ročních koncentrací benzo(a)pyrenu uvedené v mapě úrovní znečištění se v Jihomoravském kraji pohybovaly v následujícím rozmezí: 0,48 až $1,28 \text{ ng/m}$.

Dle mapy OZKO 2013 „oblasti s překročenými imisními limity v roce 2013“ byl na ploše Jihomoravského kraje překročen imisní limit pro benzo-a-pyren na ploše 993 čtverců, to znamená na 13 % všech čtverců.

Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší

Zákon č. 201/2012 Sb, o ochraně ovzduší stanovuje imisní limity pro vybrané znečišťující látky již bez dalšího rozlišení na imisní a cílové imisní limity. Pro rok 2012 tak byly poprvé vymezeny oblasti s překročením imisních limitů hromadně pro všechny znečišťující látky, které jsou sledovány z hlediska ochrany lidského zdraví.

Obr. 2.5 Území JMK s překročením imisního limitu, včetně přízemního ozonu, alespoň u jedné znečišťující látky, pětileté průměry 2009- 2013 (Zdroj: ČHMÚ).

Vyhodnocuje se tedy překračování imisních limitů pro roční průměrné koncentrace PM_{10} , $\text{PM}_{2,5}$, NO_2 , olova a benzeny, překračování 8hodinového limitu CO, překračování denních limitů pro PM_{10} a SO_2 a překračování hodinových imisních limitů pro SO_2 a NO_2 . Dále se vyhodnocuje překračování imisních limitů pro roční průměrné koncentrace benzo(a)pyrenu, kadmia, arsenu a niklu a pro nejvyšší maximální denní 8hodinovou koncentraci přízemního ozonu.

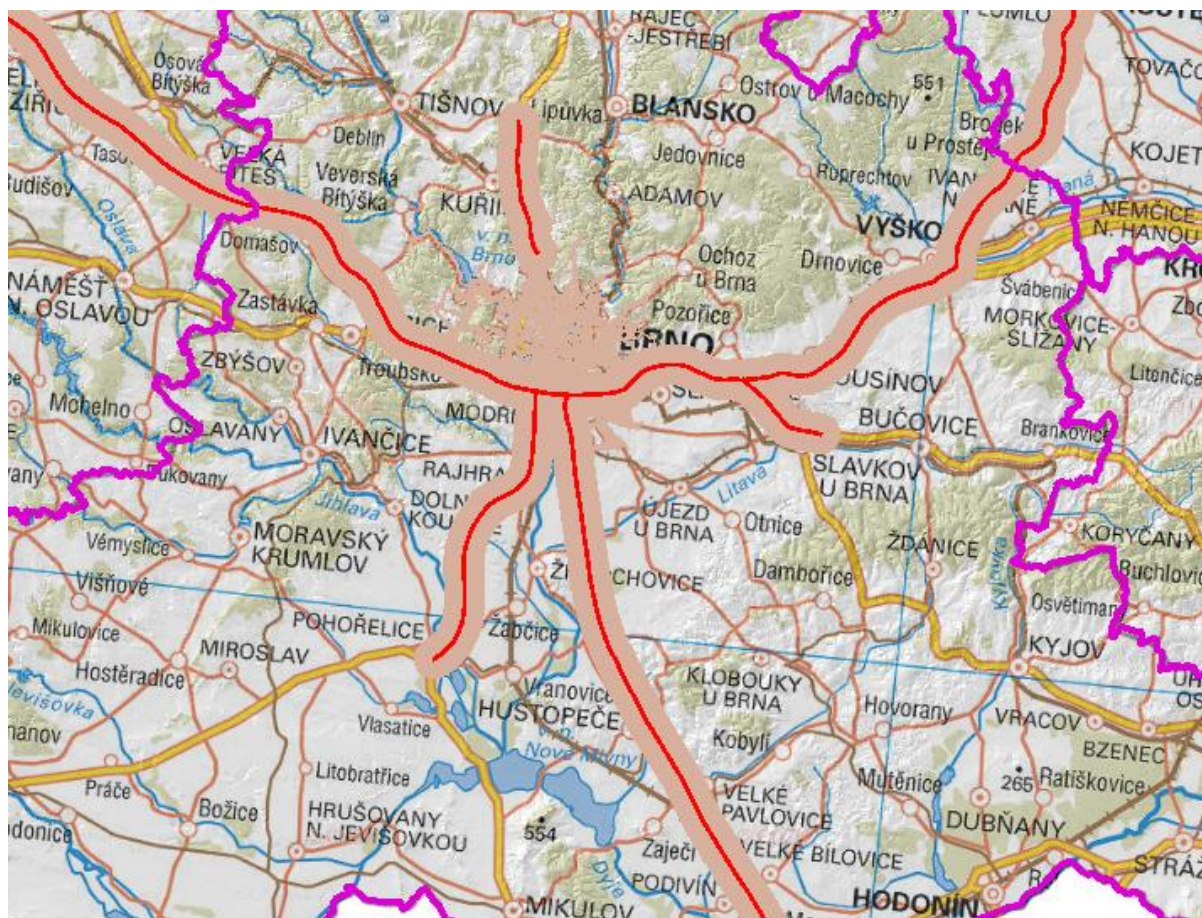
Dle uvedeného zákona se k posouzení, zda jsou překračovány imisní limity, používají klouzavé pětileté průměry imisních koncentrací sledovaných látek v ovzduší (průměrné hodnoty koncentrací za posledních 5 let). Klouzavé pětileté průměry imisních koncentrací sledovaných látek na území České republiky stanovuje ČHMÚ pro čtverce o velikosti 1 km².

Z výše uvedeného obrázku je zřejmé, že území Brněnské metropolitní oblasti patří z větší části do oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší.

2.2. Hluk

Pro hodnocení hluku na území BMO byla brána v úvahu především Strategická hluková mapa aglomerace Brno. Strategické hlukové mapy využívají pro popis hlukové (akustické) situace ukazatele L_{dn} a L_n , jejichž hodnota se stanovuje jiným způsobem, než hodnoty ekvivalentních hladin akustického tlaku (hluku) L_{Aeq} , které slouží pro hodnocení, zda jsou plněny hygienické limity. Pro ukazatel hladiny akustické energie L_{dn} je stanovena mezní hodnota vyhláškou č. 523/2006 Sb., kterou se stanoví mj. mezní hodnoty hlukových ukazatelů a také základní požadavky na obsah strategických hlukových map a akčních plánů (vyhláška o hlukovém mapování). Mezní hodnota pro ukazatel L_{dn} pro silniční dopravu je podle uvedené vyhlášky rovna 70 dB. Pro ukazatel hladiny L_n (ukazatel rušení spánku) je mezní hodnota 60 dB.

Obr. 2.6 Ukázka hlukové mapy území zahrnující BMO (Zdroj: CENIA).

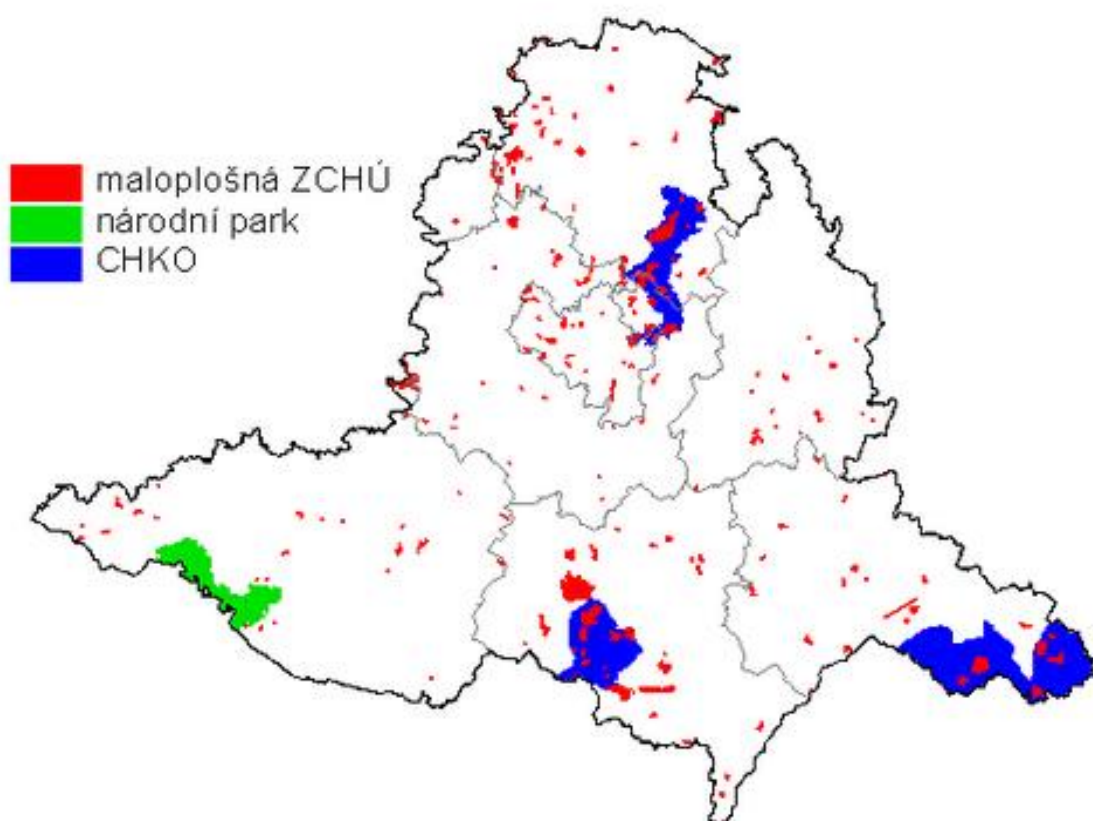
Je zřejmé, že nejvýznamnějším zdrojem hluku v území je silniční doprava. V okolí hlavních silničních tahů se nachází nejrozsáhlejší území s překročením mezních hodnot hluku stanovených uvedenou vyhláškou a žije zde nejvíce obyvatel zasažených nadlimitním hlukem. Místně významný může být také hluk ze železniční dopravy. Vzhledem k rozsahu železniční sítě a jejího vedení ve vztahu k chráněné zástavbě je však zřejmé, že – ve srovnání se silniční dopravou - představuje na území BMO celkově méně významný zdroj hluku. Podobný závěr platí o pro hluk z leteckého provozu. Nejméně významný je hluk průmyslových zařízení.

Počet osob exponovaných celodennímu hluku z automobilové a železniční dopravy převyšujícímu mezní hodnotu L_{dvn} ve výši 70 dB činí v aglomeraci Brno 26 806 osob. Počet osob vystavených nočním hladinám z automobilové a železniční dopravy překračujícím mezní hodnotu pro L_n ve výši 60 dB činí 37 124 obyvatel. Počet osob exponovaných nadlimitním hodnotám hlukového deskriptoru pro letecký hluk a noční dobu, který je stanoven na 50 dB, činí 486 osob.

2.3. Příroda a krajina

Na území Jihomoravského kraje leží řada rozsáhlých území s cennými přírodními hodnotami. Na území BMO se jedná se především o velkoplošně zvláště chráněné území – CHKO Moravský kras. Velkoplošné ZCHÚ doplňuje 53 maloplošných zvláště chráněných území. V následující mapce a tabulce je uveden přehled zvláště chráněných území na území kraje.

Obr. 2.7 Mapa zvláště chráněných území Jihomoravského kraje (Zdroj: Veronica)

Tab. 2.2 Chráněná území podle okresů k 31. 12. 2013 (Zdroj ČSÚ).

Kraj, okresy	Národní parky	Chráněné krajinné oblasti	Maloplošná chráněná území celkem	v tom			
				národní přírodní památky	národní přírodní rezervace	přírodní památky	přírodní rezervace
	Počet						
Jihomoravský kraj	1	3	301	14	18	172	97
Blansko	-	1	47	1	3	24	19
Brno-město	-	1	30	2	1	19	8
Brno-venkov	-	1	85	1	2	57	25
Břeclav	-	1	43	5	8	14	16
Hodonín	-	1	42	3	4	19	16
Vyškov	-	-	30	1	1	15	13
Znojmo	1	-	36	1	1	26	8
	Rozloha (ha)						
Jihomoravský kraj	6 259	35 512	8 608	400	2 591	1 836	3 781
Blansko	-	6 620	1 759	4	742	377	636
Brno-město	-	313	318	16	1	147	153
Brno-venkov	-	2 267	2 433	14	166	716	1 537
Břeclav	-	8 535	2 103	199	963	123	818
Hodonín	-	17 777	1 395	126	607	278	384
Vyškov	-	-	263	9	24	59	170
Znojmo	6 259	-	336	31	87	135	84

V Brněnské metropolitní oblasti, stejně jako v celé ČR, převládá kulturní krajina ovlivněná intenzivní antropogenní činností. Nicméně i působení člověka mělo za důsledek vznik některých unikátních krajinných typů, ve kterých se udržela nebo vytvořila řada ekosystémů. Další intenzifikace, především zemědělské výroby, však tyto ekosystémy ohrožuje.

Jihomoravský kraj má pro podporu managementu ochrany přírody a krajiny zpracovánu „Koncepci ochrany přírody Jihomoravského kraje“ (Atelier Fontes, 2004; částečné aktualizace 2007 a 2010), která analyzuje dosavadní stav a stanovuje prioritní úkoly a opatření v ochraně přírody. Zásluhou dlouhodobé tradice v ochraně přírody se situace v kraji postupně zlepšuje.

Problémovými zásahy do krajinného rázu jsou v současné době velkoplošné terénní úpravy, například v souvislosti se stavbami výrobního, obchodního a logistického charakteru (sklady, logistická centra, podnikatelské areály, průmyslové zóny, podniky na zelené louce) s nároky na další plochy. Uvedený trend vede k postupnému zvyšování podílu využívané plochy v poměru k území přírodního charakteru.

Velkoplošná zvláště chráněná území (VZCHÚ)

Chráněná krajinná oblast Moravský kras

Chráněná krajinná oblast (CHKO) Moravský kras byla založena roku 1956 a je tak druhou nejstarší chráněnou krajinnou oblastí v ČR. V území CHKO Moravský kras byly nalezeny archeologické doklady o existence člověka v tomto území již před 100 000 lety.

Moravský kras je největší a nejlépe vyvinuté krasové území v Českém masívu. Rozkládá se na ploše 92 km² a zaujímá téměř 24 km dlouhý a 2 až 6 km široký pruh zkrasovělých devonských vápenců. Leží severně a severovýchodně od Brna. Pro krasovou oblast je charakteristický výskyt škrapů, závrtů, ponorů, vývěrů, krápníků, sintrů a jiných tvarů. Hlavním vodním tokem severní části Moravského krasu je řeka Punkva, jejímiž zdrojnicemi jsou Sloupský potok a Bílá voda. Hydrografická síť oblasti je velmi složitá a významně se liší od okolí.

Díky specifické geologické stavbě, členitému reliéfu a mikroklimatickým podmínkám, je Moravský kras charakteristický pestrým výskytem rostlinných a živočišných druhů. Jen malý výčet z velkého množství rostlinných druhů představují kamejka modronachová (*Lithospermum purpureocaeruleum*), kokořík mnohokvětý (*Polygonatum multiflorum*), kostřava sivá (*Festuca pallens*), lípa malolistá (*Tilia cordata*), skalník celokrajný (*Cotoneaster integerrimus*), prvosenkou vyšší (*Primula elatior*) a kriticky ohrožený hadinec nachový (*Echium russicum*). Nejjižnější části Moravského krasu jsou typické výskytem teplomilných druhů. Negativním rysem ve vývoji vegetace Moravského krasu je zavlečení a další rozšiřování nepůvodních druhů rostlin.

Na jedinečných biotopech lze nalézt i řadu živočišných společenstev. Za zmínku stojí společenstva jeskynních druhů, žijící na dně propasti Macocha. Pravými jeskynními druhy jsou především někteří chvostoskoci a roztoči. Jsou mezi nimi i glaciální a interglaciální relikty (pozůstatky dob ledových a meziledových). Do společenstev propasti Macocha patří převážně netopýři. Časté je hnízdění několika druhů ptáků, v minulosti existovala ve skalní stěně hnízdní kolonie rorýse obecného (*Apus apus*). Na skalách a skalních ostrožnách pravidelně hnízdí výr velký (*Bubo bubo*). Společenstva na prosluněných partiích zastupuje ještěrka zelená (*Lacerta viridis*), na otevřených křovinatých lokalitách se vyskytuje ťuhák obecný (*Lanius collurio*). V údolních nivách se pravidelně vyskytuje konipas horský (*Motacilla cinerea*) a ledňáček říční (*Alcedo atthis*).

Maloplošná zvláště chráněná území (MZCHÚ)

Stejně jako v celém Jihomoravském kraji se i v BMO nachází celá řada chráněných území s různou mírou ochrany a plošným rozsahem. Nejvíce maloplošných chráněných území jak počtem, tak plochou, se nachází v okrese Brno-venkov.

Územní systémy ekologické stability krajiny (ÚSES)

V území se nachází řada skladebných jednotek územního systému ekologické stability (ÚSES). V jihozápadní části BMO se nachází nadregionální biokoridor Mohelno – K161. V západní části se napojuje na nadregionální biokoridor Podkomorské lesy – Údolí Dyje, který směrem k severu přechází v nadregionální biokoridor Podkomorské lesy.

Z nadregionálního biokoridoru Podkomorské lesy vychází severovýchodním směrem nadregionální biokoridor Podkomorské lesy – Josefovské údolí, končící nadregionálním biocentrem Josefovské údolí. Z něj dále jižním směrem vede nadregionální biokoridor Josefovské údolí – K132. V severovýchodní části území BMO se nachází ještě jedno významné nadregionální biocentrum Suchý a Pustý Žleb. Nachází se zde ovšem další regionální biocentra a biokoridory. Lokální ÚSES jsou vymezeny na většině území.

Krajinný ráz

Z hlediska krajinného rázu nabízí území relativně velkou pestrost, jak bylo naznačeno již v úvodu. Krajinářskou rozmanitost podporuje rozmanitá geologická stavba, dále rozčleněná řadou větších řek. Vrchoviny se střídají s nížinami a zabraňují vytvoření jednolitého celku homogenních ploch.

Území je silně ovlivněno dlouhodobým osídlením, vyskytují se zde specifické etnografické oblasti a bohaté kulturní prostředí.

Invazní druhy

V území BMO se podobně jako v celé republice šíří invazní druhy živočichů a rostlin. Systematické mapování výskytu invazních druhů rostlin a živočichů se v současné době neprovádí. Pro zpracování průběhu šíření jednotlivých druhů živočichů není dostatek podkladů, navíc šíření probíhá většinou velmi rychle.

Natura 2000

Chráněná území soustavy NATURA 2000 představují soustavu chráněných území evropského významu, která byla vyhlášena podle požadavků směrnic evropského společenství 79/409/EHS o ptácích a směrnice 92/43/EHS o stanovištích.

Jak již bylo uvedeno v úvodu Vyhodnocení, dotčeným orgánům ochrany přírody byly zaslány žádosti o stanovisko, zda může mít ISR BMO negativní vliv na lokality soustavy Natura 2000. Vzhledem k tomu, že potenciální vliv nebyl vyloučen, bylo zpracováno samostatné naturové hodnocení Strategie dle § 45i) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, které tvoří přílohu č. 1 Vyhodnocení. Proto tedy není potřeba v této kapitole soustavu Natura 2000 detailně popisovat (níže je uveden pouze přehled lokalit), protože tak je učiněno jak výše uvedeným naturovým hodnocením, tak i uvedením jeho závěrů v kapitole 4.2 tohoto Vyhodnocení.

Na území Brněnské metropolitní oblasti je dle Nařízení vlády č. 318/2013 Sb. vymezeno 49 Evropsky významných lokalit a 1 ptačí oblast - Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny. Celkově lokality soustavy Natura 2000 zaujímají cca 4 % rozlohy vymezené BMO. Na území BMO patří mezi plošně nejrozsáhlejší následující EVL: Moravský kras, Údolí Svitavy, Rakovecké údolí, Hobrtenky, Ochůzky - Nedánov, Krumlovský les, Nad Brněnskou přehradou, Sivický les, Vranovický a Plačkův les, Mušovský luh a Květnice.

2.5. Odpady

Brněnská metropolitní oblast je z hlediska odpadového hospodářství charakteristická především koncentrací zemědělské výroby a produkcí odpadů ve velkých městech, především v Brně. Z toho vyplývá i skladba produkováných odpadů. Přehled odpadů BMO vychází z dostupných dat JMK, respektive z Vyhodnocení plnění Plánu odpadového hospodářství JMK za rok 2013.

Produkce odpadů

Produkce odpadů v Jihomoravském kraji v letech 2011-2013 je uvedena v následující tabulce. Oproti rokům 2011 a 2012 se v roce 2013 zvýšila celková produkce odpadů přibližně o třetinu. Nárůst byl způsoben převážně díky zvýšenému množství stavebního odpadu. Produkce komunálních odpadů se v uvedeném období změnila jen nevýznamně.

Tab. 2.3 Přehledná tabulka produkce odpadů v Jihomoravském kraji v letech 2011-2013
(Zdroj: Vyhodnocení plnění odpadového hospodářství v JMK, ECO-Management)

	2011		2012		2013	
	kt/rok	%	kt/rok	%	kt/rok	%
Celková produkce odpadů	2 550,43	-	2 417,15	-	3 166	-
Nebezpečné odpady	151,90	5,96	120,03	4,97	144,20	4,55
Ostatní odpady	2398,44	94,04	2 297,12	95,03	3 021,86	95,45
Komunální odpady	498,77	19,56	479,62	19,84	477,89	15,09

V roce 2013 vyprodukoval jeden obyvatel Jihomoravského kraje celkem 2 709 kg odpadů (v roce 2012 to bylo 2071 kg), z toho 123 kg nebezpečného odpadu, 2 586 kg ostatního odpadu a 409 kg komunálního odpadu.

Nakládání s odpady

Kraj zaznamenal v posledních letech rozvoj v oblasti budování krajského integrovaného systému odpadového hospodářství (KISOH). V roce 2013 bylo na skládky uloženo menší množství odpadů než v letech předešlých. U komunálních odpadů nedošlo téměř k žádné změně (méně než 1 %), přestože podíl ostatních skládkovaných odpadů zaznamenal pokles, vzhledem k nárůstu materiálového využití stavebních odpadů.

Tab. 2.4 Podíl odpadů odstraněných skládkováním (kt/rok). (Zdroj: Vyhodnocení plnění odpadového hospodářství v JMK, ECO-Management).

Odstraněno skládkováním	2011	2012	2013
	%	%	%
Z celkové produkce odpadů	11,23	11,28	7,68
Z produkce nebezpečných odpadů	0,74	1,13	0,89
Z produkce ostatních odpadů	11,90	10,76	8,01
Z produkce komunálních odpadů	45,00	38,98	38,61

Významnou součástí systému nakládání s odpady je využívání odpadů včetně materiálově využitelných složek komunálního odpadu. V roce 2013 bylo využito téměř 95 % celkových odpadů, 20,4% nebezpečných odpadů, 98,5 % ostatních odpadů a 79,2 odpadů komunálního. Celkově vysoké procento využití odpadů je dáno existencí zpracovatelů stavebních a demoličních odpadů a skla na republikové úrovni, tedy importem odpadů produkovaných v jiných krajích.

V posledních letech Jihomoravský kraj zaznamenal dynamický rozvoj při budování Integrovaného krajského systému nakládání s odpady. Zejména se jedná o hustší síť sběrných dvorů, provozovaných obcemi a městy, výstavbu kompostáren, bioplynových stanic a dalších zařízení. Podle Vyhodnocení POH JMK 2013 Jihomoravský kraj splnil cíl díky energetickému využívání směsného komunálního odpadu po dokončení rekonstrukce ZEVO SAKO Brno, a. s.

V roce 2013 byla uvedena do provozu například tato zařízení za podpory OPŽP:

- sběrné dvory – např. Obec Ivaň, Obec Perná, Městys Drnholec, Obec Pasohlávky, Obec Kobylí, Město Strážnice, Město Bzenec, Obec Šardice;
- kompostárny – např. k.ú. Těmice (EKOR, s.r.o.), k.ú. Velké Pavlovice (HANTÁLY, a.s.), k.ú. Jevišovice (Město Jevišovice), k.ú. Strážnice na Moravě (Město Strážnice), k.ú. Ratíškovice (Obec Ratíškovice, rozšíření kompostárny);
- Bioplynová stanice – k.ú. Vyškov (REBIOS spol. s r.o.).

Problémem v oblasti nakládání s odpady jsou rekultivace starých zátěží, respektive využití tohoto typu brownfields.

U nakládání s odpady je důležitá kapacita zařízení pro využívání odpadů. V tabulce níže je uveden přehled zařízení sloužící pro využívání odpadů z roku 2013. Kapacita spalovny komunálních odpadů je naplněna nebo se blíží maximální kapacitě.

Tab. 2.5 Kapacita zařízení pro využívání odpadů v Jihomoravském kraji, 2013 (Zdroj: *Zdroj: Vyhodnocení plnění odpadového hospodářství v JMK, ECO-Management*)

Kapacita zařízení	Celkem
zařízení pro využívání odpadů (t/rok)	5 389 585
- pro materiálové využívání odpadů (t/rok)	5 116 065
- na energetické využívání odpadů (t/rok)	273 520
zařízení na spalování odpadů (t/rok)	3 000
zařízení pro skládkování odpadů (m ³)	5 598 877

2.6. Voda

Území BMO náleží do povodí řeky Moravy. Tato nejdůležitější moravská řeka, která protéká územím od severu na jih, je levým přítokem Dunaje. Je dlouhá 354 km (z toho 269,6 km na území České republiky). Významnými řekami území jsou Svitava, Svratka a Oslava.

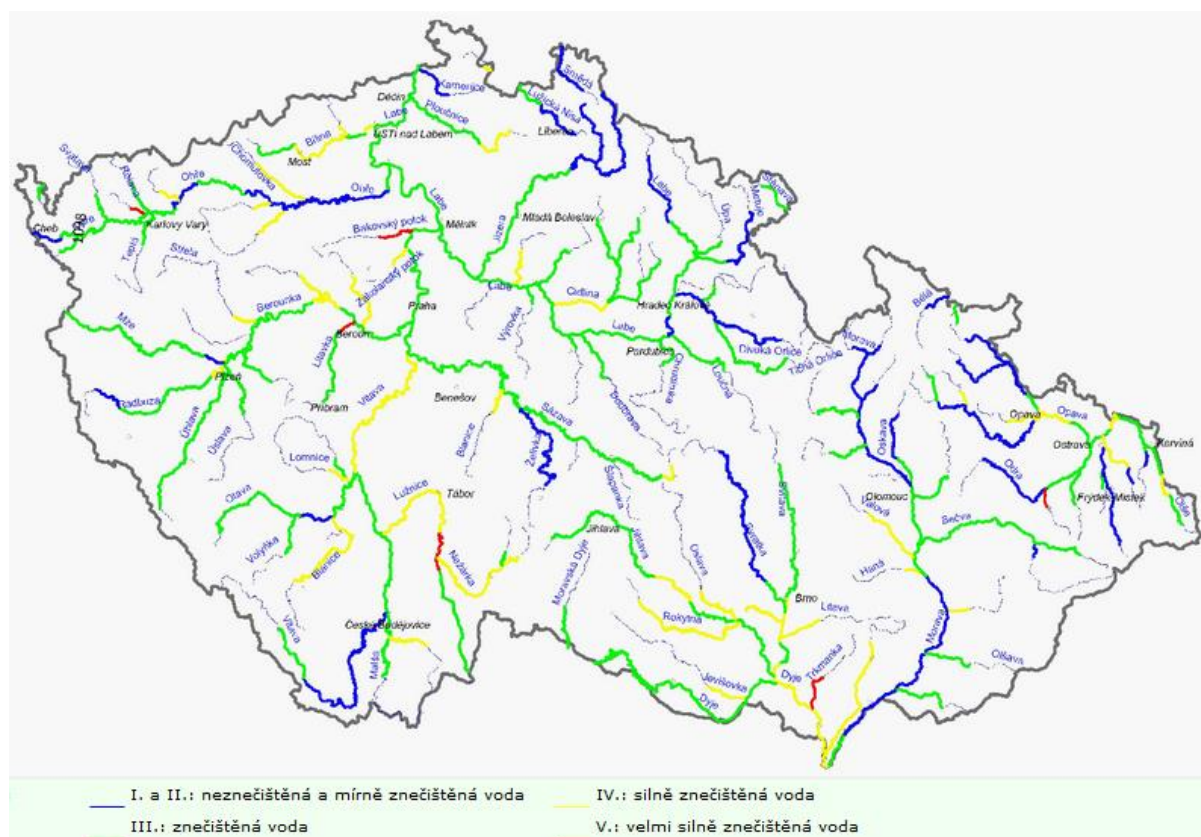
Jakost povrchových vod

Stav povrchových vod Brněnské metropolitní oblasti je dán výrazně rozdílným přírodním charakterem a ekonomickým využitím jeho jednotlivých oblastí. Pro vodní toky je charakteristické, že do kraje přitékají ze sousedních oblastí, z krajů Zlínského, Olomouckého, Pardubického, Vysočina, Jihočeského a z území Rakouska. Jakost povrchových vod je ovlivňována především bodovými zdroji znečištění z kanalizací měst a obcí, průmyslových závodů a zemědělské výroby.

Jakost mnoha úseků povrchových vod se v posledních letech výrazně zlepšila, nicméně jakost povrchových vod dosud není uspokojivá na celém území. Neuspokojivá je jakost částí povrchových vod méně vodních vodotečí, protékajících menšími sídly s nečištěnými odpadními vodami.

Zvyšuje se také eutrofizace vod, která se projevuje zejména rozvojem mikroskopických organismů rozptýlených ve vodě (vodní květ). Hlavní příčinou tohoto stavu je přebytek živin ve vodním hospodářství, především pak dusíku a fosforu. Z hlediska odtokových poměrů i nadále přetrvávají problémy s rychlým odtokem srážkových vod z území, které jsou způsobeny odlesněním, nedostatečnou přirozenou retenční schopností, nevhodnou úpravou drobných vodních toků, a v posledních letech čím dál častěji také zastavováním území a vytvářením nepropustných zpevněných ploch.

Obr. 2.9: Jakost vody v tocích České republiky 2012–2013 ČR (Zdroj: ISSaR)

Podrobné hodnocení znečištění povrchových vod podle ČSN bylo provedeno na profilech státní sítě sledování jakosti povrchových vod. Významné vodní toky v BMO mají své nejméně znečištěné horní úseky toků mimo její území. K více znečištěným patří málo vodné toky, protékající průmyslovými aglomeracemi, jako je dolní tok Svratky (vysoký celkový fosfor, halogenované organické sloučeniny, olovo, suma polychromovaných bifenyly - v profilu Židlochovice jsou v bentických organismech opakovaně naměřeny nejvyšší hodnoty v ČR). Převážně do III. – IV. třídy čistoty patří Jihlava, Svratka a Svitava, do V. třídy čistoty patří Rokytá a Litava.

Z dlouhodobého hlediska se sice jakost vody v tocích trvale zlepšuje, od počátku 90. let výrazně poklesl počet profilů s nejhoršími třídami jakosti, přes dosažené zlepšení však nelze považovat současný stav za zcela vyhovující.

Chráněné oblasti přirozené akumulace vod

Oblasti, které pro své přírodní podmínky tvoří významnou přirozenou akumulaci vod, vyhláší vláda nařízením za chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV). Na území Brněnské metropolitní oblasti se nenachází území CHOPAV - viz následující obrázek.

Obr. 2.10 Chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) na území České republiky (Zdroj: Cenia)

Vodní hospodářství

Rozhodující podíl na zásobování obyvatelstva pitnou vodou v Jihomoravském kraji má vodárenská soustava Březová II, Vířský oblastní vodovod a skup. vodovod Březová I., které jsou dominantními vodárenskými soustavami pro územní celky Brno-venkov a Brno-město. Tvoří páteř rozvodného systému s napojeními skupinových a samostatných vodovodů a dále vodovodního systému města Brna. Zásobování obyvatelstva ÚC Blansko je zajišťováno 14 skupinovými vodovody a 70 samostatnými vodovody pro veřejnou potřebu.

Zásobování vodou

V roce 2013 bylo 95,4% obyvatel Jihomoravského kraje zásobováno vodou z vodovodu, tím patří JMK mezi kraje s nejvyšším podílem zásobovaných obyvatel. Přesto, že se počet obyvatel zásobovaných vodou zvyšuje, procentuální podíl se v roce 2012 oproti roku 2011 snížil v důsledku nárůstu počtu obyvatel kraje.

Tab. 2.6 Obyvatelé zásobování vodou z vodovodu v Jihomoravském kraji v letech 2010-2012 (Zdroj: ČSÚ).

Jihomoravský kraj	2011	2012	2013
Obyvatelé zásobování vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu (osoby)	1 106 636	1 106 850	1 115 052
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu (%)	95,0	94,8	95,4

V případě odběru vody pro průmyslové účely bude nutno přerušit odběr vody z artéské vody z podloží na území města Brna.

Odpadní vody

Komunální odpadní vody

Od roku 1990 došlo do roku 2011 v ČR k více než dvojnásobnému prodloužení kanalizační sítě, a tím ke zvýšení podílu obyvatel připojených na kanalizační síť ze 72 na 82,6 % obyvatel ČR. Trend je viditelný také v Jihomoravském kraji. V roce 2013 stoupl podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci o 0,7 %. Od roku 2011 do roku 2013 přibýlo podle ČSÚ více než 23 tisíc obyvatel napojených na kanalizaci s koncovou ČOV. Procento obyvatel napojených na kanalizaci je v Jihomoravském kraji vyšší, než je republikový průměr a nadále stoupá.

Ne všechny odpadní vody, vypouštěné do kanalizace, jsou čištěny. Významná opatření na ochranu jakosti vod proto představují stavby nových a rekonstrukce stávajících ČOV. Všechny tyto čistírny jsou mechanicko-biologické zahrnující denitrifikaci (redukci dusičnanů až na elementární dusík) a ve většině případů také nitrifikaci (oxidaci amonných látek až na dusičnany) a chemické srážení fosforu.

Údaje v následující tabulce uvádějí podíl čištěných odpadních vod. V Jihomoravském kraji je v čistírnách odpadních vod čištěno 97,5% odpadních vod, které produkují obyvatelé bydlící v domech napojených na kanalizaci s koncovou ČOV. Stoupá také počet čistíren odpadních vod pro veřejnou potřebu. V roce 2011 bylo v Jihomoravském kraji 200 ČOV, v roce 2012 209 a roce 2013 210 čistíren odpadních vod.

Tab. 2.7 Údaje o napojení na kanalizace v zájmovém území v letech 2011-2013 (Zdroj: ČSÚ).

Jihomoravský kraj	2011	2012	2013
Obyvatelé bydlící v domech napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu	1 020 773	1 023 383	1 033 396
z toho osoby napojené na kanalizaci s koncovou ČOV	960 139	971 687	983 475
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu (%) ¹⁾	87,7	87,7	88,4
Podíl čištěných odpadních vod (%)	97,6	97,5	97,5

Záplavová území

Vymezení a aktualizace záplavových území na hlavních tocích je součástí návrhů Plánů oblastí povodí Moravy a Dyje. V oblasti povodí Moravy a Dyje je na území JMK vyhlášeno celkem 58 záplavových území na tocích ve správě Povodí Moravy, které představují cca 80 % celkové délky toků ve správě Povodí.

2.7. Půda

Většina území Jihomoravského kraje má díky vhodným přírodním podmínkám (nížinná oblast, úrodná půda, teplejší klima) bohatou zemědělskou tradici a dobré předpoklady pro další rozvoj zemědělské výroby. Jak je patrné z tabulky níže, neliší se využití ploch území Brněnské metropolitní oblasti příliš od Jihomoravského kraje a České republiky. Rozdíl je pouze ve vyšším podílu zastavěných ploch na úkor menšího zastoupení zemědělské půdy. Podíl zastavěných ploch v BMO je téměř dvakrát vyšší než v Jihomoravském kraji a ČR, což je dáno především významným podílem města Brna a dalších měst na ploše území.

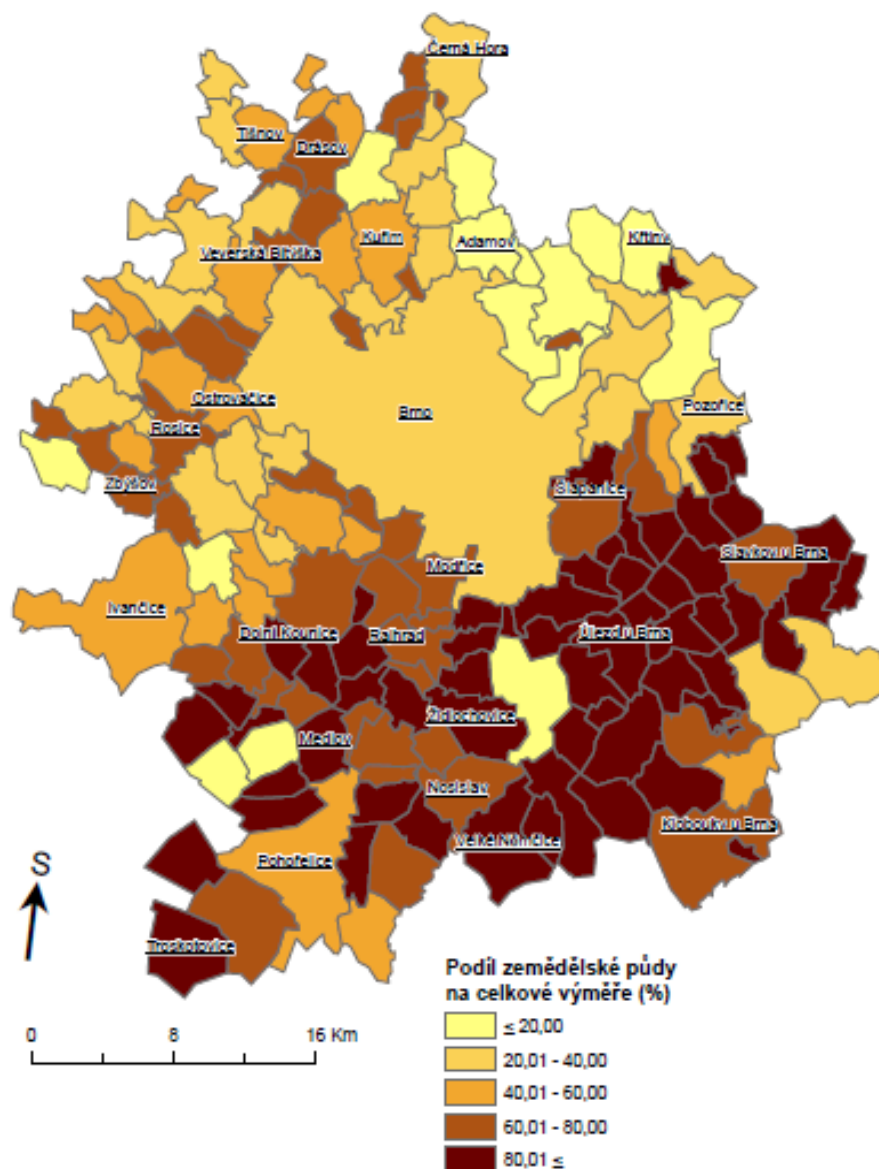
Obce s největším podílem zemědělské půdy na celkové ploše nalezneme převážně v rovinatém území na jih od Brna. Zemědělská půda je tvořena ve většině obcí BMO z více než 80 % ornou půdou. Podíly zemědělské půdy na celkové ploše obcí Brněnské metropolitní oblasti v roce 2012 jsou uvedeny v následující tabulce a graficky jsou znázorněny v obrázku 2.11 na následující straně.

Tab. 2.8 Podíl jednotlivých typů ploch v území Brněnské metropolitní oblasti, Jihomoravském kraji a České republice v roce 2012 (v %)

	Lesní půda	Vodní plochy	Zastavěné plochy	Ostatní plochy	Zemědělská půda
BMO	29,93	2,12	3,01	10,49	54,46
JMK	28,03	2,15	1,97	8,44	59,41
ČR	33,75	2,08	1,67	8,93	53,56

Problémem je pokračující pokles výměry zemědělské půdy. Hlavní příčinou je tlak na využití půdy pro realizaci průmyslových a obchodních komplexů, logistických a dopravních staveb a bytové výstavby. Pozitivním trendem je nárůst výměry lesní půdy.

Obr. 2.11 Podíl zemědělské půdy na celkové ploše obcí Brněnské metropolitní oblasti v roce 2012 (Zdroj: Koncepce ISR BMO ITI).

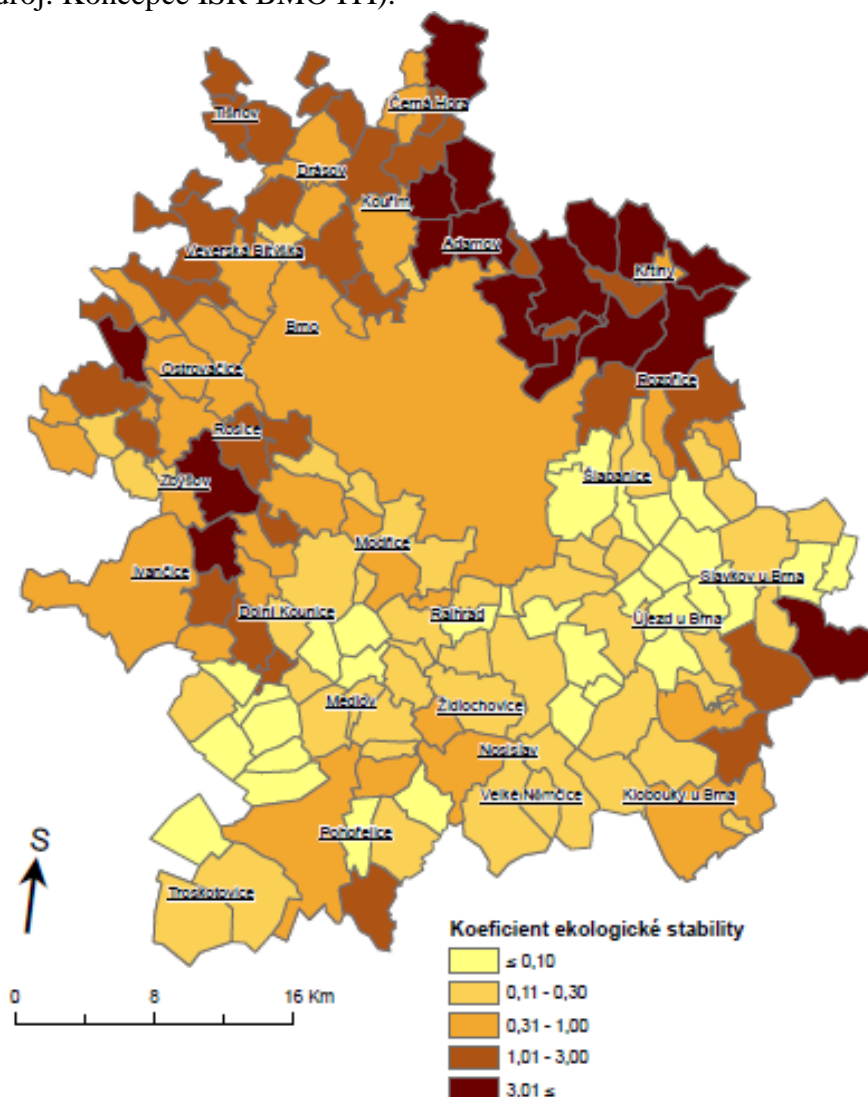
Vodní a větrná eroze půdy

Vodní erozí je v ČR značně ohroženo více než 42 % zemědělských půd. Větrnou erozí je potenciálně ohroženo 8 % zemědělské půdy, při započtení mírného ohrožení pak 13 % půd.

Zemědělská výroba představuje obecně pro životní prostředí značnou zátěž, kterou v Brněnské metropolitní oblasti ještě dále zvyšuje vysoký podíl orných půd s malou druhovou diverzitou, vysokým rizikem eroze atd. Z obrázku 2.12, který je uveden na následující straně, je zřejmé, že naprostá většina obcí oblasti dosahuje hodnot koeficientu ekologické stability do hodnoty jedna, což znamená, že se jedná o oblast intenzivně využívanou, s oslabenou autoregulací ekosystému a značnou ekologickou labilitou (Míchal 1985). Obce s vyšším zalesněním a tím i vyššími hodnotami koeficientu se nacházejí v severní části BMO.

Větrná eroze nepostihuje pouze samotnou půdu, ale trvale vzrůstá také negativní vliv větrné eroze půdy na znečištění ovzduší (zdroj: Problémová studie "Větrná eroze půdy v Jihomoravském kraji a návrh jejího řešení"). Větrnou erozí je ohrožena půda zejména v okrese Brno – venkov, respektive v jižní části BMO. K eliminaci větrné eroze je v návrzích územních systémů ekologické stability a agrotechnických opatření v rámci pozemkových úprav doporučena výsadba ochranných lesních pásů.

Obr. 2. 12 Koeficient ekologické stability obcí Brněnské metropolitní oblasti v roce 2012
(Zdroj: Koncepce ISR BMO ITI).

2.8. Lesy

Jihomoravský kraj patří v rámci České republiky ke krajům s nejnižší lesnatostí. Lesní pozemky pokrývají výměru zhruba 27,5 % z celkového území kraje. Rozloha lesů se soustavně zvyšuje, v současné době dochází k dalšímu postupnému zalesňování zemědělsky nevyužívaných pozemků. Rozsah zalesňování pozemků převyšuje výměru odlesnění lesních půd pro těžbu nerostných surovin a pro investiční výstavbu, takže souhrnným výsledkem je pokračující celkový nárůst rozlohy lesů.

Zdravotní stav lesů v kraji není uspokojivý, a to i přesto, že lesní porosty nebyly tak ovlivněny imisní zátěží jako lesy v severní a severozápadní části ČR. Dálkové přenosy imisí ovlivňují pouze nejvýše položené lesní porosty v kraji a imisní zátěž tak tvoří, kromě automobilového provozu, pouze bodové místní zdroje (cementárny, chemické provozy). Na neuspokojivém zdravotním stavu lesů v kraji se však významně podílí účinky jiných faktorů zejména dlouhá období sucha a zvyšující se teploty. Zejména suchem oslabené stromy nejsou schopny účinně odolávat zvýšené expozici hmyzích škůdců, což má za následek vznik kalamitních situací. (Zdroj: Program rozvoje lesního hospodářství Jihomoravského kraje).

Tab. 2.9 Vybrané údaje o lesnictví v Jihomoravském kraji v roce 2013 (Zdroj: ČSÚ)

ČR, kraje	Lesní pozemky k 31. 12.	Zalesňování celkem (ha)	Těžba dřeva (m ³ b. k.)		Z toho zpracovaná nahodilá těžba	
			jehličnaté	listnaté	celkem	z toho živelní
Česká republika	2 663 731	19 920	13 228 512	2 102 268	4 247 512	2 276 715
Jihomoravský kraj	201 926	1 875	747 049	416 316	206 551	82 851

2.9. Horninové prostředí a surovinové zdroje

Nejvýznamnějšími těženými surovinami v Brněnské metropolitní oblasti jsou stavební suroviny, vápence, cementářské suroviny a fosilní paliva. Těžba vápenců je soustředěna v Moravském krasu (ložisko Mokrý), méně také v Ochozu u Brna a Čebíně. Těžba cihlářských surovin je po Jihočeském kraji největší v České republice (Novosedly, Šlapanice, Hevlín) a představuje asi čtvrtinu celorepublikové produkce. Těžba jednotlivých surovin i celková suma těžby zůstává v posledních 3 letech na stabilní úrovni.

2.10. Kulturní památky

Na území Brněnské metropolitní oblasti se nachází značné množství kulturních památek. Ochrana kulturních památek a ochrana památkově hodnotných souborů či celků je základním principem památkové péče v kraji.

Památky UNESCO

Na území Jihomoravského kraje se nacházejí dvě kulturní památky zapsané na Listině světového kulturního dědictví (památky UNESCO): Vila Tugendhat v Brně a Lednicko-valtický areál.

Národní kulturní památky

V Brněnské Metropolitní oblasti se nachází množství nemovitých národních kulturních památek (z toho sedm v Brně): kostel Sv. Jakuba Většího v Brně, Kounicovy vysokoškolské koleje s pomníkem Vítězství nad fašismem, Petrov v Brně, čestné pohřebiště na Ústředním hřbitově v Brně, zámek Rájec nad Svitavou, hrad a pevnost Špilberk v Brně, vila Tugendhat, areál hradu Pernštejn, hotel Avion v Brně, klášter cisterciáků Porta coeli v Předklášteří, Moravské zemské desky, kostel Nanebevzetí panny Marie, Slavkov u Brna.

Památkové rezervace, památkové zóny a ochranná pásma

Na území BMO se nacházejí celkem 1 městská památková rezervace (Brno), 3 městské památkové zóny (Doubravník, Ivančice, Slavkov u Brna).

Na území Jihomoravského kraje se nachází 5 216 kulturních památek (Blansko 373, Brno – venkov 521, Břeclav 730, Brno - město 1 472, Hodonín 455, Vyškov 374, Znojmo 1 291).

Technické památky

V Brněnské metropolitní oblasti lze nalézt také řadu zachovalých technických památek, které vypovídají o historii techniky v kraji. Mezi tyto památky patří například soubor technických památek Stará huť v Josefském údolí u Olomoučan (ve které je umístěno i muzeum železářství střední části Moravského krasu).

2.11. Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Pro Jihomoravský kraj je zpracována Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) na období 2011 – 2020.

Význam EVVO spočívá především v tom, že je – v případě některých problémů ŽP – jediným, případně jedním z mála použitelných nástrojů umožňujících jejich řešení. Týká se to především problematiky emisí z domácích topenišť (spalování nevhodných paliv či odpadů), ochrany přírody, třídění komunálních odpadů, ale také podpory úspor spotřeby energií a dalších kroků v oblasti energetiky. Podpora EVVO v regionu tedy musí být nedílnou součástí dalších opatření.

Do zájmového území zasahuje CHKO Moravský kras. Správa CHKO působí v oblasti EVVO, a ekologická výchova je nedílnou součástí její činnosti. Hlavními cíli ekologické výchovy jsou zvýšení informovanosti a upevnění vztahu místních obyvatel k oblasti, ve které žijí, a zejména získání pozitivního přístupu k ochraně přírody.

V území působí řada nestátních neziskových organizací, zabývajících se životním prostředím, ochranou přírody a EVVO. Mimo jiné lze jmenovat NNO Veronica, Nadace Partnerství, Hnutí Duha a řadu dalších, jejichž posláním je vychovávat, vzdělávat a poskytovat osvětu dětem, mládeži i veřejnosti a vést je k odpovědnému jednání vůči společnosti a životnímu prostředí.

2.12 Vývoj životního prostředí bez provedení koncepce

Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) je předkládána v jediné variantě. Kromě navržené varianty lze definovat variantu nulovou, která by znamenala zachování stávajícího stavu, bez realizace Strategie. V případě nulové varianty by vývoj životního prostředí pokračoval ve stávajících trendech, které však může Strategie ovlivnit jen zprostředkovaně a pouze částečně, protože životní prostředí je současně ovlivňováno řadou dalších vlivů, včetně vlivů operačních programů, celostátních i krajských koncepcí, které mají dopad na úroveň BMO.

V hypotetickém a v běžném životě nereálném případě – tedy v případě, že by nebylo realizováno žádné z navržených opatření návrhu Strategie - lze předpokládat, že by se vývoj stavu životního prostředí v BMO pravděpodobně ubíral níže uvedeným směrem:

- Redukovaly by se rozvojové aktivity na území BMO
- Byly by podporovány i aktivity, které by nerespektovaly zaměření kohezní politiky EU v dalším programovém období 2014-2020 a hrozilo by tedy riziko, že nebudou finančně podporovány z ESIF.
- Rozvojové aktivity by se pravděpodobně prosazovaly živelně, bez koordinace ze strany veřejné správy, pouze v závislosti na zájmech a finančních možnostech investorů.

Podle charakteru projektů, které by nebyly součástí integrované strategie tvořící systém, by mohlo dojít k většímu tlaku na další znečišťování životního prostředí.

3 CHARAKTERISTIKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V OBLASTECH, KTERÉ BY MOHLY BÝT PROVEDENÍM KONCEPCE VÝZNAMNĚ ZASAŽENY

„Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)“ se týká 167 obcí včetně Brna, tak jak je uvedeno v kapitole č. 1.2. Předmět posouzení. Je tedy možno předpokládat potenciální vliv opatření koncepce na celé dotčené území.

Dopady realizace Strategie se však mohou lišit nejen podle charakteru jednotlivých opatření, ale také podle citlivosti lokalit, potenciálně dotčených aktivitami, jimž příslušné opatření tvoří rámec. Tuto problematiku řeší důsledné uplatňování environmentálních kritérií pro výběr projektů (viz kapitola 12). Vzhledem k tomu, že pomocí těchto environmentálních kritérií budou eliminovány (nebudou podpořeny) aktivity, které by mohly mít negativní vliv na životní prostředí, neměly by být realizací strategie žádné oblasti významně (negativně) zasaženy. Nicméně je však třeba uvést, že v zájmovém území existují „citlivé“ oblasti, v nichž je potřebné vyhodnocovat případné dopady aktivit, potenciálně navrhovaných k podpoře v rámci strategie, z hlediska jejich možných nepříznivých vlivů na životní prostředí, zvláště důsledně. Jedná se konkrétně o následující oblasti:

- Oblasti se zhoršeným stavem životního prostředí.
Z analýzy stavu životního prostředí dotčené oblasti vyplynulo, že postižení některých složek životního prostředí, především ovlivnění znečištěním ovzduší (a hlukem) z dopravy v Brně a při nejvíce zatížených komunikacích v Brně a okolí D1, mají potenciální rizikový vliv na životní prostředí a zdraví obyvatel. V tomto území je potřeba věnovat pozornost jak potenciálně negativním, tak především možným pozitivním dopadům koncepce, která by umožnila tuto situaci zlepšit. Dále je potřeba vzít v úvahu, že stav ŽP limituje některá opatření a může blokovat jeho přirozený či aktivně podpořený rozvoj, včetně zhoršování image území (přitažlivost pro podnikání, bydlení i návštěvnost).
- Oblasti se zvýšenými požadavky na ochranu přírody a krajiny.
Jedná se především o území zvláště chráněných území a území evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy NATURA 2000 dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, případně další cenná přírodní území, která nejsou vyhlášena jako zvláště chráněná (přírodní parky, prvky ÚSES, významné krajinné prvky a další). Lokality významné z hlediska ochrany přírody a krajiny jsou v tomto textu uvedeny v kapitole 2.3. Informace o lokalitách soustavy Natura 2000 jsou doplněny v kap. 4.2 a v příloze č. 1 tohoto vyhodnocení. Vymezení těchto území je důležité zejména z hlediska jejich potenciálního ohrožení aktivitami Strategie.
- Oblasti se zvýšeným rizikem eroze půdy
Vzhledem k vyšší náchylnosti jižní Moravy na větrnou půdní erozi je potřeba věnovat pozornost také problematice zemědělských oblastí, především v lokalitách s intenzivní zemědělskou činností. Ze sumárního přehledu informací o stavu životního prostředí dále vyplývá, že jedním z problémů životního prostředí je pokračující tlak na využívání zemědělské půdy pro nezemědělské účely.

- Oblasti citlivé z hlediska potenciálních vlivů extrémních projevů klimatu
Do této skupiny lze zařadit oblasti ohrožené povodněmi, resp. dalšími extrémními projevy klimatu (ohrožení suchem).

Vzhledem k tomu, že v rámci vyhodnocení koncepce nelze detailně hodnotit jednotlivé aktivity (viz dále v kap. 6.3.), jsou v základním hodnocení zvláště zvažovány dopady opatření na výše uvedené ZCHÚ, lokality soustavy Natura 2000 i další chráněné části přírody, tam kde je z charakteru uvedené aktivity zřejmé, že by potenciálně mohla mít negativní vliv na ŽP.

Je však nezbytné uvést, že vedle citovaných environmentálních kritérií pro výběr aktivit, je další pojistkou proti provádění potenciálně nevhodných záměrů v oblastech, které by mohly být jeho realizací významně zasaženy (v této souvislosti myšleny především výše uvedené oblasti s více znečištěním životním prostředím, lokality ochrany přírody a krajiny, území s antropogenním tlakem na půdu a oblasti citlivé na důsledky extrémních dopadů klimatu), také samostatné posouzení vlivů aktivit (záměrů) na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, nebo podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, či podle stavebního zákona v těch případech, kdy navržená aktivita výše citovaným zákonům nepodléhá.

4 VEŠKERÉ SOUČASNÉ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, KTERÉ JSOU VÝZNAMNÉ PRO KONCEPCI, ZEJMÉNA VZTAHUJÍCÍ SE K OBLASTEM SE ZVLÁŠTNÍM VÝZNAMEM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

4.1. Významné problémy životního prostředí v dotčeném území

Níže jsou, hierarchicky dle míry potenciálních střetů s koncepcí, uvedeny hlavní uvažované problémy životního prostředí v území. Stávající problémy životního prostředí v dotčeném území jsou v tomto textu dále využity pro stanovení referenčních cílů životního prostředí, jako základní metody hodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

Ovzduší

- Zvýšený podíl tuhých znečišťujících látek (prachu) a benzo(a)pyrenu z dopravy v okolí komunikací, zatížených automobilovou dopravou, a v sídlech.
- Zvýšená produkce tuhých znečišťujících látek a benzo(a)pyrenu v důsledku spalování nekvalitních paliv v domácích topeništích
- oblast s překročenými imisními limity v jádrovém městě Brně

Hluk

- hluk z automobilové dopravy v okolí komunikací zatížených intenzivní automobilovou dopravou, zejména v intravilánech měst a obcí a podél zatížených komunikací

Příroda a krajina (hlavní potenciální střety)

- velkoplošné terénní úpravy v důsledku výstavby obchodních a logistických středisek, průmyslových zón, průmyslových staveb na zelené louce a liniových staveb
- narušený vodní režim, snížená retenční schopnost krajiny
- šíření nepůvodních druhů rostlin a živočichů,

Voda

- znečištění povrchových vod
- nedostatečně rozvinutý systém kanalizačních sítí a ČOV malých obcí
- problematika extrémních projevů klimatu (přítalové povodně, sucho)

Půda

- pokračující úbytek zemědělské půdy
- vodní a větrná eroze půdy

Odpadové hospodářství

- rekultivace a zabezpečení uzavřených a uzavíraných skládek odpadů
- nedostupnost evidence zpětného odběru odpadů.

4.2. Současné problémy životního prostředí vztahující se k oblastem se zvláštním významem pro životní prostředí

NATURA 2000

Jakákoliv koncepce nebo záměr, které potenciálně mohou samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry významně ovlivnit některou z lokalit soustavy Natura 2000 (území evropsky významné lokality nebo ptačí oblast), podléhají hodnocení vlivů koncepce nebo záměru na toto území a stav jeho ochrany. Možnost významného vlivu Strategie na lokality soustavy Natura 2000 byla posouzena orgány ochrany přírody – viz níže.

Oznámení Integrované strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) bylo prostřednictvím předkladatele zasláno orgánům ochrany přírody s žádostí o stanovisko k jejím možným vlivům na území soustavy Natura 2000 podle § 45i odstavec 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (ZOPK), ve znění pozdějších předpisů.

Žádosti o stanovisko k možným vlivům Strategie na území soustavy Natura byly zaslány následujícím orgánům ochrany přírody (v závorce je uvedeno datum vydání stanoviska):

- Správa CHKO Moravský kras
(Stanovisko ze dne 23. 5. 2013, č.j.: SR/0129/MK/2014)
- Krajský úřad Jihomoravského kraje
(Stanovisko ze dne 5. 5. 2014, č.j.: JMK 52 580/2014).
- Ministerstvo životního prostředí, Odbor výkonu státní správy VII
(Stanovisko ze dne 5. 5. 2014, č.j.: 865/560/14).

Uvedené orgány ochrany přírody svými stanovisky dle §45i ZOPK nevykloučily významný vliv Strategie na lokality soustavy Natura 2000. Proto byla Strategie podrobena hodnocení vlivů dle § 45i) výše citovaného zákona (v dalším textu též naturové hodnocení). Naturové hodnocení je součástí procesu SEA a je přílohou č. 1 Vyhodnocení.

Pozornost naturového hodnocení je zaměřena především na vyhodnocení opatření. Jako konkrétní metodu pro vyhodnocení vlivů Strategie na lokality soustavy Natura 2000, zvolil autor naturového hodnocení tabelární bodové vyhodnocení opatření navržených v koncepci, s doprovodným komentářem. Významnost vlivů byla hodnocena podle stupnice, jež byla zpracována v souladu s metodickým doporučením MŽP ČR.

Výsledky naturového hodnocení

Jak vyplývá z provedeného naturového hodnocení, realizace některých opatření, by mohlo ovlivnit lokality soustavy Natura 2000. Přitom je třeba vést v patrnosti, že popis opatření sice přináší z celé Strategie nejpodrobnější, ale přesto pouze základní a obecné informace o typových aktivitách a jejich případných prostorových průmětech.

V rámci naturového hodnocení bylo zjištěno, že z celkového počtu 23 definovaných opatření ve čtyřech hodnocených prioritních oblastech ISR BMO ITI lze očekávat u 12 opatření **nulový vliv** (0 dle stupnice hodnocení) na evropsky významné lokality a ptačí oblasti.

V případě 11 navržených opatření bylo konstatováno, že je **nelze** za současné situace přesněji **vyhodnotit** (? dle stupnice hodnocení). Důvodem byla skutečnost, že hodnocená ISR BMO ITI nepřináší natolik konkrétní informace, jež by opravňovaly stanovení bližší míry vlivu na EVL a PO. Spekulativně, za určitých okolností, může mít realizace konkrétních opatření (resp. budoucích konkrétních záměrů) zahrnutých do této kategorie negativní, u některých ale také pozitivní vliv. Výsledné konstatování míry možného vlivu těchto opatření na EVL a PO by proto bylo velmi spekulativní, bez opory v textu koncepce.

U žádného z navržených opatření nebylo přímo stanoveno **mírně či významně negativní ovlivnění** lokalit soustavy Natura 2000 (-1 či -2 dle stupnice hodnocení).

V rámci jednotlivých priorit je situace následující:

- U dvou definovaných opatření v rámci **Prioritní oblasti A: Doprava a mobilita** byl konstatován **nulový vliv** (0 dle stupnice hodnocení) na evropsky významné lokality a ptačí oblasti. U čtyř opatření bylo konstatováno, že z důvodu přílišné obecnosti a chybějících detailů **nelze** jejich vliv na EVL a PO **vyhodnotit** (? dle stupnice hodnocení).
- V případě **Prioritní oblasti B: Životní prostředí** byl u pěti opatření konstatován **nulový vliv** (0 dle stupnice hodnocení) na evropsky významné lokality a ptačí oblasti. U tří opatření bylo konstatováno, že z důvodu přílišné obecnosti a chybějících detailů **nelze** její vliv na EVL a PO **vyhodnotit** (? dle stupnice hodnocení).
- V případě **Prioritní oblasti C: Konkurenceschopnost a vzdělávání** byl u čtyř opatření konstatován **nulový vliv** (0 dle stupnice hodnocení) na evropsky významné lokality a ptačí oblasti. U dvou opatření bylo konstatováno, že z důvodu přílišné obecnosti a chybějících detailů **nelze** jejich vliv na EVL a PO **vyhodnotit** (? dle stupnice hodnocení).
- V případě **Prioritní oblasti D: Sociální soudržnost** byl u jednoho opatření konstatován **nulový vliv** (0 dle stupnice hodnocení) na evropsky významné lokality a ptačí oblasti. U dvou opatření bylo konstatováno, že z důvodu přílišné obecnosti a chybějících detailů **nelze** jejich vliv na EVL a PO **vyhodnotit** (? dle stupnice hodnocení).

Detaily o jednotlivých možných vlivech opatření na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a konkrétní doporučení pro minimalizaci těchto vlivů jsou uvedeny v Tabulce 1 naturového hodnocení, které je nedílnou součástí Vyhodnocení jako příloha číslo 1.

Autor naturového posouzení Strategie závěrem konstatuje, že na základě vyhodnocení předložené koncepce v souladu s § 45h,i zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, lze konstatovat, že **Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) nebude mít významný negativní vliv na celistvost a předměty ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí.**

V této souvislosti je potřeba uvést, že základní podmínkou naturového hodnocení je znalost lokalizace projektu. Proto v těch případech, kdy opatření nelze z uvedeného důvodu vyhodnotit, uvádí autor nutnost podrobit potenciální projekty naturovému hodnocení v rámci jejich povolování.

4.3. Současné problémy v oblasti veřejného zdraví

Zdraví obyvatel ISR BMO

Podle statistické ročenky krajů (ČSÚ) žilo v Jihomoravském kraji k 31.12.2012 celkem 1 168 650 obyvatel, z toho 571 982 mužů a 596 668 žen. V Brněnské metropolitní oblasti žije zhruba jedna třetina obyvatel Jihomoravského kraje, konkrétně 31,6 % (369 158 obyvatel).

Od roku 2007 dochází ke zpomalení růstu počtu obyvatel přirozenou měnou i migrací. Obyvatelstvo přibývá převážně v obcích v zázemí Brna díky procesu suburbanizace, tedy migrací. Nejpočetněji jsou zastoupeni lidé ve věkových skupinách 30 – 34, 35 – 39 a 39 – 44 let (mj. generace narozená v 70. letech). Střednědobě přibývají děti předškolního věku (početní nárůst skupiny 0–14 let). Silná věková skupina je i v kategorii 55–69 let (mj. poválečné ročníky), která přechází či v nejbližších letech přejde do důchodového věku. Věková struktura lokalit v BMO je však nevyvážená. Index stáří převyšuje celorepublikový průměr. Nejvyšší je v městě Brně a některých menších obcích na okrajích BMO. Střední délka života mužů i žen (naděje na dožití při narození) je v Jihomoravském kraji nad průměrem celé České republiky.

Velmi příznivá je vzdělanostní struktura obyvatel. Naproti tomu je ORP Brno regionem s druhým nejvyšším zastoupením sociálně vyloučených obyvatel na území (v ORP Brno je to cca 8 tis. obyvatel). Na území Jihomoravského kraje pak žije v sociálně vyloučených lokalitách do 9,5 tis. obyvatel.

V roce 2012 zemřelo v Jihomoravském kraji celkem 11 709 obyvatel. Nejčastější příčinou úmrtí v tomto kraji (49,9 %) jsou podobně jako v celorepublikovém průměru (49,0 %) nemoci oběhové soustavy (infarkt myokardu, ischemické choroby, cévní nemoci mozku aj.). Podíl zhoubných novotvarů na příčinách úmrtí (na úrovni 25,6 %) byl v Jihomoravském kraji v roce 2012 totožný jako v celorepublikovém průměru, který činí rovněž 25,6 %.

Je nutné si uvědomit, že ukazatele zdravotního stavu celkově ukazují vliv genetické dispozice, životního stylu vázaného často k zaměstnání, potencující vliv životního prostředí, historii profesní i osobní. Ukazují také dále na účinnost primární, sekundární či terciární prevence.

Kvalita ovzduší

Na území posuzované Brněnské metropolitní oblasti jsou umístěny následující imisní stanice zahrnuté do informačního systému kvality ovzduší. Jedná se o 6 pozadých imisních stanic (Arboretum, Lány, Líšeň, Masná, Soběšice a Tuřany) a 6 dopravních imisních stanic (Kroftova, Brno-střed, Brno Svatoplukova, Úvoz, Výstaviště a Zvonařka. V oblasti se mimo jiné sledují koncentrace SO₂, NO₂ a CO. Dominantními škodlivinami zasluhujícími z hlediska imisního pozadí a vlivu na lidské zdraví pozornost jsou především suspendované částice PM₁₀, PM_{2,5} a vzhledem k hodnotám imisního pozadí také benzo-a-pyren.

Při hodnocení stávající úrovně znečištění v zájmové lokalitě lze nově vycházet z map úrovní znečištění konstruovaných v síti 1 x 1 km, zveřejněných v současné době na stránkách Českého hydrometeorologického ústavu. Tyto mapy obsahují v každém čtverci hodnotu klouzavého průměru koncentrace za předchozích 5 kalendářních let pro ty znečišťující látky, které mají stanoven roční imisní limit.

Z krátkodobých imisí je zhodnocena dále 36. nejvyšší denní imise PM_{10} a maximální denní imise SO_2 . Poslední zpracovaná verze obsahuje údaje za roky 2009 až 2013. Dle výsledků této mapy se v Jihomoravském kraji pohybovaly koncentrace polévatého prachu v následujícím rozmezí:

- průměrné roční koncentrace PM_{10} 18,0 až 31,4 $\mu g/m^3$
- maximální denní koncentrace PM_{10} 32,6 až 54,2 $\mu g/m^3$ (36. nejvyšší hodnoty)
- průměrné roční koncentrace $PM_{2,5}$ 14,3 až 27,2 $\mu g/m^3$

Z uvedených výsledků vyplývá, že je plněn platný imisní limit pro roční průměr PM_{10} a naopak překračován pro roční průměr $PM_{2,5}$ a pro denní maximum PM_{10} . Překračování bylo zaznamenáno právě na území města Brna.

Nicméně Světová zdravotnická organizace vydala směrnice hodnoty na ochranu zdraví, které jsou výrazně přísnější než platné imisní limity. Směrnice WHO pro roční průměr suspendovaných částic PM_{10} na úrovni 20 mg/m^3 byla tedy v průměru za posledních pět zpracovaných let 2009 až 2013 na části kraje překračována, směrnice WHO pro roční průměr $PM_{2,5}$ pak překračována na ploše celého kraje včetně BMO. Jedná se sice o relativně přísné hodnoty, jejichž stanovení však vychází z výsledků epidemiologických studií a nejsou sníženy jako např. v případě oxidu dusičitého na 50 % z důvodu předběžné opatrnosti, s ohledem na rizikové skupiny obyvatel.

- Benzo(a)pyren je významným představitelem polycyklických aromatických uhlovodíků (PAU). Vznikají při nedokonalém spalování, z čehož vyplývá jejich hojné rozšíření v atmosféře z antropogenních i přírodních zdrojů. Ve vnitřním ovzduší je významným zdrojem PAU kouření. V městských lokalitách jsou dva hlavní zdroje emisí PAU, tj. domácí topeniště a doprava, s variabilním podílem emisí z domácích topenišť. Dle mapy OZKO 2013 „oblasti s překročenými imisními limity v roce 2013“ byl na ploše Jihomoravského kraje překročen imisní limit pro benzo-a-pyren na ploše 993 čtverců, tj. na 13 % všech čtverců. Dle výsledků mapy (viz v textu výše) se v Jihomoravském kraji pohybovaly průměrné roční koncentrace benzo-a-pyrenu v rozmezí 0,48 až 1,28 ng/m^3 .

Hluk

Hluk narušuje aktivity a interferuje s individuálními záměry, jako je koncentrace, komunikace, relaxace a spánek. Vedle psychosociálního efektu má komunální hluk zejména kardiovaskulární dopady. Nesluchové poruchy jsou zkoumány v četných studiích v laboratořích i empiricky. Vedle znečištění ovzduší je hluk dalším vlivem dopravy, který může způsobit zdravotní problémy.

Nepříznivé vlivy hluku na lidské zdraví (WHO)

- Poškození sluchového aparátu
- Zhoršení komunikace řeči
- Nepříznivé ovlivnění spánku
- Ovlivnění kardiovaskulárního systému a psychofyziologické účinky hluku
- Projevy poruch duševního zdraví
- Nepříznivé ovlivnění výkonnosti
- Obtěžování hlukem.

Omezené důkazy jsou např. u vlivů na hormonální a imunitní systém, některé biochemické funkce, ovlivnění placenty a vývoje plodu, nebo u vlivů na mentální zdraví a výkonnost člověka.

Bezpečnost silničního provozu

V rámci Strategie je řešena také dopravní mobilita. Opatření uvedená v této prioritní oblasti tedy bezpečnost provozu ochrání zdraví obyvatel. Ohroženými skupinami jsou především děti a staří či pohybově handicapovaní lidé.

Závěry vlivů ISR BMO na veřejné zdraví jsou uvedeny (v souladu s obligatorní strukturou Vyhodnocení) v kapitole č. 12, celá studie tvoří příl. č. 4 Vyhodnocení.

Aktuální stav této problematiky je popsán v samostatné příloze Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje ITI - Hodnocení vlivů na veřejné zdraví (Zambojová, 2015), která je řazena jako příl. č. 4 Vyhodnocení.

5 CÍLE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ STANOVENÉ NA MEZINÁRODNÍ, KOMUNITÁRNÍ NEBO VNITROSTÁTNÍ ÚROVNI, KTERÉ MAJÍ VZTAH KE KONCEPCI A ZPŮSOB, JAK BYLY TYTO CÍLE VZATY V ÚVAHU BĚHEM JEJÍ PŘÍPRAVY, ZEJMÉNA PŘI POROVNÁNÍ VARIANTNÍCH ŘEŠENÍ

Při tvorbě Strategie byly jejími zpracovateli brány v úvahu relevantní koncepce v oblasti kohezní politiky a regionálního rozvoje, na národní, regionální i krajské úrovni, tak jak je uvedeno v předchozích částech vyhodnocení. Při zpracování Strategie byly zvažovány různé alternativy jejích dílčích částí. Ve výsledku je však koncepce předkládána v jedné, dle zpracovatelů optimální, variantě.

Vzhledem k charakteru Strategie je v této kapitole uvedeno především hodnocení toho, jak navržené cíle a obsah Strategie odpovídají cílům v oblasti životního prostředí. Výběr, popis a porovnání jednotlivých koncepčních materiálů v oblasti ŽP slouží jako jeden z podkladů pro formulaci referenčních cílů životního prostředí. Vzhledem k tomu, že jako hlavní problematice oblasti z hlediska realizace Strategie byly v analytické části identifikovány znečištění ovzduší, hluk, ochrana přírody a krajiny a eroze půdy, byly pro stanovení environmentálních referenčních cílů vybrány především cíle takto zaměřených dokumentů.

Přehled hlavních koncepcí, které se vztahují k referenčním cílům ŽP - tučně jsou uvedeny klíčové dokumenty z hlediska ISR (vybrané dokumenty jsou stručně popsány níže v této kapitole):

- **Dohoda o partnerství**
- **Strategický rámec udržitelného rozvoje** (v současné době se zpracovává jeho aktualizace)
- **Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020**
- Státní politika životního prostředí ČR 2012-2020
- Aktualizace Státního programu ochrany přírody a krajiny České republiky (2009)
- Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR 2005
- Státní surovinová politika ČR (2012)
- Aktualizace Státní energetické koncepce ČR (2014)
- Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 – 2024
- Dopravní politika ČR pro období 2014-2020 s výhledem do roku 2050
- Národní program snížení emisí
- Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí
- Zdraví pro všechny v 21. Století
- Program rozvoje Jihomoravského kraje 2014–2017
- Aktualizace strategické vize Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020
- Zdravý Jihomoravský kraj
- Strategie pro Brno
- Generel cyklistické dopravy na území města Brna

Přehled koncepčních dokumentů Jihomoravského kraje v oblasti životního prostředí (vybrané dokumenty):

- Koncepce ochrany přírody Jihomoravského kraje
- Integrovaný program ke zlepšení kvality ovzduší Jihomoravského kraje
- Integrovaný krajský program snižování emisí znečišťujících látek, Jihomoravský kraj
- Plán odpadového hospodářství Jihomoravského kraje
- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Jihomoravského kraje
- Povodňový plán Jihomoravského kraje 2009
- Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Jihomoravského kraje na období 2011 – 2020
- a další

5.1. Přehled cílů ochrany životního prostředí souvisejících koncepčních materiálů

Ve stručném přehledu koncepčních materiálů jsou uvedeny především ty části vybraných koncepčních materiálů, které jsou relevantní k obsahu a posouzení Integrované strategie rozvoje BMO a současně důležité pro formulaci referenčních cílů životního prostředí.

Dohoda o partnerství

Dohoda o Partnerství je koncepčním dokumentem na období 2014-2020, který stanoví cíle a priority pro efektivní využívání Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) za účelem naplňování strategie Evropa 2020 na základě vydefinovaných národních priorit.

Dohoda je strategickým dokumentem, založeným na důsledné analýze současné sociální a ekonomické situace, ekonomických trendů a potřeb České republiky, na jejichž základě jsou stanoveny priority pro financování v letech 2014–2020.

Hlavní cíle:

- Vytvoření kvalitního podnikatelské prostředí, které podpoří konkurenceschopnost ČR na evropském i globálním trhu, povede k zakládání nových podniků, zvýší inovační schopnost stávajících podniků a posílí atraktivitu ČR pro domácí a zahraniční investory.
- Zajištění inkluzivní společnosti vytvářející podmínky pro plnohodnotné uplatnění všech skupin obyvatelstva, zvýšení zaměstnanosti s důrazem na snížení počtu vyloučených skupin obyvatel a podpora kvalitních podmínek pro život obyvatel.

Hlavní (relevantní) priority:

- Kvalitní vzdělávací systém (celoživotní učení) produkující kvalifikovanou a adaptabilní pracovní sílu.
- Podniky využívající výsledků VaV, konkurenceschopné na globálním trhu a přispívající k nízkouhlíkovému hospodářství.
- Udržitelná infrastruktura umožňující konkurenceschopnost ekonomiky a odpovídající obslužnost území.
- Transparentní a efektivní veřejná správa s nízkou mírou administrativní a regulační zátěže a účinně reagující na mimořádné události.
- Ochrana životního prostředí a krajiny a přizpůsobení se změně klimatu.

Strategický rámec udržitelného rozvoje 2010+ (v současné době aktualizován)

Strategický rámec udržitelného rozvoje (SRUR) tvoří dlouhodobý rámec pro politická rozhodování v kontextu mezinárodních závazků, které ČR přijala v souvislosti s členstvím v EU, OECD a OSN, respektující zároveň specifické podmínky ČR. Slouží jako východisko pro zpracování koncepčních materiálů (sektorových politik či akčních programů) a pro strategické rozhodování v rámci státní správy a územní veřejné správy a pro jejich spolupráci se zájmovými skupinami. Stanovené principy, cíle a prioritní osy jsou nastaveny s ohledem na tři základní oblasti rozvoje společnosti – ekonomickou, sociální a environmentální.

Regionální aspekty rozvoje ČR jsou řešeny v prioritní ose 3 Rozvoj území s cílem zvýšit ekonomický a environmentální potenciál a konkurenceschopnost regionů na úroveň vyspělých regionů EU a snižovat nepřiměřené regionální disparity. Vzhledem k obecnosti dokumentu jej lze pro stanovení referenčních cílů ŽP použít pouze rámcově. Vzhledem k důrazu SRUR na posílení role měst a zabezpečení udržitelného rozvoje venkova lze však nalézt shodu mezi cíli SRUR a Strategii.

Relevantní prioritou je především Priorita 4.3: Adaptace na změny klimatu.

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020 je základním koncepčním dokumentem na národní úrovni ve sféře regionálního rozvoje a jeho podpory na období po roce 2013 (schválena v květnu 2013). Program představuje hlavní východiska pro formulaci regionálních potřeb a specifík pro programování období 2014+ v oblastech ekonomické a sociální politiky a územní soudržnosti EU. Vedle tradičně analyzovaných faktorů regionálního rozvoje je kladen důraz na faktory „nové“ – demografické změny, klimatické změny, energetickou soběstačnost, územní soudržnost, dostupnost služeb a další.

Vzhledem k tomu, že všechny integrované nástroje Integrované strategie rozvoje BMO-ITI byly tvořeny v souladu s obsahem Strategie regionálního rozvoje, odpovídají její cíle i cílům Strategie regionálního rozvoje. V části Vyhodnocení ISR BMO ITI věnované životnímu prostředí byla Strategie regionálního rozvoje také jedním ze zdrojů tvorby referenčních cílů životního prostředí.

Státní politika životního prostředí ČR 2012-2020

Tematické oblasti politiky:

- Ochrana a udržitelné využívání zdrojů včetně ochrany přírodních zdrojů, zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu, předcházení vzniku odpadů, zajištění jejich maximálního využití a omezování jejich negativního vlivu na životní prostředí, ochranu a udržitelné využívání půdního a horninového prostředí.
- Ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší s cílem snižování emisí skleníkových plynů a omezování negativních dopadů změny klimatu na území ČR, snížení úrovně znečištění ovzduší a podpora efektivního a vůči přírodě šetrného využívání obnovitelných zdrojů energie a energetických úspor.
- Ochrana přírody a krajiny spočívající především v ochraně a posílení ekologických funkcí krajiny, zachování přírodních a krajinných hodnot a zlepšení kvality prostředí ve městech.

- Bezpečné prostředí zahrnující jak předcházení následkům přírodních nebezpečí (povodně, sucha, svahové nestability, eroze a podobně), tak i předcházení vzniku antropogenních rizik.

Vzhledem ke svému charakteru zastřešujícího dokumentu státu pro oblast životního prostředí byl tento dokument klíčovým zdrojem pro formulaci referenčních cílů ochrany životního prostředí v rámci Vyhodnocení ISR BMO ITI.

Aktualizace Státního programu ochrany přírody a krajiny České republiky

Aktualizovaný program stručně analyzuje stav přírodního a krajinného prostředí, formuluje dlouhodobé cíle a opatření, nezbytná k jejich dosažení. Státní program se zabývá problematikou ochrany krajiny obecně a dále, podrobněji, podle jednotlivých typů krajinných ekosystémů, chráněnými územími a druhovou ochranou.

Cíle:

1. Krajina

- 1.1. Udržet a zvyšovat ekologickou stabilitu krajiny – s mozaikou vzájemně propojených biologicky funkčních prvků a částí, schopných odolávat vnějším negativním vlivům včetně změn klimatu
- 1.2. Udržet a zvyšovat přírodní a estetické hodnoty krajiny
- 1.3. Zajistit udržitelné využívání krajiny jako celku především omezením zástavby krajiny, zachováním její prostupnosti a omezením další fragmentace s přednostním využitím ploch v sídelních útvarech, případně ve vazbě na ně
- 1.4. Zajistit odpovídající péči o optimalizovanou soustavu ZCHÚ a vymezený ÚSES jako o nezastupitelný základ přírodní infrastruktury krajiny, zajišťující zachování biologické rozmanitosti a fungování přírodních, pro život lidí nezbytných procesů.

2. Lesní ekosystémy

- 2.1. Zvýšit druhovou rozmanitost lesních porostů směrem k přirozené druhové skladbě, zvýšit strukturální rozrůzněnost lesa a podíl přirozené obnovy druhově a geneticky vhodných porostů a posílit mimoprodukční funkce lesních ekosystémů.

3. Vodní a mokřadní ekosystémy

- 3.1. Obnovit přirozené hydro-ekologické funkce krajiny a posílit schopnosti krajiny odolávat a přizpůsobovat se očekávaným klimatickým změnám
- 3.2. Zajistit udržitelné využívání vodního bohatství jako celku ve vazbě na dosažení dobrého ekologického stavu vod podle Směrnice 60/2000/ES
- 3.3. Zachovávat a zvýšit biologickou rozmanitost vodních a mokřadních ekosystémů obnovením volné prostupnosti vodního prostředí a omezením jeho další fragmentace.

4. Horské ekosystémy - nejsou relevantní

5. Agro-ekosystémy, půda

- 5.1. Zabezpečení ochrany půdy jako nezastupitelného a neobnovitelného přírodního zdroje, s uplatněním principů udržitelného rozvoje a s ohledem na ostatní složky životního prostředí, omezení negativního trendu snižování rozlohy kvalitní zemědělské půdy, snížení negativního působení ohrožujících činitelů na půdu, které ohrožují poskytování ekosystémových služeb půdními ekosystémy (produkční a ekologické funkce půdy)
- 5.2. Trvalé zvýšení různorodosti zemědělsky obhospodařovaných ploch a přilehlých pozemků, které jsou součástí zemědělsky využívané krajiny.

6. Travní ekosystémy
Zachovat, případně obnovit druhově a morfologicky pestré travní porosty jako nedílnou součást zemědělského hospodaření v krajině.
7. Urbánní ekosystémy
7.1. Zajištění vyšší kvality života v sídlech zapojením přírodních nebo přírodě blízkých prvků do struktury sídel.
8. Chráněná území
8.1. Optimalizovat soustavu ZCHÚ z hlediska reprezentativního podchycení nejcennějších částí přírody a krajiny, vymezení a nastavení režimu ochrany
8.2. Zlepšit péči o chráněná území
8.3. Integrovat ZCHÚ do života regionů s důrazem na trvale udržitelné využívání, zejména v oblasti cestovního ruchu, a zlepšení životních podmínek místních obyvatel.
9. Druhy
9.1. Udržení dostatečně početných a tím i geneticky kvalitních populací původních planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, schopných dlouhodobé samostatné existence. Minimalizace rizik zavážení nových invazních nepůvodních druhů v ČR, omezení dalšího rozšiřování již přítomných invazních nepůvodních druhů a jejich regulace a odstraňování v přírodně hodnotných územích, a to i s ohledem na probíhající a očekávané změny podnebí.
10. Legislativní nástroje
10.1. Zjednodušit, zpřehlednit a zefektivnit právní úpravu ochrany přírody a krajiny včetně doplnění chybějících nástrojů k naplňování mezinárodních mnohostranných a dvoustranných úmluv v ochraně přírody a krajiny a odstranění nejvýznamnějších rozporů mezi předpisy upravujícími využívání biologické rozmanitosti, zejména ekosystémů.
10.2. Sjednotit výkon státní správy a posílit odbornost orgánů ochrany přírody a krajiny.
11. Ekonomické nástroje
11.1. vyvážený systém ekonomických nástrojů především v oblasti dotační, náhradové a daňové, který přispěje k naplňování cílů ochrany přírody a krajiny.
12. Odborné informační nástroje
12.1. Podporovat rozhodování státní správy v ochraně přírody a krajiny aktuálními a hodnověrnými údaji o stavu, změnách a vývojových trendech složek přírody a krajiny v ČR
12.2. Zajistit sběr, zpracování, vyhodnocování, rozšiřování a péči o údaje o přírodě a krajině v ČR s využitím služeb Informačního systému ochrany přírody a Portálu ochrany přírody a krajiny (eNature)
13. Práce s veřejností
13.1. Informovat, vzdělávat a radit veřejnosti (především výše citovaným cílovým skupinám) v různých aspektech ochrany přírody a krajiny v České republice, zvyšovat povědomí o principech ochrany přírody a krajiny v ČR a aktivně zapojovat veřejnost do podpory ochrany přírody a krajiny.

Vzhledem ke svému charakteru i podrobnosti poskytl Státní program ochrany přírody a krajiny v rámci Vyhodnocení ISR BMO ITI základ pro formulaci referenčních cílů ochrany životního prostředí v oblasti ochrany přírody a krajiny i pro vyhodnocení opatření z hlediska jejich vlivů na přírodu a krajinu.

Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR 2005

Cíle Strategie:

1. Ochrana biologické rozmanitosti
2. Udržitelné využívání složek biologické rozmanitosti
3. Spravedlivé a rovnoměrné rozdělování přínosů, plynoucích z využívání genetických zdrojů.

Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR 2005 byla explicitně využita k formulaci referenčních cílů ŽP, které sloužily jako podklad pro Vyhodnocení ISR BMO Strategie byla zdrojem pro referenční rámec „Ochrana „hot-spot“ oblastí biodiverzity, včetně jeho rozpracování do dílčích podoblastí.

Aktualizace Státní energetické koncepce ČR (2014)

Hlavním posláním Státní energetické koncepce (dále též SEK) je zajistit spolehlivou, bezpečnou a k životnímu prostředí šetrnou dodávku energie pro potřeby obyvatelstva a ekonomiky ČR, a to za konkurenceschopné a přijatelné ceny za standardních podmínek. Současně musí zabezpečit nepřerušované dodávky energie v krizových situacích v rozsahu nezbytném pro fungování nejdůležitějších složek státu a přežití obyvatelstva.

Strategické priority:

1. Vyvážený energetický mix
2. Úspory a energetická účinnost
3. Infrastruktura a mezinárodní spolupráce
4. Výzkum, vývoj a inovace
5. Energetická bezpečnost.

Doporučení koncepce byly v rámci Vyhodnocení ISR BMO ITI využity zejména při hodnocení opatření, týkajících se investic vedoucích ke snížení spotřeby energie.

Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 – 2024

Plán odpadového hospodářství České republiky je nástroj pro řízení odpadového hospodářství ČR a pro realizaci dlouhodobé strategie odpadového hospodářství. Plán představuje klíčový dokument pro realizaci dlouhodobé strategie nakládání s odpady, obalovými odpady a výrobky s ukončenou životností. Plán se zaměřuje na upřednostnění způsobů nakládání s odpady podle celoevropské odpadové hierarchie a plnění evropských cílů ve všech oblastech nakládání s odpady. Strategie navržená v POH ČR vede k jednoznačnému odklonu ukládání odpadů na skládky a posílení principu předcházení odpadů, zvýšení recyklace a materiálového využití zbývajících odpadů.

Strategickými cíli POH ČR jsou:

1. Předcházení vzniku odpadů a snižování měrné produkce odpadů.
2. Minimalizace nepříznivých účinků vzniku odpadů a nakládání s nimi na lidské zdraví a životní prostředí.
3. Udržitelný rozvoj společnosti a přiblížení se k evropské „recyklační společnosti“.
4. Maximální využívání odpadů jako náhrady primárních zdrojů a přechod na oběhové hospodářství.

Vzhledem k charakteru Strategie, která je strategickým dokumentem s relativně obecným stanovením postupu na úrovni cílů, priorit a opatření, byla s principy Plánu odpadového hospodářství ČR srovnána a k hodnocení ISR BMO ITI byla použita pouze ta dotčená opatření, priority a aktivity, které jsou úrovni konkrétnosti srovnatelné.

Zdraví pro všechny v 21. století

Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky Zdraví pro všechny v 21. století národní variantou programu Světové zdravotnické organizace (WHO) Health for all in the 21st century. Jeho hlavním záměrem je prostřednictvím 21 cílů vybudovat fungující model komplexní péče o zdraví a podpory zdraví celé společnosti.

Hlavní cíle koncepce Zdraví pro všechny v 21. století jsou:

1. Solidarita pro zdraví v evropském regionu
2. Spravedlnost ve zdraví
3. Zdravý začátek života
4. Zdraví mládeže do 18 let
5. Zdravé stárnutí
6. Zlepšení duševního zdraví
7. Snížení výskytu přenosných nemocí
8. Snížení výskytu neinfekčních onemocnění
9. Snížení výskytu poranění způsobených násilím a úrazy
10. Zdravé a bezpečné životní prostředí
11. Zdravější životní styl
12. Snížení škod způsobených alkoholem, drogami a tabákem
13. Podmínky a příležitosti pro zdraví
14. Multisekitoriální odpovědnost za zdraví
15. Integrovaný zdravotní systém
16. Řízení v zájmu kvality péče
17. Financování zdravotnictví a rozdělování finančních zdrojů
18. Rozvoj lidských zdrojů v zájmu zdraví
19. Význam a znalosti v zájmu zdraví
20. Mobilizace partnerů pro zdraví
21. Politika a strategie v zájmu zdraví pro všechny.

Národní program snižování emisí ČR

Globálním cílem Programu je snížit, s důrazem na podporu nových environmentálně šetrných technologií a využití potenciálu energetických úspor, zátěž životního prostředí látkami poškozujícími ekosystémy a vegetaci a vytvořit předpoklady pro regeneraci postižených složek životního prostředí a pro snižování rizik pro lidské zdraví, která plynou ze znečištění ovzduší a tím přispět k naplnění strategického cíle Environmentálního pilíře Programu udržitelného rozvoje České republiky.

Specifické cíle Programu jsou:

- plnit od určeného termínu stanovené hodnoty národních emisních stropů pro oxid siřičitý, oxidy dusíku, těkavé organické látky a amoniak,
- přispět ke snížení úrovně znečištění ovzduší PM₁₀ pod platné imisní limity,

- přispět ke snížení úrovně znečištění ovzduší benzo(a)pyrenem pod platný cílový imisní limit.

Národní program snižování emisí je v rámci Vyhodnocení ISR BMO ITI základním dokumentem pro formulaci referenčního cíle ŽP v oblasti ochrany ovzduší.

5.2 Stručný přehled strategických dokumentů na úrovni JMK/BMO/SMB, které byly využity při hodnocení Strategie

Program rozvoje Jihomoravského kraje 2014–2017

Program rozvoje Jihomoravského kraje 2014-2017 je střednědobým strategickým dokumentem, jehož úkolem je pro období čtyř let podrobně rozpracovat opatření a aktivity, které by měly být realizovány ve prospěch dosažení strategické vize Jihomoravského kraje. Ta byla formulována ve Strategii rozvoje Jihomoravského kraje 2020.

Prioritní oblasti Programu jsou:

- Rozvoj znalostní ekonomiky a podpory pólů růstu
- Snížení regionálních disparit
- Atraktivní region pro obyvatele, návštěvníky i investory
- Rozvoj dostupnosti a dopravní obslužnosti kraje.

Aktualizace strategické vize Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020

Klíčový výstup Aktualizace strategické vize Strategie Jihomoravského kraje 2020 z hlediska charakteru a zaměření budoucích intervencí kraje představuje její Strategická část.

Priority Strategie jsou:

- Konkurenceschopná regionální ekonomika v evropském/globálním měřítku
- Kvalitní a odpovídající nabídka veřejných služeb
- Rozvoj páteří infrastruktury a dopravního napojení kraje
- Dlouhodobá životaschopnost znevýhodněných částí kraje.

Zdravý Jihomoravský kraj

Projekt Zdravý kraj patří do mezinárodního "Projektu Zdravá municipalita", který v roce 1988 iniciovala OSN ve spolupráci se Světovou zdravotní organizací (WHO). Koncept Projektu vychází ze strategie WHO "Zdraví 21" a dokumentu OSN "Agenda 21"

Projekt je postaven na třech základních principech:

1. Podpora zdraví a kvality života
2. Udržitelný rozvoj – propojení oblastí: sociální – ekonomická - životní prostředí; současné aktivity nesmí negativně ovlivnit možnosti dosažení stejné kvality života generací příštích
3. Participace veřejnosti – partnerství v komunitě.

Koncepce ochrany přírody Jihomoravského kraje

Cílem zpracování koncepce je vytvořit funkční koncepční systém ochrany přírody a krajiny, to znamená stanovit systém pravidel a opatření pro ochranu a vytváření ekologicky stabilní krajiny, při zachování biologické rozmanitosti a trvale udržitelného rozvoje.

Relevantní cíle Koncepce jsou:

- Územní systém ekologické stability
- Lesní ekosystémy
- Zemědělské ekosystémy
- Vodní ekosystémy
- Ekosystémy antropogenně podmíněných stanovišť ostatních ploch
- Obecná ochrana druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
- Krajinový ráz
- Zvláště chráněná území (ZCHÚ)
- Zvláště chráněné druhy živočichů a rostlin
- Památné stromy
- Úkoly v oblasti ekonomických nástrojů
- Informační nástroje
- Mezinárodní a meziregionální spolupráce.

Integrovaný program ke zlepšení kvality ovzduší Jihomoravského kraje

Předmětem a cílem Programu je systémová analýza současné emisní (bodové, liniové a plošné zdroje znečišťování) a imisní situace a navržení koncepčních technických a organizačních opatření ke zlepšení kvality ovzduší v Jihomoravském kraji

Relevantní cíle Programu jsou:

- Snížení emisní zátěže suspendovanými částicemi velikostní frakce PM₁₀
- Snížení emisí oxidu dusíku
- Snížení emisí oxidu siřičitého
- Snížení emisí těkavých organických látek (VOC)
- Udržení podlimitní zátěže ostatních škodlivin stanovených platnou legislativou.

Integrovaný krajský program snižování emisí znečišťujících látek, Jihomoravský kraj

Základní cíle Programu jsou:

- dosažení doporučených hodnot krajských emisních stropů pro oxid siřičitý, oxidy dusíku, těkavé organické látky (VOC) a amoniak v horizontu roku 2010 a s výhledem do roku 2020 zejména v souvislosti s plněním Národního programu snižování emisí ze stávajících zvláště velkých spalovacích zdrojů
- snížení emisí těch znečišťujících látek, u kterých jsou překračovány imisní limity s cílem dosáhnout limitních hodnot ve stanovených lhůtách
- udržení emisí těch znečišťujících látek, u nichž nebylo zjištěno překračování imisních limitů, na dostatečně nízké úrovni tak, aby bylo minimalizováno riziko překračování v budoucnosti
- omezení emisí prekursorů ozónu tak, aby bylo podpořeno dosažení cílových imisních limitů a dlouhodobých imisních cílů.

Plán odpadového hospodářství Jihomoravského kraje

Dokument byl zpracován za účelem vytváření podmínek pro předcházení vzniku odpadů a nakládání s nimi podle zákona o odpadech. Skládá se ze tří částí - analytické, směrné a závazné. Závazná část Plánu odpadového hospodářství byla vyhlášena obecně závaznou vyhláškou Jihomoravského kraje pod č. 309/2004 (zveřejněno ve Věstníku právních předpisů Jihomoravského kraje částka 16). Nový POH se aktuálně zpracovává.

Povodňový plán Jihomoravského kraje 2009

Povodňový plán je základním dokumentem pro řízení povodňové ochrany v dílčí oblasti vymezené Povodňovým plánem ČR. Dokument řeší vazby a potřeby při průchodu velkých vod. Ze zákona s tímto dokumentem musí být zajištěn soulad povodňových plánů nižšího územního celku.

Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Jihomoravského kraje na období 2011 – 2020

Relevantní cíle Koncepce jsou:

- Školství
- Mimoškolní environmentální vzdělávání a výchova dětí a mládeže
- Environmentální vzdělávání a osvěta veřejnosti
- Environmentální vzdělávání a osvěta podnikatelského sektoru
- Environmentální vzdělávání a osvěta veřejné správy.

Strategie pro Brno

Hlavním cílem projektu bylo vytvoření a zefektivnění spolupráce s hlavními aktéry v klíčových oblastech rozvoje města Brna, pilířů Strategie pro Brno, mezi které patří oblast rozvoje příměstských lesů, kultury, aktivního stárnutí ve městě Brně a rozvoj vzdělanosti.

Relevantní cíle Strategie pro Brno jsou:

- Image města a vnitřní / vnější vztahy
- Místní ekonomický rozvoj
- Kvalita života
- Výzkum, vývoj, inovace a vzdělávání
- Doprava a technická infrastruktura.

Akční plán pro aglomeraci Brno

Relevantní cíle Akčního plánu jsou:

- Obecné možnosti snižování hlukové zátěže ze silniční dopravy
- Obecné možnosti snižování hlukové zátěže z kolejové dopravy
- Obecné možnosti snižování hlukové zátěže z letecké dopravy
- Obecné možnosti snižování hlukové zátěže z průmyslových zdrojů
- Územní plán VÚC Brněnské sídelní regionální aglomerace.

Při zpracování Vyhodnocení ISR BMO ITI byly výše uvedené cíle koncepčních materiálů přiměřeně využity při stanovení referenčních cílů životního prostředí a při vlastním vyhodnocení vlivů dokumentu na životní prostředí a veřejné zdraví.

Závěr

Všechny výše uvedené koncepční dokumenty na celostátní i regionální úrovni byly, dle své relevance, v různé míře použity k přípravě dokumentu Vyhodnocení vlivů Integrované strategie rozvoje BMO- ITI na životní prostředí a veřejné zdraví. Ve vybraných případech byly některé z koncepcí využity pro formulaci či úpravu referenčních cílů ochrany životního prostředí, které byly základním nástrojem pro hodnocení dokumentu Strategie.

Na základě posouzení Strategie a cílů výše uvedených koncepčních dokumentů lze konstatovat, že Strategie je s relevantními cíli výše uvedených koncepcí v souladu, případně s nimi není v rozporu.

5.3. Způsob stanovení referenčního hodnotícího rámce v oblasti ŽP

Základní rámec pro vyhodnocení souladu cílů posuzované Strategie s požadavky na ochranu životního prostředí tvoří referenční cíle ochrany životního prostředí. Referenční cíle ochrany životního prostředí především umožňují posoudit, jak mohou prioritní oblasti a opatření ovlivnit naplnění cílů ochrany životního prostředí a zda je ovlivňují pozitivně, negativně nebo jsou vůči plnění cílů neutrální. Následně mohou sloužit jako základ pro sledování (monitoring) dopadů implementace koncepce na životní prostředí pomocí stanovených indikátorů a jako rámec pro určení environmentálních kritérií výběru potenciálních projektů.

Obvykle se pro stanovení referenčního hodnotícího rámce a tím i sestavení vybrané sady referenčních cílů pro konkrétní strategický dokument postupuje tím způsobem, že se vychází především z cílů a priorit komunitárních a národních koncepčních dokumentů, které mají k předmětnému strategickému dokumentu vztah (zejména koncepce v oblasti životního prostředí a podobně). Dalšími zdroji pro formulaci referenčního hodnotícího rámce jsou analýza stavu ŽP dotčeného území a identifikace významných problémů v oblasti ŽP.

V případě posuzované Strategie byly pro stanovení referenčních cílů životního prostředí využity národní i regionální koncepce v oblasti životního prostředí a cíle ochrany lokalit soustavy Natura 2000 (viz naturové hodnocení). Tímto způsobem byl identifikován seznam referenčních cílů, u nichž byla nalezena přímá vazba k jednotlivým cílům Strategie.

5.4. Sada referenčních cílů životního prostředí

Níže uvedená sada referenčních cílů ochrany životního prostředí představuje rámec pro Vyhodnocení Integrované strategie rozvoje BMO- ITI. V případě opatření se jedná o referenční cíle zaměřené na následující klíčové oblasti životního prostředí, zjištěné v analytické části Vyhodnocení a doplňující referenční cíle formulované na základě souvisejících koncepčních dokumentů: kvalita ovzduší (viz referenční cíle 1 a 2), hluk (viz referenční cíl 3), příroda a krajina (referenční cíl 4), v souvislosti s environmentálními riziky povodní také referenční cíl 5 a půda (referenční cíl 6).

Při hodnocení byly dále vzaty v úvahu relevantní požadavky orgánů ochrany přírody z předchozích procedur SEA, na nichž se autoři Vyhodnocení podíleli, týkající se podrobnějšího členění referenčního cíle 4 „Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity“. Proto byly při hodnocení vzaty v úvahu také vlivy Strategie na:

- ochranné podmínky ZCHÚ (CHKO a MZCHÚ)
- územní integritu EVL a ptačích oblastí (viz příloha č. 4 Vyhodnocení)
- biotopy s výskytem zvláště chráněných druhů
- přírodní stanoviště
- průchodnost krajiny a její fragmentaci (včetně vlivy na ÚSES) tam, kde to konkrétnost či podrobnost opatření či aktivity umožňovala.

Tab. 5.1. Referenční cíle ochrany životního prostředí

Referenční cíle ochrany životního prostředí pro Integrovanou strategii rozvoje BMO	
1	Snižovat emise znečišťujících látek - oxidů dusíku a síry, tuhých znečišťujících látek a těkavých organických látek, zejména emisí z dopravy a lokálních topenišť
2	Snižovat koncentrace suspendovaných částic v ovzduší (především frakce PM ₁₀ , respektive PM _{2,5}) a dalších škodlivin pod úroveň platných limitů
3	Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice hlukem, především z dopravy
4	Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity (viz také podrobnější členění výše)
5	Chránit krajinný ráz a funkci místní krajiny, včetně ochrany proti povodním
6	Chránit zemědělskou půdu před zábořem, důsledky intenzivního hospodaření a erozí
7	Chránit povrchové a podzemní vody
8	Snížit produkci odpadů, zvýšit využití komunálních odpadů, včetně BRKO, a likvidovat staré zátěže (včetně skládek odpadů)
9	Využít prvky systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) pro potřeby ochrany životního prostředí, především v oblasti snížení znečišťování ovzduší a nakládání s odpady

5.5. Referenční cíle a determinanty veřejného zdraví

Pro hodnocení vlivů Strategie na veřejné zdraví byly využity referenční cíle zdravotních a sociálních politik, které byly zohledněny v celkovém hodnocení vlivů koncepce na veřejné zdraví (viz kapitola 12 tohoto Vyhodnocení a příloha č. 4). Hodnocení vlivů na veřejné zdraví používá porovnání dopadů Strategie vzhledem k determinantám zdraví, které v rámci strategického posuzování vlivů na veřejné zdraví označují faktory ovlivňující zdraví. Zdravotní determinanty představují základní potenciál udržení nebo zlepšení zdravotního stavu obyvatel a v rámci hodnocení (viz příslušná kapitola) byly využity analogickým způsobem jako referenční cíle životního prostředí (podrobněji v citované kapitole).

6 ZÁVAŽNÉ VLIVY NAVRHOVANÝCH VARIANT KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Integrovaná strategie rozvoje (ISR) Brněnské metropolitní oblasti (BMO) pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) je předkládána v jedné variantě. Tato varianta vznikla na základě komplexního procesu přípravy Strategie ve spolupráci s klíčovými aktéry rozvoje území BMO. Vzhledem k charakteru Strategie se variantní vývoj může projevit na úrovni implementace jednotlivých záměrů. Teprve realizace konkrétních projektů, ať už jsou v ISR indikovány prostřednictvím typových projektů, nebo budou realizovány na základě jejich souladu s cíli ISR, resp. rámcem opatření, ovlivní konkrétní dopady strategie na rozvoj území, a tím i na životní prostředí a veřejné zdraví.

Dále je potřeba si uvědomit, že Integrovaná strategie není rozšířením stávajících schválených strategií, resp. programů rozvoje území. Naopak, vzhledem ke svému charakteru klade důraz na část opatření a typových projektů, které by pravděpodobně byly realizovány i bez zařazení do ISR, pokud by byly financovány standardními postupy (běžné výzvy) z ESIF či národních zdrojů. ISR je především nástroj, který umožňuje lepší zacílení výběru financování podle konkrétních podmínek území a pochopitelně také dosažení vyššího efektu v důsledku integrovaného působení jednotlivých intervencí.

6.1 Metody hodnocení Strategie

Při hodnocení vlivů Strategie na ŽP je potřeba vzít v úvahu nejen potenciální dopady na životní prostředí ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ale také vzájemnou interakci stavu životního prostředí s deklarovanou ambicí rozvoje území v navrženém scénáři. V této souvislosti se jedná především o to, že současná kvalita životního prostředí v části BMO (viz např. vlivy dopravy na ovzduší či hluk) může být jedním z limitů dalšího rozvoje území, a to zejména tím, že by mohla omezovat implementaci aktivit, které by mohly mít další, byť nevýznamný negativní vliv na ŽP.

6.1.1. Metoda hodnocení vize a globálního cíle

Vzhledem k charakteru vize a globálního cíle bylo použito slovní hodnocení.

6.1.2. Metoda hodnocení prioritních oblastí a jejich strategických cílů

Jednotlivé hierarchické úrovně prioritních oblastí, cílů a opatření koncepce spolu obsahově souvisejí (viz kapitola 1 – Obsah koncepce). Strategické cíle se váží k prioritním oblastem a jsou dále rozpracovány do jednotlivých opatření, která následně zahrnují typové projekty. Prioritní oblasti a jejich strategické cíle tak není potřeba samostatně hodnotit, neboť jsou detailně vyhodnoceny prostřednictvím opatření.

6.1.3. Metoda hodnocení opatření

Popis opatření je sice ze své podstaty metodiky strategického dokumentu obecný, nicméně v případě Strategie tvoří základ pro hodnocení vlivů na životní prostředí. Opatření navíc mohou mít různý dopad na jednotlivé složky životního prostředí až podle specifikace konkrétních aktivit (oblastí intervence), které tato opatření charakterizují. Přitom se v případě zařazených typových projektů jedná pouze o indikativní výčet, nikoliv o výčet taxativní. Proto jsou ve Vyhodnocení – kromě samotné matice číselného hodnocení - slovně podrobněji

vyhodnocena především ta opatření, která mohou zakládat potenciální problémy z hlediska vlivů na životní prostředí.

Při hodnocení byl využit také popis problémových okruhů z Analýzy problémů (kapitola 9 Strategie), neboť problémové okruhy a hlavní problémy se transformují do formulace prioritních oblastí. Problémová analýza tak přispívá k lepšímu porozumění obsahu opatření.

V rámci hodnocení vlivů opatření na životní prostředí rozlišuje zpracovatel SEA vlivy přímé, které mohou nastat v důsledku intervence = realizace typového projektu (například investice do infrastrukturního projektu) a vlivy nepřímé, kde se předpokládá příčinný (kauzální) řetězec (například aktivity v oblasti /environmentálního/ vzdělávání apod.). Při hodnocení environmentálních vlivů Strategie bere zpracovatel SEA v úvahu také princip předběžné opatrnosti (precautionary principle) a tam, kde by dle jeho názoru mohlo dojít během implementace projektů k nepříznivým vlivům, byla v souladu s tímto principem formulována doporučení, jak těmto vlivům předejít, např. vhodným výběrem typových projektů (viz kritéria výběru projektů).

Při hodnocení byly vzaty v úvahu i potenciální vlivy koncepce na území dalších států (zejména Rakouska a Slovenska). Vzhledem k tomu, že se na základě hodnocení Strategie nepředpokládají významné negativní vlivy na území BMO a kraje, není důvod předpokládat významné negativní vlivy Strategie ani na sousední státy.

Hodnocení vlivů opatření na životní prostředí bylo provedeno jejich porovnáním s referenčními cíli ochrany životního prostředí, tedy posouzením, nakolik tato opatření přispívají k jejich naplňování, respektive zda s nimi nejsou v rozporu. Pro porovnání opatření s referenčními cíli životního prostředí byla použita stupnice hodnocení, která je uvedena v následující tabulce č. 6.1.

Tabulka 6.1. Stupnice hodnocení vlivů na životní prostředí (ŽP)

Stupnice hodnocení	
+ 2	Přímý významný pozitivní vliv na referenční cíl
+ 1	Mírný nepřímý pozitivní vliv na referenční cíl
0	Neutrální vliv (vazba mezi opatřením a referenčním cílem neexistuje, nebo je slabá)
- 1	Mírný nepřímý negativní vliv na referenční cíl
- 2	Přímý významný negativní vliv na referenční cíl
-1/+1	Možný mírný negativní i pozitivní vliv na referenční cíl
?	Vliv nelze vyhodnotit

Opatření jsou hodnocena zejména vůči vlivu na všechny problémové oblasti, kterým musí být na základě analýzy stavu životního prostředí (viz kap. 2 Vyhodnocení) a požadavků závěru zjišťovacího řízení věnována zvláštní pozornost. Jedná se zejména o hluk a znečištění ovzduší, ochranu přírody a krajiny, včetně povodňových rizik, a ochranu vod a půdy. Nicméně opatření byla hodnocena srovnáním se všemi referenčními cíli, byť s důrazem na výše uvedené referenční cíle č. 1-7. Jednotlivá opatření byla hodnocena samostatně pomocí matic a pro přehlednost jsou výsledky hodnocení zapracovány do souhrnné tabulky, která reprezentuje agregované hodnocení celého týmu zpracovatele SEA (hodnotící tabulky

jednotlivých expertů jsou k dispozici u zpracovatele SEA). Souhrnná tabulka obsahující agregované hodnocení je uvedena v příloze číslo 2 tohoto Vyhodnocení.

Číselné vyjádření hodnocení podle výše uvedené tabulky představuje celkový výsledek systematického hodnocení typů aktivit, které všude tam, kde to bylo možné a účelné, bralo v úvahu klasifikaci vlivů dle Směrnice 2001/42/EC, která kategorizuje environmentální vlivy podle jejich pravděpodobného charakteru a působení, a to vzhledem k:

- a) pozitivnímu nebo negativnímu působení na životní prostředí a udržitelný rozvoj,
- b) přímému nebo nepřímému (sekundárnímu) charakteru,
- c) trvání, pravděpodobnosti, nevratnosti,
- d) kumulativnímu charakteru a synergickému spolupůsobení jiných vlivů,
- e) oblasti předpokládaného dopadu (lidské zdraví, příroda, složky životního prostředí, lokální (bodové) nebo plošné dopady, přeshraniční a globální působení a podobně).

V rámci posuzování byly brány v úvahu potenciální vlivy přímé, nepřímé, sekundární, kumulativní, synergické, krátkodobé, dočasné, dlouhodobé a permanentní.

Při hodnocení se postupovalo tak, že každý člen týmu zpracovatele SEA provedl vlastní kompletní hodnocení všech matic. Úkolem každého experta bylo samostatně a nezávisle ohodnotit, na základě detailního studia koncepce, jednotlivá opatření koncepce vzhledem k referenčním cílům ochrany životního prostředí uvedeným v hodnotící matici a výsledky svého hodnocení zaznamenat do matice (tabulky).

V případě potřeby byl součástí hodnocení stručný komentář, který je následně podrobněji rozpracován v textu kapitoly. Pokud existovaly velké rozdíly mezi jednotlivými hodnotiteli, byly sjednoceny v diskusi nad výsledky. Je však třeba zdůraznit, že cílem diskuse nebyla unifikace individuálních názorů expertů na danou problematiku, ale rozbor daného problému a vyjasnění individuálních názorů. Výsledkem diskuse tak mohla být korekce původního expertního hodnocení a do určité míry potlačení subjektivity hodnocení.

Na základě hodnocení jednotlivých členů týmu bylo pro každé pole matice zpracováno agregované hodnocení jako aritmetický průměr hodnocení všech členů týmu. Výsledná hodnota pak byla zaokrouhlena na celé číslo (případně byl uveden převládající znak) a vložena do příslušného pole odpovídající matice agregovaných (výsledných) hodnocení.

Vlivy Strategie na veřejné zdraví byly vyhodnoceny v rámci specializovaného posouzení, jehož závěry jsou součástí kapitoly 12 Vyhodnocení, a které tvoří jeho příl. č. 4. Při jeho zpracování bylo použito hodnocení metodou porovnání návrhu Strategie s determinanty veřejného zdraví. Pojem „determinanta“, se kterým se v rámci strategického posuzování vlivů na veřejné zdraví pracuje, označuje faktory ovlivňující zdraví.

Vlivy opatření na evropsky významné lokality a ptačí oblasti hodnotil zpracovatel naturového hodnocení (viz specializovaná studie „Hodnocení vlivů Strategie na EVL a ptačí oblasti“). Naturové hodnocení je uvedeno v příloze č. 1 a stručně popsáno v kapitole 4.2 Vyhodnocení. I v tomto případě byla jednotlivá opatření hodnocena ve výše uvedené škále s tou výjimkou, že se autor soustředil na vliv na lokality EVL a PO.

6.1.4 Způsob hodnocení vlivů typových projektů na životní prostředí

Opatření obsahují indikativní výčet typových projektů, které ilustrují naplňování cílů opatření. Je však potřeba uvést, že tyto typové projekty jsou uvedeny jen jako příklad typů projektů příslušného opatření. Ve Strategii nejsou a ani nemohou být uvedeny bližší podrobnosti o jejich přesné lokalizaci, kapacitách, a dalších faktorech, které rozhodují o konkrétních vlivech na životní prostředí. Pod uvedeným jménem typového projektu si tedy lze ve vybraných případech představit činnosti, jejichž dopady na životní prostředí mohou být značně rozdílné podle charakteru základních údajů (např. kapacity) a konkrétní lokalizace.

Úkolem zpracovatele SEA tedy není vyhodnotit jednoznačný vliv jednotlivých typových projektů na životní prostředí, neboť k tomu účelu nejsou (ani nemohou být) ve Strategii k dispozici dostatečné údaje, nemluvě o tom, že pod řadou z nich se mohou skrývat projekty s různými dopady jak z hlediska územního, tak i věcného. Na základě principu předběžné opatrnosti proto upozorňujeme především na ty typové projekty, které by mohly mít potenciálně (významný) negativní vliv na životní prostředí.

K uvedenému účelu slouží především výše uvedené hodnocení opatření na základě stanovených referenčních cílů životního prostředí a odlišení těch typů projektů, jimž musí být v patřičných zákonných procedurách věnována zvýšená pozornost. Proto je v relevantních případech na tuto skutečnost v rámci hodnocení jednotlivých opatření upozorněno a typy projektů s potenciálně větším vlivem na ŽP jsou v hodnocení zmíněny.

Jedním z cílů uvedeného postupu je upozornit jak předkladatele koncepce, tak i nositele uvedených záměrů, aby při jejich schvalování očekávali větší nároky na posouzení vlivů na životní prostředí, respektive aby při jejich přípravě hledali taková řešení, která budou minimalizovat jejich vlivy na životní prostředí.

O povolení konkrétních záměrů/projektů může být následně rozhodnuto pouze na základě standardních procedur územního a stavebního řízení (územního plánování), respektive v části případů nepochybně také na základě posouzení záměru ve smyslu dílu 2 zákona číslo 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Některé z nich budou muset projít i procedurou naturového hodnocení dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Obdobný postup zvolil i zpracovatel naturového hodnocení, který – i když hodnotil především jednotlivá opatření – v uvedeném rámci odlišil ty typy projektů jednotlivých opatření, u nichž z důvodu nedostatečných údajů nelze určit konkrétní vliv na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a lze předpokládat, že míra vlivů bude sahat od neutrální a až po mírně negativní (0 až -1). Těmto typům projektů, na něž autor naturového hodnocení upozorňuje, bude analogicky potřeba věnovat zvýšenou pozornost, především provést jejich hodnocení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zejména na základě jejich konkrétní lokalizace.

V této souvislosti je nezbytné uvést, že uvedení typových projektů v rámci popisu opatření Integrované strategie rozvoje BMO v žádném případě nezakládá nárok jejich automatického schválení ve smyslu příslušných předpisů České republiky. Každý záměr/projekt bude muset projít nezbytnou procedurou, odpovídající jeho charakteru.

6.2 Výsledky hodnocení Strategie

6.2.1. Hodnocení vize a globálního cíle ISR BMO

Vize Strategie BMO je citována v kapitole č. 2 Vyhodnocení, včetně popisu environmentální části II. pilíře, na němž je vize mj. založena. Z uvedeného podrobného popisu uvedeného pilíře plyne, že kvalita životního prostředí je považována za nezbytnou součást a podmínku rozvoje území BMO. Takto explicitně uvedená, environmentálně zaměřená podmínka, nebývá standardní součástí vizí řady jiných existujících koncepcí. Vizi ISR BMO lze tedy považovat z hlediska hodnocení vlivů na ŽP za významně pozitivní, neboť je – deklaratorně – v souladu s většinou referenčních cílů životního prostředí.

Z výše uvedeného hlediska je možné považovat za jediné „slabší místo“ popisu II. pilíře vize poněkud málo ambiciózní požadavek „.....kvalita ovzduší, vod a půd se mírně zlepší nebo alespoň nezhorší...“, který je však v dalším textu vyrovnán uvedením dílčích cílů v oblasti životního prostředí.

Životní prostředí pak tvoří jednu ze 4 samostatných tematických oblastí globálního cíle Strategie.

Návrhy a doporučení zpracovatele SEA

K obsahu rozvojové vize nejsou doporučovány žádné změny či doplnění. Pokud se týká výše zmíněných ambicí rozvojové vize, bere zpracovatel Vyhodnocení v úvahu, že byla formulována na základě konsensu klíčových aktérů přípravy ISR BMO. Zpracovatel Vyhodnocení proto nepovažuje za nezbytné polemizovat s uvedenou formulací (mírou ambicí) a navrhopvat její případnou změnu, neboť vize má svůj průmět v hodnocení jednotlivých opatření (viz kap. 6.2.3 Vyhodnocení).

6.2.2. Souhrnné vyhodnocení vlivů prioritních oblastí a jejich strategických cílů na životní prostředí

Jak bylo uvedeno v kap. 6.1.2., prioritní oblasti a jejich strategické cíle není potřeba samostatně hodnotit, neboť jsou detailně posouzeny prostřednictvím opatření, s nimiž jsou v hierarchicky podmíněném vztahu.

6.2.3. Souhrnné vyhodnocení vlivů opatření na životní prostředí

Z předchozího textu je zřejmé, že většina opatření je v souladu s principy strategického plánování formulována natolik obecně (musí umožňovat zařazení potenciálních projektů po celou dobu platnosti Strategie), že nelze vždy zcela jednoznačně určit jejich potenciální vlivy na vybrané oblasti životního prostředí. Za určitých okolností (a dle realizace jednotlivých projektů) může být vliv pozitivní, za jiných okolností negativní.

Z vyhodnocení priorit a opatření nicméně vyplývají některé obecné skutečnosti, které jsou popsány v dalším textu. Podrobněji jsou v něm rozebírána především ta opatření, která by za jistých okolností mohla podporovat aktivity s potenciálně negativními vlivy na životní prostředí, nebo ta, které vyžadují doplňující komentář.

Z tabelárně provedeného hodnocení (metoda hodnocení viz kap. 6.1.3 a příloha č. 2 Vyhodnocení) plyne, že **opatření Strategie nejsou v zásadním rozporu s požadavky na ochranu životního prostředí** a mezi navrženými opatřeními není žádné, které by mělo jednoznačně potenciálně významný negativní vliv na životní prostředí. Analogicky platí totéž pro prioritní oblasti, které opatření zastřešují, resp. strategické cíle, které je doplňují. Jak již ovšem bylo uvedeno výše, i zde budou možné vlivy na životní prostředí záležet na konkrétním provedení a lokalizaci projektů, kterými budou uvedená opatření naplňována, a na následných procedurách hodnocení, které musí schválení projektů s potenciálně významnými negativními vlivy na životní prostředí podmiňovat (EIA, naturové hodnocení, procedury stavebního zákona).

Níže je uveden komentář k jednotlivým opatřením:

Prioritní oblast A – Doprava a mobilita

Opatření, resp. typové projekty této prioritní oblasti jsou zaměřeny na rozvoj dopravy, které mohou přinést pozitivní dopady na životní prostředí i veřejné zdraví, nicméně je nezbytné přihlídnout k případným vedlejším efektům a rizikům realizace záměrů. Vzhledem k různorodosti nástrojů (realizace projektů) v jednotlivých opatřeních je však potřeba mezi potenciálními dopady jednotlivých opatření rozlišovat.

- Opatření A.1 Terminály veřejné dopravy a systémy P+R
- Opatření A.2 Infrastruktura městské a příměstské veřejné dopravy
- Opatření A.3 Dopravní prostředky veřejné dopravy
- Opatření A.4 Dopravní telematika a informační systémy
- Opatření A.5 Regionální silniční síť navazující na síť TEN-T
- Opatření A.6 Cyklistická a pěší doprava

Opatření A 1 Terminály veřejné dopravy a systémy P+R je zaměřeno na modernizaci dopravních terminálů, zajišťujících vazby mezi jednotlivými druhy veřejné dopravy a mezi veřejnou a individuální automobilovou dopravou. Součástí opatření je také zkvalitnění a humanizace prostředí dopravních terminálů, včetně výsadby zeleně a výstavba parkovišť P+R, která rovněž sníží dopravní zátěž centrálních částí BMO individuální dopravou. Uvedené opatření zvýší komfort a bezpečnost veřejné hromadné dopravy a tím i její konkurenceschopnost oproti dopravě individuální. Projekty po svém dokončení nebudou vyvolávat vedlejší negativní účinky a vzhledem k plánovanému doplnění zelení, mohou zlepšit kvalitu městského prostředí. Je však potřeba počítat s tím, že po dobu trvání stavebních činností při výstavbě terminálů může dojít k dočasnému negativnímu působení na životní prostředí a obyvatele (hluk, emise do ovzduší, narušení pohody).

Opatření A.2 Infrastruktura městské a příměstské veřejné dopravy je zaměřeno na výstavbu tramvajových a trolejbusových tratí, doplněnou nástroji preference veřejné dopravy na úkor dopravy individuální. I v případě tohoto opatření se jedná o komplexní úpravy, včetně úpravy zastávek a doplnění projektů rozšířením městské zeleně. Obdobně jako v předchozím případě mohou projekty tohoto opatření zlepšit kvalitu městského prostředí a spolupůsobit na snížení negativních vlivů dopravy na ovzduší a hluk. Je však potřeba počítat s tím, že po dobu trvání stavebních činností při výstavbě tramvajových tratí může dojít k dočasnému negativnímu působení na životní prostředí a obyvatele (hluk, emise do ovzduší, narušení pohody). Vzhledem

k charakteru dopravy (bezemisní dopravní prostředky) nelze očekávat významné negativní vlivy na životní prostředí v období provozu.

Opatření A.3 Dopravní prostředky veřejné dopravy je zaměřeno na snížení vlivů hromadné dopravy na životní prostředí (zejména ovzduší a hluk) podporou nízkoemisní a bezemisní dopravy (nákup nízkoemisních a bezemisních vozidel, výstavba plnicích a nabíjecích stanic). V rámci škály potenciálních projektů nelze předpokládat negativní vlivy na žádný z referenčních cílů životního prostředí, naopak lze vysledovat významné pozitivní vlivy realizace projektů tohoto opatření. Je však nutno věnovat zvýšenou pozornost plánování a podmínkám výstavby sítě plnicích a nabíjecích stanic.

Cílem opatření A 4 Dopravní telematika a informační systémy je mj. přispět ke zvýšení preference veřejné dopravy oproti dopravě individuální prostřednictvím rozvoje integrovaných dopravních systémů a telematiky, se všemi z toho vyplývajícími, pozitivními dopady na životní prostředí bez vedlejších negativních účinků.

Opatření A.6 Cyklistická a pěší doprava, přináší podporu cyklo dopravy (doplnění cyklostezek, značení cyklotras, doprovodná zeleň), ale také zvýšení bezpečnosti pěší dopravy (přechody, stavební úpravy, apod.). Cíle opatření mají pozitivní vliv na řadu referenčních cílů ŽP i cíle veřejného zdraví (viz hodnotící tabulka v příl. č. 2 a příl. č. 4 vyhodnocení). Jedná se jak o přímé dopady v oblasti snížení vlivů dopravy na ovzduší a hluk, ale také nepřímé dopady v oblasti EVVO i rozšíření alternativy dopravy pro obyvatele, kteří doposud kolo k dopravě, např. z důvodu nedostatečné bezpečnosti, nepoužívali). Pozornost je potřeba věnovat pouze samotné výstavbě nových cyklotras, a to v souvislosti s potenciálními vlivy na cenné přírodní složky v obcích a jejich okolí. Bez konkrétní specifikace plánovaných tras však nelze toto riziko podrobněji vyhodnotit (bude hodnoceno v případě povolování konkrétních projektů).

Nejproblematictější opatřením prioritní oblasti 1 je opatření A.5 Regionální silniční síť navazující na síť TEN-T. Podpora rozvoje dopravní infrastruktury, a to i v případě potřebných záměrů typu obchvatů a zkvalitnění stávajících komunikací, na jedné straně přináší snižování vlivů na ovzduší a hluk v důsledku eliminace kongescí, provozu na kvalitnějších komunikacích, i zvýšení plynulosti silniční dopravy, neboť je zřejmé, že produkce emisí, resp. hlučnost je silně ovlivněna opakovanými rozjezdy a provozem spalovacích motorů v jiném, než optimálním režimu. Na druhé straně však může přinášet potenciální vedlejší negativní dopady na některé referenční cíle životního prostředí (např. potenciální střety s předměty ochrany přírody, vlivy na fragmentaci krajiny, zábor zemědělské a lesní půdy, potenciální vliv na vodní režim ad.). Týká se to i dalších typových projektů opatření – výstavby mostů, rekonstrukce silnic, křižovatek, apod. Tomuto opatření, resp. projektům a záměrům, které budou v jeho rámci připravovány, proto musí být věnována zvýšená pozornost (hodnocení vlivů záměrů na ŽP, naturová hodnocení, procedury dle stavebního zákona).

Pozitivní skutečností je, že opatření spojuje projekty dopravní infrastruktury s problematikou ochrany před povodněmi a obsahuje také potenciální projekty, snižující fragmentaci krajiny (výstavba ekoduktů), zvyšující plochy doprovodné zeleně i bezpečnost zranitelných účastníků silničního provozu (nadchody, podchody). V každém případě je však potřeba věnovat pozornost umisťování staveb a vyhodnotit jejich konkrétní vliv na ŽP.

Závěr a doporučení k Prioritní oblasti A:

Celkové hodnocení Prioritní oblasti A se pro referenční cíle ovzduší a hluk pohybuje – vzhledem k převládajícím pozitivním dopadům záměrů po jejich realizaci - na úrovni +1/+2. V případě ochrany přírody a krajiny a ochrany ZPF však dosahuje dílčí hodnocení jednotlivých opatření i hodnoty –1 (potenciální mírný negativní vliv na životní prostředí). Potenciálně negativní hodnocení vlivů projektů na výše uvedené referenční cíle ŽP se týká především opatření A.5 Regionální silniční síť navazující na síť TEN-T, ale zvýšenou pozornost z hlediska vlivů na ochranu přírody a krajiny je potřeba věnovat také v případě budování cyklostezek, kdy je nutno dbát o snížení rizik potenciálních střetů s předměty ochrany přírody. I ryze pozitivní projekty (výstavba přestupních terminálů, tramvajových tratí, bezpečnostní opatření pro pěší dopravu v obcích, apod.) musí být doprovázeny pečlivým posouzením stavebních činností z hlediska snížení jejich negativních dopadů po dobu výstavby. Číselná hodnocení všech opatření jsou součástí přílohy č. 2 Vyhodnocení.

Významným pozitivním rysem všech opatření této prioritní oblasti jsou záměry na výsadbu doprovodné zeleně, jako nezbytné součásti infrastrukturních projektů.

V případě naturového hodnocení byla opatření vyhodnocena převážně jako neutrální, případně že vliv nelze vyhodnotit. Pozornost musí být věnována případným střetům výstavby u opatření A.1 a A. 2, a dále také u komunikací pro napojení s TEN-T a cyklostezek s podmínkami ochrany EVL a PO (podrobněji viz příloha č. 1 Vyhodnocení). Před samotnou realizací aktivit (budoucích konkrétních staveb) musí být o stanovisko dle §45i ZOPK požádán příslušný orgán ochrany přírody.

Autorka hodnocení vlivů na veřejné zdraví hodnotí tuto prioritní oblast pozitivně, zejména z důvodu snižování vlivů dopravy (emise, hluk) na veřejné zdraví, zvýšení bezpečnosti (včetně bezpečnosti pěší dopravy) a bezbariérovosti dopravy a preference cyklo dopravy. Upozorňuje však na fakt, že dle strategie může dojít ke zpoždění významných silničních i železničních staveb vyššího řádu, na něž mají navazovat komunikace nižšího řádu podporované v rámci ISR BMO ITI a rizika s tím spojená. Dalším rizikem jsou také nedostatečné legislativní a procesní řešení přípravy dopravních staveb veřejného významu.

Vzhledem k rozdílnému (i když převážně pozitivnímu) potenciálnímu působení opatření této prioritní oblasti na referenční cíle ŽP je optimálním doporučením postup uváděný v dalších částech Vyhodnocení, zejména v souvislosti s hodnocením typických podporovaných aktivit. Ten je založen na skutečnosti, že všechny infrastrukturní projekty budou muset projít zákonnými procedurami dle stavebního zákona, ve vybraných případech také dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, případně dalších. Dalším doporučením uváděným ve Vyhodnocení, je také implementace kritérií výběru projektů, která by měla obsahovat významný environmentální aspekt (viz kap. č. 11).

Prioritní oblast B - Životní prostředí

Jak plyne už ze samotného názvu prioritní oblasti, jsou jednotlivá opatření zaměřena na zlepšení stavu životního prostředí v území BMO. I tato opatření však vyžadují z hlediska hodnocení vlivů na ŽP pozornost, neboť realizace projektů může mít vedlejší účinky s potenciálně (mírným) negativním vlivem na některé referenční cíle životního prostředí.

- Opatření B.1 Ochrana a čištění vod
- Opatření B.2 Zásobování vodou
- Opatření B.3 Protipovodňová opatření
- Opatření B.4 Analýzy, studie a plány pro prevenci povodní
- Opatření B.5 Snížení imisní zátěže území
- Opatření B.6 Předcházení vzniku odpadů
- Opatření B.7 Materiálové a energetické využití odpadů
- Opatření B.8 Plochy a prvky sídelní zeleně

Opatření B.1 Ochrana a čištění vod přináší tradiční způsoby ochrany vod formou výstavby kanalizací a modernizací/intenzifikací čistíren odpadních vod v místech, kde dosud čištění odpadních vod neodpovídá standardům. Obdobně jako v případě opatření B.2 Zásobování vodou, které je zaměřeno na doplnění infrastruktury pro dodávku pitné vody, lze identifikovat rozdílné vlivy potenciálních projektů na různé referenční cíle životního prostředí. Na jedné straně lze výstavbu kvalitní technické infrastruktury (kanalizace, vodovody, ČOV, ad.), která bude mít významné pozitivní vlivy na povrchové i podzemní vody, vnímat velmi pozitivně. Avšak stejně jako v případě budování silniční infrastruktury, byť ne v obdobném rozsahu – nelze vyloučit také mírně negativní vlivy na životní prostředí (případně za daného stavu znalostí o potenciálních projektech, nelze míru vlivů dostatečně posoudit). Jedná se především o dopady výstavby nové infrastruktury, kdy se negativní vlivy mohou projevovat především v oblasti potenciálního tlaku na přírodu a krajinu, případně zábor zemědělské půdy. Trasování nových vedení by se mohlo dostat do konfliktu se zájmy ochrany přírody a krajiny, včetně naturových lokalit, a to i v důsledku fragmentace krajiny (týká se spíše vodovodních sítí, než čištění odpadních vod, kdy lze očekávat především trasování v intravilánech a blízkostech sídel). Řešením je posouzení všech projektů z hlediska jejich lokalizace v rámci schvalovacích procedur v územních řízeních.

Opatření B.4 Analýzy, studie a plány pro prevenci povodní má jednoznačně pozitivní vliv na referenční cíle ŽP, včetně EVVO a zahrnuje analýzy odtokových poměrů, budování varovných systémů, digitální povodňové plány, analýzy a studie v oblasti protipovodňové ochrany. Související Opatření B.3 Protipovodňová opatření přináší oproti předchozímu větší rizika. Typové aktivity mohou zahrnovat také zprůtočnění koryt, obnovu, výstavbu a rekonstrukce vodních děl určených k povodňové ochraně, apod. V souvislosti s realizací těchto aktivit by mohlo potenciálně dojít například k částečnému záboru plochy přírodních biotopů, změně vodního režimu lokalit, zániku biotopů některých předmětů ochrany, záboru zemědělské či lesní půdy a podobně. V tomto případě je proto nezbytné pečlivé posouzení konkrétních záměrů, protože potenciální projekty nejsou lokalizovány a tedy nelze vyloučit jejich možný negativní vliv na předměty ochrany ZCHÚ či soustavy Natura 2000. Na druhé straně je pozitivní, že typové aktivity jsou v rámci popisu opatření označovány jako přírodě blízká protipovodňová opatření, projekty k zadržení vody v krajině a obnova přirozených vodních ekosystémů.

Opatření zaměřená na retenci vody v krajině by měla dále reflektovat i související otázku klimatických změn, tedy problematiku extrémního sucha, která není v rámci tohoto opatření Strategie dostatečně akcentována (je však zmíněna v opatření B.8 – v rámci aktivit zlepšení kvality životního prostředí v sídlech).

Opatření B.5 Snížení imisní zátěže území stejně jako Opatření B.8 Plochy a prvky sídelní zeleně vykazují v hodnocení především pozitivní vlivy na referenční cíle ochrany životního

prostředí. Ve většině případů půjde o mírně pozitivní vlivy, ale v případě vlivů na ovzduší, hluk a EVVO byly identifikovány také významně pozitivní vlivy (hodnocení +2). V případě opatření B.8. bylo uvedené hodnocení zaznamenáno také pro referenční cíl ochrana přírody a krajiny, neboť toto opatření zahrnuje řadu kroků ke zlepšení ekologické stability a biodiverzity v sídlech. V případě potenciálních projektů opatření B.5., které jsou zaměřeny převážně na zlepšení podmínek centralizovaného zásobování teplem a energiemi, je potřeba věnovat pozornost rizikům potenciálních střetů s předměty ochrany přírody a také potenciálním negativním dopadům po dobu výstavby.

V případě Opatření B.6 Předcházení vzniku odpadů i opatření B.7 Materiálové a energetické využití odpadů může docházet ke komplexním dopadům. Typické aktivity mohou reprezentovat rozvoj separovaného sběru odpadů, včetně výstavby sběrných dvorů, výstavbu a modernizaci zařízení pro materiálové využití odpadů, zařízení pro energetické využití odpadů (spalování, spoluspalování odpadů), či zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady. Potenciální projekty energetického využití odpadů, případně výstavba jiných výše jmenovaných typů zařízení na likvidaci odpadu, budou vždy vyžadovat velmi důkladné posouzení. A to především z hlediska vlivů na ovzduší, hluk, vodu, případně zábor ZPF, přičemž vliv na odpady je – vzhledem k cíli snížení množství odpadů ukládaného na skládkách – vždy významně pozitivní.

Závěr a doporučení k Prioritní oblasti B:

Celkové hodnocení prioritní oblasti B vyplývá z rozdílných potenciálních vlivů opatření na jednotlivé referenční cíle životního prostředí. V případě opatření věnovaných odpadům byly nejvýše hodnoceny vlivy na odpady (+2) a EVVO (+1/+2), zatímco potenciálně negativní vlivy byly identifikovány pro hluk a ovzduší (-1). V případě opatření věnovaných povodním se vlivy pohybovaly na obou stranách škály pro přírodu a krajinu (-1/+2), retenci vody v krajině (+2) i EVVO (+1). Potenciálně negativní hodnocení vychází z rizik případného nevhodného umístění protipovodňových opatření, zejména vodních děl (opatření B.3), kdy je nutno dbát na snížení rizik potenciálních střetů se zájmy ochrany přírody a krajiny. Číselná hodnocení všech opatření jsou součástí přílohy č. 2 Vyhodnocení.

V případě naturového hodnocení byla opatření hodnocena jako neutrální, případně jejich vlivy nelze vyhodnotit. U opatření A.1, A.2 a A.3. je míra konkrétního vlivu na předměty ochrany a celistvost EVL/PO zásadně závislá na technických a prostorových detailech řešení budoucích záměrů, případně zvolené variantě řešení jednotlivých staveb (potenciálně negativní až pozitivní vliv). Před samotnou realizací aktivit (budoucích konkrétních staveb) bude nutné požádat příslušný orgán ochrany přírody o stanovisko dle §45i ZOPK.

Autorka hodnocení vlivů na veřejné zdraví hodnotí opatření jako pozitivní. Z hlediska vlivu na veřejné zdraví lze vyzdvihnout především opatření ke zlepšení kvality ovzduší a hlukové situace.

Vzhledem k rozdílnému (i když převážně pozitivnímu) potenciálnímu působení opatření této prioritní oblasti na referenční cíle ŽP je optimálním doporučením postup, uváděný v dalších částech Vyhodnocení, zejména v souvislosti s hodnocením typových projektů. Tedy posouzení všech citlivých projektů v oblasti využití odpadů (především energetické využití odpadů) a ochrany před povodněmi (především výstavba vodních děl) dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, zákona

číslo 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, případně dle stavebního zákona v případě těch projektů, které výše uvedeným předpisům nepodléhají. Dalším doporučením, uváděným ve Vyhodnocení, je implementace kritérií výběru projektů, která by měla obsahovat významný environmentální aspekt (viz kap. č. 11).

Prioritní oblast C - Konkurenceschopnost a vzdělávání

Většina opatření této prioritní oblasti má neutrální či pozitivní vlivy na životní prostředí. Specificky je možné komentovat zejména následující opatření.

- Opatření C.1 Infrastruktura a služby pro inovace a nová odvětví v BMO
- Opatření C.2 Podpora proinovačních služeb a aplikace výsledků VaV pro firmy v BMO
- Opatření C.3 Podpora proinovačních služeb pro začínající firmy v BMO
- Opatření C.4 Budování kapacit a kvality zařízení pro celoživotní učení
- Opatření C.5 Kvalita LZ: Předškolní vzdělávání v BMO
- Opatření C.6 Kvalita LZ: Klíčové kompetence již od počátečního vzdělávání

V rámci Opatření C.1 Infrastruktura a služby pro inovace a nová odvětví v BMO lze u revitalizace technicky zastaralých a energeticky náročných objektů stávajících průmyslových areálů a lokalit typu brownfields, očekávat pozitivní vliv na referenční cíle životního prostředí. Potenciálně negativní vlivy se mohou objevit pouze ve fázi sanace, revitalizace brownfields a výstavby, které mohou přinášet negativní působení na životní prostředí a obyvatele (hluk, emise do ovzduší, narušení pohody). Vzhledem k tomu, že se jedná o revitalizace stávajících zastaralých objektů, není uvedené riziko natolik velké, aby opravňovalo jiné, než pozitivní či nulové hodnocení pro všechny referenční cíle životního prostředí.

Opatření C.2 Podpora proinovačních služeb a aplikace výsledků VaV pro firmy BMO může mít pozitivní vliv na životní prostředí. A to v důsledku nepřímých dopadů podpory rozvoje moderních firem, využívajících výsledky výzkumu a vývoje. Možné negativní vlivy opatření mohou být spojeny pouze s budováním nové a rekonstrukcemi stávající infrastruktury vědecko-technologických parků, zejména po dobu výstavby (hluk, emise do ovzduší, narušení pohody). Opatření C.3 Podpora proinovačních služeb pro začínající firmy v BMO bude mít neutrální vliv na životní prostředí, vzhledem k tomu, že se jedná jen o posílení služeb.

Opatření C.4 Budování kapacit a kvality zařízení pro celoživotní učení, Opatření C.5 Kvalita LZ: Předškolní vzdělávání v BMO a Opatření C.6 Kvalita LZ: Klíčové kompetence již od počátečního vzdělávání jsou zaměřeny na rozvoj lidských zdrojů v území zejména zvýšením kvality vzdělávání. V případě podpory vzdělávání lze očekávat především nepřímé pozitivní vlivy na téměř všechny referenční cíle životního prostředí. A to z toho důvodu, že podpora vzdělání v důsledku přinese vzdělanější populaci s příznivějším vztahem k životnímu prostředí z důvodu vnímání celého komplexu vztahů mezi stavem ŽP, spotřebou, udržitelným rozvojem, případně dopady na veřejné zdraví. Jako jediný potenciálně negativní aspekt autoři Vyhodnocení vnímají nedostatečné zdůraznění významu environmentálního vzdělávání, které není v rámci typových projektů explicitně uvedeno. V rámci všech jmenovaných opatření by se dala zmínit také problematika výstavby a rekonstrukce vzdělávací infrastruktury, které jako většina staveb mohou po dobu trvání stavebních činností přinášet negativní působení na životní prostředí a obyvatele (hluk, emise do ovzduší, narušení pohody). Vzhledem k tomu, že

se jedná o dostavby a rekonstrukce ve stávajících lokalitách, není riziko natolik velké, aby opravňovalo jiné, než pozitivní či nulové hodnocení pro všechny referenční cíle ŽP.

Doporučení k Prioritní oblasti C:

Celkové hodnocení Prioritní oblasti C se pohybuje na úrovni 0/+1. Potenciální mírně negativní vlivy se týkají pouze výstavby a modernizace vzdělávací infrastruktury, resp. dalších staveb převážně v prostorách stávajících organizací. Zvláštní pozornost je potřeba věnovat potenciálním vlivům na životní prostředí ve fázi sanací a revitalizace brownfields s potenciálními dopady na produkci odpadů, resp. ovzduší a hluk. Zejména v tomto případě bude nezbytné hodnocení dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, případně dle stávající procedury stavebního zákona. Číselná hodnocení všech opatření jsou součástí přílohy č. 2 Vyhodnocení.

V případě naturového hodnocení byla všechna opatření této prioritní oblasti vyhodnocena jako neutrální. Před samotnou realizací aktivit (budoucích konkrétních staveb) musí být příslušný orgán ochrany přírody požádán o stanovisko dle §45i ZOPK.

Autorka hodnocení vlivů na veřejné zdraví hodnotí tuto prioritní osu pozitivně, zejména proto, že všechny specifické cíle této prioritní oblasti vedou k podpoře vzdělávání a k posílení konkurenceschopnosti pracovních sil. Tato podpora má pozitivní vliv na jeden z významných determinantů lidského zdraví, na budoucí socioekonomické podmínky podporovaného jedince. Na druhou stranu poukazuje na to, že mohou vzniknout nové stacionární zdroje znečištění ovzduší a hluku.

Prioritní oblast D - Sociální soudržnost

Opatření D.1 Zkvalitnění a rozvoj sítě sociálních a návazných služeb

Opatření D.2 Doplnění kapacit infrastruktury sociálních služeb

Opatření D.3 Budování sociálního bydlení

Většina opatření této prioritní oblasti má neutrální či pozitivní vlivy na životní prostředí a významný pozitivní vliv na veřejné zdraví. Specificky je možné komentovat zejména následující opatření:

Opatření D.1 Zkvalitnění a rozvoj sítě sociálních a návazných služeb bude mít neutrální vliv na referenční cíle ŽP, nepochybně však významný pozitivní vliv na veřejné zdraví.

Zbývající opatření Opatření D.2 Doplnění kapacit infrastruktury sociálních služeb a Opatření D.3 Budování sociálního bydlení mají obecně neutrální nebo pozitivní vliv na životní prostředí. Je však potřeba zmínit problematiku samotné výstavby a rekonstrukce sociální infrastruktury, která jako u většiny staveb může po dobu trvání stavebních činností přinášet negativní působení na životní prostředí a obyvatele (hluk, emise do ovzduší, narušení pohody). Vzhledem k tomu, že se jedná o dostavby a rekonstrukce většinou ve stávajících lokalitách, není uvedené riziko natolik velké, aby opravňovalo jiné než pozitivní či nulové hodnocení pro všechny referenční cíle životního prostředí.

Závěry a doporučení k Prioritní oblasti D:

Celkové hodnocení Prioritní oblasti D se pohybuje na úrovni 0/+1. Potenciální negativní vlivy stavebních činností se týkají pouze výstavby a modernizace sociální infrastruktury, a to pouze po dobu výstavby. Číselná hodnocení všech opatření jsou součástí přílohy č. 2 Vyhodnocení.

V případě naturového hodnocení byla všechna opatření této prioritní oblasti vyhodnocena jako neutrální, nebo je uvedeno, že jejich vliv nelze vyhodnotit (potenciální výstavba, u které nejsou určeny lokality). Před samotnou realizací aktivit (budoucích konkrétních staveb) musí být příslušný orgán ochrany přírody požádán o stanovisko dle §45i ZOPK.

Autorka hodnocení vlivů na veřejné zdraví hodnotí tuto prioritní oblast pozitivně, zejména proto, že všechna opatření této prioritní oblasti vedou k podpoře zdravotních a sociálních služeb.

Závěr hodnocení opatření

Z tabelárně provedeného hodnocení (viz příloha č. 2 Vyhodnocení) i předchozího textu vyplývá, že opatření ISR BMO nejsou v rozporu s požadavky na ochranu životního prostředí a mezi navrženými opatřeními není žádné, které by potenciálně mělo významný negativní vliv na životní prostředí. Jak již bylo uvedeno výše, i zde budou možné vlivy na životní prostředí záležet na konkrétním provedení a lokalizaci projektů, kterými budou uvedená opatření naplňována, a na procedurách výběru a hodnocení záměrů, které musí schválení projektů s potenciálně negativními vlivy na životní prostředí podmiňovat a předcházet.

6.2.4 Hodnocení vlivů typových projektů

Opatření obsahují indikativní přehled typových projektů, které ilustrují naplňování cílů opatření. Jedná se na jedné straně o potenciální vlastní aktivity statutárního města Brna a dalších obcí v území Strategie, na druhé straně o okruhy aktivit zajišťovaných primárně jinými subjekty, za nepřímé podpory ze strany garanta Strategie.

Uvedení typových projektů ve Strategii však není zárukou jejich financování, ani jejich schválení nebo realizace. Současně je třeba zdůraznit, že v rámci Strategie mohou být v budoucnu podporovány i jiné projekty/záměry, které ve Strategii v současnosti nejsou indikovány, ale které budou v souladu s rámcem a požadavky opatření. Všechny projekty budou muset podle svého charakteru projít výběrem v rámci Strategie, a některé z nich také zákonnými procedurami dle stavebního zákona, zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, případně zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Typové projekty jsou ve Strategii charakterizovány většinou pouze jménem. Nejsou tedy uvedeny žádné specifické údaje typu kapacit projektu, jeho přesné lokalizace anebo podrobné charakteristiky či verze zpracované (projektové) dokumentace. Nelze je tedy jednoznačně konkretizovat, a tudíž ani nelze odpovědně posoudit jejich vlivy na životní prostředí, tak jako tomu je například ve výše zmíněných procedurách EIA, naturového hodnocení projektů či územního řízení a podobně.

Také je potřeba vzít v úvahu, že ani „obecně známé“ záměry, k nimž existuje projektová dokumentace, která je k dispozici orgánům veřejné správy, případně i veřejnosti prostřednictvím informačních systémů, nemohou být jednoznačně ztotožněny s aktivitami uvedenými ve Strategii, neboť ta neobsahuje podrobnější informace, které by k takovému kroku mohly sloužit.

Úkolem zpracovatele SEA tedy není hodnotit konkrétní vlivy jednotlivých typových projektů na životní prostředí, neboť k tomu účelu nejsou (ani nemohou být) ve Strategii k dispozici dostatečné údaje jednoznačně identifikující každou intervenci, nemluvě o tom, že pod řadou záměrů se mohou skrývat různé projekty jak z hlediska územního, tak i z hlediska kapacit a dopadů na životní prostředí.

Na základě principu předběžné opatrnosti jsou proto typové projekty, které by mohly mít potenciálně (významný) negativní vliv na životní prostředí, hodnoceny v rámci opatření, kdy reprezentují detail popisu obecněji formulovaných opatření.

7 PLÁNOVANÁ OPATŘENÍ PRO PŘEDCHÁZENÍ, SNÍŽENÍ NEBO KOMPENZACI VŠECH ZÁVAŽNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Charakter Strategie neumožňuje - vzhledem k nezbytně obecnému popisu opatření - identifikovat případné konkrétní negativní vlivy typových projektů na životní prostředí a veřejné zdraví. Specifické environmentální vlivy bude možno reálně identifikovat až v rámci procedur výběru projektů a v relevantních případech také při hodnocení jednotlivých typových aktivit (případně záměrů a projektů) v rámci procedur dle stavebního zákona, respektive zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Hlavním cílem hodnocení Strategie v rámci procedury SEA proto bylo posouzení, zda je v návrhu Integrované strategie rozvoje území BMO dostatečně integrována environmentální problematika, případně zda dokument neobsahuje návrhy, které by implicitně mohly představovat potenciálně významná rizika pro životní prostředí. Tabulková i slovní hodnocení provedená v tomto smyslu jsou uvedena v předcházející kapitole a v příloze č. 2 Vyhodnocení a na jejich základě byla navržena opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci případných závažných negativních vlivů na životní prostředí. Tato opatření byla navržena jednak z hlediska obecné ochrany životního prostředí a jednak z hlediska možných vlivů na evropsky významné lokality a ptáčích oblastech soustavy Natura 2000. Opatření z hlediska ochrany ŽP jsou uvedena v tabulce v příloze č. 3 a opatření z hlediska možných vlivů na soustavu Natura 2000 jsou uvedena jednak níže v této kapitole a jednak v příloze č. 1 Vyhodnocení.

Opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci možných závažných negativních vlivů na životní prostředí by byla pouze deklaratorní, pokud by při využívání Strategie nebyl zajištěn soulad intervencí s uvedenými požadavky. Tento soulad – a tím i dodržování deklarovaných cílů koncepce i doporučení SEA - může být zajištěn pouze prostřednictvím důsledného hodnocení záměrů a projektů při jejich výběru – a to tak, aby vybrané projekty přispívaly jak k naplňování cílů Strategie, tak k naplňování referenčních cílů ochrany životního prostředí i veřejného zdraví, nebo aby alespoň nebyly s těmito cíli v rozporu.

Principy výběru záměrů/projektů i faktické provádění Strategie by mělo za každých okolností zajistit, aby nebyly podpořeny projekty s významnými negativními vlivy na životní prostředí a naopak, aby podpora byla směřována na ty projekty, které mohou nejvíce přispět ke zlepšení stavu životního prostředí v Brněnské metropolitní oblasti, případně aby projekty splňující environmentální kritéria byly při výběru významně preferovány. Projektem s pozitivním vlivem na životní prostředí je přitom třeba chápat takový projekt, jehož pozitivní vlivy budou významně větší než jeho případné negativní vlivy a současně případné negativní vlivy nebudou významné.

Návrh vlastních environmentálních kritérií (indikátorů) pro podporu projektů financovaných z rozpočtu Brněnské metropolitní oblasti, které zajistí výše uvedené požadavky, a návrh na jejich začlenění do systému hodnocení a výběru projektů (týká se části projektů), je uveden v kapitole č. 11. **Přehled doporučení pro vybraná opatření prioritních oblastí je součástí přílohy č. 3 Vyhodnocení.**

Opatření z hlediska možných vlivů na soustavu Natura 2000 (podrobně viz příl. č. 1)

Pro vyloučení případného negativního vlivu realizace hodnocené koncepce „Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)“ na lokality soustavy Natura 2000 je potřeba dodržet následující základní doporučení:

- 1) Vzhledem k tomu, že hodnocená koncepce nepřináší u některých navržených opatření dostatečně podrobné údaje, které by umožnily aktuálně přesně stanovit konkrétní míru negativního vlivu na jednotlivé EVL či PO, je potřeba u 11 opatření s nestanoveným vlivem (znak „?“ dle stupnice hodnocení), předložených ve Strategické části koncepce, přenést požadavek na posouzení vlivu konkrétních budoucích záměrů na EVL a PO dle §45h,i ZOPK do dalších fází správních řízení (územní a stavební řízení apod.). V uvedených fázích rozhodování o využití území jsou již zpravidla k dispozici konkrétní informace, které umožňují podrobné vyhodnocení vlivu záměru na lokality soustavy Natura 2000. U konkrétních budoucích záměrů je v souladu s povinnostmi danými platnou legislativou zapotřebí požádat o stanovisko příslušný orgán ochrany přírody, zda může daný záměr, samostatně nebo ve spojení s jinými, významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti (§45i ZOPK).
- 2) U těch potenciálně problematických záměrů (projektů), realizovaných v rámci jednotlivých podporovaných opatření, kde již proběhl proces EIA, resp. je zpracováno naturové hodnocení konkrétních záměrů dle §45i ZOPK, je nezbytné respektovat stanoviska vydaná v procesu EIA, resp. závěry zpracovaných naturových hodnocení.
- 3) Při realizaci konkrétních budoucích opatření navržených v rámci hodnocené ISR BMO ITI je nezbytné odstranit či minimalizovat eventuální prostorovou kolizi záměrů s územími EVL a PO na území BMO, resp. s biotopy předmětů ochrany a typy evropských stanovišť.

8 VÝČET DŮVODŮ PRO VÝBĚR ZKOUMANÝCH VARIANT A POPIS, JAK BYLO POSUZOVÁNÍ PROVEDENO, VČETNĚ PŘÍPADNÝCH PROBLÉMŮ PŘI SHROMAŽĎOVÁNÍ POŽADOVANÝCH ÚDAJŮ

8.1. Výběr zkoumaných variant

Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) byla připravována ve spolupráci s klíčovými aktéry rozvoje území. Při přípravě koncepce byly zvažovány a diskutovány různé alternativy zpracování, nicméně konečným výsledkem prací je předložení koncepce v jedné variantě.

Vzhledem k charakteru koncepce mohou varianty fakticky nastat při realizaci Strategie na úrovni implementace konkrétních záměrů a projektů, naplňujících oblasti intervence. Je proto nezbytné, aby při výběru projektů byla dostatečně zohledněna environmentální kritéria, a aby systém monitorování implementace Strategie obsahoval environmentální indikátory.

8.2. Popis provedení posouzení vlivů koncepce na životní prostředí

Vyhodnocení vlivů Strategie na životní prostředí bylo zpracováno na základě § 10e až § 10f zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, v rozsahu jeho přílohy č. 9. Obsah a rozsah Vyhodnocení dále vychází ze Závěru zjišťovacího řízení podle § 10d) citovaného zákona, vydaného Ministerstvem životního prostředí ČR, odborem posuzování vlivů na ŽP, dne 25.11.2014, pod č.j. 81992/ENV/14.

V souladu s požadavky zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, je vyhodnocen také vliv Strategie na veřejné zdraví. Podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, je vyhodnocen rovněž vliv Strategie na evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy chráněných území Natura 2000.

Vyhodnocení Strategie vychází z následujících zdrojů a metodických kroků:

- Analýza stavu životního prostředí dotčeného území, včetně charakteristik hlavních trendů vývoje
- Analýza relevantních strategických koncepčních rozvojových dokumentů na komunitární, národní i regionální úrovni
- Stanovení referenčního hodnotícího rámce (sady referenčních cílů ochrany životního prostředí) na základě vybraných koncepčních dokumentů a výše uvedené analýzy ŽP
- Tabulkové a slovní hodnocení vize, globálního cíle a opatření Strategie
- Doporučení a návrhy úprav textu koncepce na základě výše uvedených kroků
- Návrh environmentálních kritérií pro výběr podporovaných projektů
- Návrh environmentálních indikátorů pro sledování vlivů realizace koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

Hodnocení vize a globálního cíle bylo provedeno slovně. Hodnocení prioritních oblastí a strategických cílů není třeba provádět, protože vyplývá z hodnocení klíčové části Strategie – opatření s nimiž jsou prioritní oblasti a strategické cíle v hierarchicky podmíněném vztahu. Hodnocení opatření bylo provedeno s použitím předem připravené podrobné matice vlivů, ve

kteřé bylo každé opatření hodnoceno nezávisle každým zúčastněným expertem týmu, vzhledem k daným referenčním cílům ochrany životního prostředí – viz příloha č. 2 Vyhodnocení.

Pro praktické použití v matici vlivů bylo verbální hodnocení vlivů jednotlivých opatření na životní prostředí převedeno do numerického indexu. Index označuje odhadovanou velikost potenciálního pozitivního nebo negativního vlivu na životní prostředí a velikost tohoto vlivu je v matici vlivů vyjádřena číselnou 5 bodovou stupnicí (-2 až +2). Použitá stupnice hodnocení vlivů je podrobně uvedena v kapitole 6.1.2 Způsob hodnocení vlivů opatření na životní prostředí.

Každý zúčastněný expert provedl své vlastní hodnocení z hlediska vlivů na životní prostředí. Všechna hodnocení pak byla sumarizována a zprůměrnována, případně bylo použito rozmezí vlivu v případech, kdy se hodnocení expertů významně rozcházelo nebo v případě, kdy projekty uvedených opatření mohou mít podle konkrétních podmínek (umístění, rozsah, kapacity a podobně) různý dopad z hlediska vlivů na životní prostředí.

8.3 Problémy při shromažďování požadovaných údajů

Předkladatel Strategie poskytl zpracovateli Vyhodnocení SEA pro jeho hodnocení dostatečné množství relevantních údajů, týkajících se samotné koncepce.

Určitým problémem, který je podrobně diskutován v příslušných částech Vyhodnocení, je uvedení typových projektů v rámci Strategie, při současné absenci podrobných údajů o těchto projektech i možností jejich přesné identifikace, respektive odlišení od jiných možných verzí obecně známých projektů (jiná kapacita, lokalizace, objemy a podobně).

Vzhledem k tomu, že projekty realizované ve Strategii budou ve většině případů podléhat standardním procedurám schvalování podle stavebního zákona a ve vybraných případech také hodnocení záměrů dle zákona číslo 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, případně dle zákona č. 114/1992, o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, neměly tyto skutečnosti na výsledné hodnocení významný dopad a jeho výsledek neovlivnily.

9 STANOVENÍ MONITOROVACÍCH UKAZATELŮ (INDIKÁTORŮ) VLIVŮ KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

9.1 Monitorování vlivů realizace Strategie na životní prostředí

Návrh systému monitorování vlivů realizace Strategie na životní prostředí vychází ze skutečnosti, že obsah koncepce musí být natolik obecný, aby umožnil intervence dané rámcem opatření. Nástrojem realizace Strategie tedy budou až jednotlivé záměry, podporované v rámci Strategie a naplňující navržená opatření. Realizace těchto projektů přitom může mít – dle jejich konkrétního charakteru – rozdílné dopady na životní prostředí a veřejné zdraví.

Při monitorování implementace Strategie navíc často nebude možno rozlišit, zda a v jaké míře byl vývoj stavu životního prostředí a vývoj veřejného zdraví ovlivněn intervencemi Strategie, nebo jinými procesy probíhajícími mimo systém integrovaných nástrojů jako jsou dynamika “přirozeného vývoje“, globální vlivy, dopady aktuální ekonomické situace a podobně.

Z tohoto důvodu byl při stanovování environmentálních kritérií přijat systém, který sladuje monitorování implementace Strategie na strategické i projektové úrovni, zajišťuje dodržení souladu mezi cíli koncepce a dopadem podporovaných projektů a současně v důsledku propojení referenčních cílů ochrany životního prostředí, indikátorů a environmentálních kritérií výběru podporovaných projektů umožňuje také praktické postupné sledování dopadů intervencí “zdola”, prostřednictvím agregace dat a údajů o dopadech aktivit/projektů.

Nastavení systému monitorovacích ukazatelů (indikátorů) pro sledování vlivu (monitorování) implementace Strategie z hlediska vlivů na životní prostředí a environmentálních kritérií lze považovat za důležitou součást hodnocení koncepce v rámci procedury SEA.

9.2 Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) ochrany životního prostředí

V rámci zpracování Vyhodnocení vlivů Strategie na životní prostředí a veřejné zdraví byl identifikován výběrový seznam referenčních cílů ochrany životního prostředí a následně z něj byla stanovena základní sada referenčních cílů, odpovídající charakteru Strategie. Potenciální dopady realizace Strategie jsou odhadovány prostřednictvím posouzení vlivů koncepce na naplňování těchto cílů (pozitivní, negativní či neutrální).

Pro sledování vlivů realizace Strategie na jednotlivé referenční cíle ochrany životního prostředí byly navrženy příslušné indikátory. Jejich sledování by mělo být prováděno v celém období platnosti Strategie a vychází mimo jiné z požadavků ustanovení §10h) zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (povinnost předkladatele koncepce).

Návrh mechanismu monitorování Strategie předkladatelem je uveden v následujícím textu.

Statutární město Brno, jako předkladatel koncepce, zveřejní po schválení koncepce podle paragrafu 10 g, odst. 5, zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, opatření pro zajištění sledování a rozboru vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví dle § 10h uvedeného zákona.

Návrh mechanismu monitorování

Statutární město Brno bude 1 x za rok, vždy k výročí schválení koncepce (poprvé v roce 2016), vyhodnocovat vlivy provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví. Implementace Strategie (především vlivy zařazených aktivit na životní prostředí), bude hodnocena na základě požadavků stanoviska příslušného úřadu k Vyhodnocení koncepce dle § 10 g) citovaného zákona a dále také na základě indikátorů referenčních cílů životního prostředí, tak jak byly navrženy v rámci tohoto dokumentu (kapitola č. 10 Vyhodnocení).

Uvedené stanovisko i dokument Vyhodnocení budou zveřejněny na Internetových stránkách Statutárního města Brna v sekci, v níž je zveřejněna Strategie. Výsledky hodnocení budou předkládány vedení Statutárního města Brna, respektive obcím v BMO, a následně zveřejňovány na Internetových stránkách Statutárního města Brna.

K tomu, aby bylo možné sledovat vlivy koncepce pomocí navržených indikátorů, je nutné jejich sledování provázet s environmentálním hodnocením projektů, realizovaných v rámci koncepce. Monitorováním a agregací dat z hodnocení jednotlivých projektů pak bude možné vyhodnotit celkový dopad realizace koncepce na referenční cíle ochrany ŽP a veřejného zdraví.

Tam, kde to bude relevantní, budou nástroje environmentálního hodnocení projektů zastoupeny také standardními procedurami hodnocení vlivů záměrů na životní prostředí (EIA), naturového hodnocení (hodnocení vlivů na EVL a PO soustavy chráněných území Natura 2000) nebo procedurami územního plánování v těch případech, kdy záměry pod výše uvedené zákony č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů a 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nespádají.

Návrh environmentálních indikátorů

V následující tabulce jsou navrženy monitorovací ukazatele (indikátory) pro hodnocení vlivu Integrovaného plánu rozvoje Brněnské metropolitní oblasti na životní prostředí, vycházející z referenčních cílů, formulovaných způsobem podrobně popsáním v kapitole č. 5.

Tabulka 9.1. Návrh environmentálních indikátorů

Referenční cíl	Indikátor	Jednotky/ způsob měření	Definice
Snižovat emise znečišťujících látek - oxidů dusíku, tuhých znečišťujících látek a těkavých organických látek, včetně emisí z dopravy a lokálních topenišť	Emise za všechny kategorie zdrojů: a) TZL b) NO _x c) VOC	tis. tun/rok	Emise znečišťujících látek za časové období

Referenční cíl	Indikátor	Jednotky/ způsob měření	Definice
Snižovat koncentrace suspendovaných částic v ovzduší (především velikosti PM ₁₀ , respektive PM _{2,5}) a dalších škodlivin, pod úroveň platných limitů	Koncentrace suspendovaných částic velikosti PM ₁₀ a PM _{2,5} a koncentrace NO _x v ovzduší	µg/m ³	Průměrné koncentrace uvedených znečišťujících látek v ovzduší
Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice hlukem, především z dopravy	Hluková zátěž obyvatel	Počet obyvatel	Snížení počtu obyvatel, žijících v území s překročeným limitem hluku.
Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity	Rozloha ohnisek biodiverzity	%	Přírůstek nebo úbytek plochy ohnisek biodiverzity v rámci programu (Pozn.: za ohniska biodiverzity lze považovat: 1. a 2. Zóny NP, CHKO, MZCHÚ, ÚSES a další).
Chránit krajinný ráz a funkci místní krajiny, včetně ochrany proti povodním	Míra změny krajinného rázu	počet	Počet aktivit, jejichž implementace způsobila pozitivní / negativní změnu krajinného rázu. Rozloha území ochráněného před povodněmi.
Chránit zemědělskou půdu před zábořem i důsledky intenzivního hospodaření	Změna rozlohy zemědělské půdy	ha	Snížení rozlohy zemědělské půdy; snížení/zvýšení rozlohy půdy postižené erozí
Chránit povrchové a podzemní vody	Znečištění povrchových a podzemních vod	Počet	Počet projektů zaměřených na zlepšení kvality povrchových a podzemních vod

Referenční cíl	Indikátor	Jednotky/ způsob měření	Definice
Snížit produkci odpadů, zvýšit využití komunálních odpadů, včetně BRKO a likvidovat staré zátěže (včetně skládek odpadů)	Snížení produkce odpadů	%	Snížení produkce odpadů za sledované období (%). Zvýšení využití komunálních odpadů (%)
Využít prvky systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) pro potřeby ochrany ŽP, především v oblasti snížení znečišťování ovzduší a nakládání s odpady	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	Počet projektů	Počet projektů, zahrnujících EVVO pro podporu udržitelného kraje, zaměřených na řešení nejzávažnějších problémů životního prostředí (například znečištění ovzduší z lokálních topenišť, nakládání s odpady a další)

9.3. Monitorovací ukazatele (indikátory) vlivů Strategie na veřejné zdraví

Ukazatele (indikátory) pro monitorování vlivů implementace Strategie na veřejné zdraví nejsou navrhovány. Hlavní důvody jsou následující:

- Vyhodnocování indikátorů veřejného zdraví je komplexní proces založený na dlouhodobém (mnohaletém) sledování vývoje veřejného zdraví vybraných skupin obyvatelstva. V jednotlivých letech realizace Strategie ani za celé období jejího trvání proto není reálné vyhodnotit (kvantifikovat) konkrétní vlivy implementace Strategie na veřejné zdraví.
- Není reálné odlišit vlivy implementace Strategie na veřejné zdraví od jiných vlivů. To znamená, že nebude možno rozlišit, zda a v jaké míře byl vývoj veřejného zdraví ovlivněn intervencemi Strategie, nebo jinými procesy probíhajícími v dotčeném území (například intervence v rámci dalších nástrojů programového období, vlivy soukromých aktivit/investic, programy bilaterální podpory, dynamika “přirozeného vývoje, globální vlivy a podobně).
- Součástí hodnocení vlivů Strategie na životní prostředí je hodnocení vlivů na kvalitu ovzduší a hluk, což jsou rozhodující determinanty veřejného zdraví. Pokud tedy budou vlivy Strategie na kvalitu ovzduší a hlukovou situaci pozitivní, budou pozitivní i vlivy Strategie na veřejné zdraví.

Výše uvedené však neznámá, že vlivy Strategie na veřejné zdraví nejsou hodnoceny. Jsou posouzeny v příl. č. 4 „Vlivy koncepce na veřejné zdraví“ a závěry jsou uvedeny také v kapitole 12.

10. POPIS PLÁNOVANÝCH OPATŘENÍ K ELIMINACI, MINIMALIZACI A KOMPENZACI NEGATIVNÍCH VLIVŮ ZJIŠTĚNÝCH PŘI PROVÁDĚNÍ KONCEPCE

10.1. Opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce

Základním opatřením k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění Integrované strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) bude - vedle pečlivého a kvalifikovaného výběru podporovaných aktivit / projektů z hlediska jejich možných vlivů na životní prostředí (viz též kapitola 6 Vyhodnocení) - pravidelná kontrola (monitoring) realizace Strategie.

V případě zjištění závažných negativních vlivů na životní prostředí nebo veřejné zdraví během realizace Strategie je předkladatel na základě požadavků zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, povinen zajistit přijetí opatření k odvrácení nebo zmírnění takových vlivů a informovat o tom příslušný úřad, tedy MŽP, dotčené správní úřady a současně rozhodnout o adekvátní změně Strategie. Opatření mohou být různého charakteru, od zvýšení dohledu při výběru podporovaných projektů po uložení nápravných opatření, až po případné zastavení podpory.

10.2. Opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů projektů

Konkrétní vlivy Strategie na životní prostředí a veřejné zdraví nastanou až v případě realizace projektů, které jsou ve Strategii uvedeny v podobě typových projektů, které příkladmo naplňují opatření. Nejvýznamnějším opatřením k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů projektů podporovaných v rámci Strategie na životní prostředí proto bude posuzování projektů z hlediska jejich možných vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví. A to podle jejich charakteru buď posouzením v rámci procedury EIA dle zákona číslo 100/2001 Sb., nebo podle stavebního zákona v případech, kdy projekty nebudou citovanému zákonu podléhat.

V některých případech budou muset být projekty posouzeny také podle zákona číslo 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s jejich potenciálně významnými negativními vlivy na evropsky významné lokality, případně ptačí oblasti soustavy chráněných území Natura 2000.

Významným nástrojem k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů projektů je také aplikace environmentálních kritérií výběru projektů.

Dalším opatřením je pravidelná kontrola (monitoring) realizace projektů. V případě zjištění závažných nebo nepředpokládaných negativních vlivů na životní prostředí nebo veřejné zdraví během realizace projektu budou ze strany předkladatele přijata odpovídající opatření pro eliminaci, minimalizaci a případně kompenzaci těchto vlivů.

11. STANOVENÍ INDIKÁTORŮ (KRITÉRIÍ) PRO VÝBĚR PODPOROVANÝCH PROJEKTŮ

11.1. Environmentální hodnocení aktivit / projektů

Environmentální hodnocení projektů při jejich výběru je jednou z možností minimalizace negativních vlivů koncepce na životní prostředí. Toto hodnocení je omezeno na projekty, které budou podléhat výběru v rámci Strategie. Stanovení environmentálních kritérií hodnocení projektů a jejich zařazení do systému výběru je z tohoto důvodu jedním z nástrojů pro zajištění souladu podporovaných projektů s deklaratorním charakterem opatření Strategie.

Hodnocení projektů dle navržených kritérií by mělo být prováděno jako součást schvalovacích procedur projektů. Na základě hodnocení projektů dle environmentálních kritérií by měly být následně schváleny či doporučeny k realizaci pouze ty projekty, které nebudou mít negativní vliv na životní prostředí². Současně by měly být v případě věcně stejných projektů doporučeny k realizaci ty projekty, které budou hodnoceny jako příznivější z hlediska ŽP.

Kritéria environmentálního hodnocení projektů byla stanovena vzhledem k referenčním cílům ochrany životního prostředí a indikátorům vlivu koncepce na životní prostředí (viz výše). Environmentální hodnocení projektů pak má odpovědět na otázku, jakým způsobem může předkládaný projekt ovlivnit životní prostředí ve smyslu referenčních cílů ochrany životního prostředí. Hodnocení projektů z hlediska životního prostředí je navrhováno v podobě slovního hodnocení, to znamená konstatováním pro jednotlivá environmentální kritéria, že projekt na ně má *pozitivní* / *žádný* / *negativní vliv*.

11.2. Environmentální kritéria pro výběr projektů

Zpracovatel SEA navrhl pro jednotlivé referenční cíle ochrany životního prostředí (viz kapitola 5) environmentální kritéria, která jsou uvedena v následující tabulce. Tato kritéria by měla být začleněna do systému hodnocení projektů v rámci Strategie). Předkladatel koncepce přitom může provést jejich výběr, úpravu či změny dle svých potřeb a požadavků tak, aby kritéria co nejlépe reflektovala zaměření předkládaných a hodnocených projektů.

Tabulka 11.1. Referenční cíle a environmentální kritéria pro výběr projektů

Referenční cíl	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí
Snižovat emise znečišťujících látek - oxidů dusíku, tuhých znečišťujících látek a těkavých organických látek, včetně emisí z dopravy a lokálních topenišť	Přispěje realizace projektu ke snížení emisí znečišťujících látek, především tuhých znečišťujících látek a plyných emisí ze stacionárních zdrojů, dopravy a lokálních topenišť?

² Projektem, který nemá negativní vliv na životní prostředí, je třeba chápat takový projekt, jehož pozitivní vlivy významně převažují nad jeho případnými vlivy negativními a současně žádný jeho případný negativní vliv na životní prostředí není nepřijatelný.

Referenční cíl	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí
Snižovat koncentrace suspendovaných částic PM ₁₀ a PM _{2,5} a dalších škodlivin v ovzduší pod úroveň limitů	Přispěje realizace projektu ke snížení koncentrací suspendovaných částic, případně NO _x v ovzduší?
Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice hlukem	Sníží se počet obyvatel exponovaných nadměrným hlukem, zejména z dopravy?
Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity	Má projekt významný pozitivní/negativní vliv na ohnisko biodiverzity? [ano/ne] Pomocné otázky: * Narušuje projekt ochranné podmínky ZCHÚ? [ano/ne] * Narušuje projekt územní integritu EVL a ptačích oblastí? * Dojde k negativnímu ovlivnění nebo likvidaci biotopů s výskytem zvláště chráněných druhů? [ano/ne] * Dojde k negativnímu ovlivnění přírodních stanovišť? * Dojde ke snížení průchodnosti krajiny a její fragmentaci? [<i>Pozn.: Za významná ohniska biodiverzity lze považovat maloplošná zvláště chráněná území, 1. zóny národních parků a chráněných krajinných oblastí, lokality soustavy Natura 2000, skladebné prvky územních systémů ekologické stability a podobně.</i>
Chránit krajinný ráz a funkci místní krajiny, včetně ochrany před povodněmi	Ovlivní projekt pozitivně / negativně krajinný ráz, přispěje projekt k ochraně území před povodněmi?
Chránit zemědělskou půdu před zábořem	Dojde v rámci projektu ke snížení rozlohy zemědělské půdy?
Chránit povrchové a podzemní vody	Je projekt zaměřen na zlepšení kvality povrchových a podzemních vod? Může projekt ohrozit kvalitu povrchových a podzemních vod?
Snížit produkci odpadů, zvýšit využití komunálních odpadů, včetně BRKO a likvidovat staré zátěže (včetně skládek odpadů)	Dojde v rámci projektu ke snížení/zvýšení produkce odpadů. Přispěje projekt k likvidaci skládky odpadů, případně jiné staré zátěže?

Referenční cíl	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí
Využít prvky systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty pro potřeby ochrany životního prostředí, především v oblasti snížení znečišťování ovzduší a nakládání s odpady	Přispěje projekt k podpoře využití EVVO pro potřeby ochrany životního prostředí, respektive pro projekty zaměřené na snížení emisí z lokálních topenišť, odpovídající nakládání s odpady a podobně?

12 VLIVY KONCEPCE NA VEŘEJNÉ ZDRAVÍ

Vlivy Strategie na veřejné zdraví byly vyhodnoceny v rámci specializované studie „Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) - Posouzení vlivu na veřejné zdraví“ (Zambojová, 2015), která je nedílnou součástí Vyhodnocení jako jeho příloha číslo 4. V této kapitole je proto uvedeno jen stručné shrnutí výsledků studie.

Při zpracování studie vlivů na veřejné zdraví bylo použito metody porovnání návrhu koncepce s determinanty veřejného zdraví. Pojem „determinanta“, se kterým se v rámci strategického posuzování vlivů na veřejné zdraví pracuje, označuje faktory ovlivňující zdraví.

Zdravotní determinanty představují základní potenciál udržení nebo zlepšení zdravotního stavu obyvatel. Jsou to kategorie vlastností lidí, jejich činností a faktorů prostředí, které populaci obklopuje. Jde o chování osob a jejich životní styl, vlivy uvnitř komunit, které mohou zlepšovat, nebo naopak poškozovat zdraví, životní a pracovní podmínky a přístup ke zdravotním službám a obecné sociálně-ekonomické, kulturní a environmentální podmínky. Determinanty tedy mohou působit na zdraví přímo i zprostředkovaně.

Zdraví jedince a populace je odrazem tělesné a duševní kondice jedince, na které se podílí vliv biologických faktorů - vnitřní genetické výbavy jedince a podmínek prostředí. Z hlediska podmínek prostředí se uplatňují především:

- životní a pracovní prostředí - stav a kvalita životního, pracovního a obytného prostředí,
- postoje a chování lidí k vlastnímu zdraví - životní styl (pohybové aktivity, rekreace, stravovací návyky, zvládání stresu, rizikové chování (nepoužívání ochranných prostředků a ochranných pracovních pomůcek, kouření, konzumace alkoholu, drog, nepřiměřené slunění apod.),
- sociální a ekonomické faktory (výše příjmu, zaměstnanost/nezaměstnanost, míra dosaženého vzdělání, kvalita bydlení...)
- systém péče o zdraví - zdravotnické služby (resp. jejich kvalita, dostupnost, organizace).

Na základě použití výše uvedené metody došla autorka studie k níže uvedeným závěrům (celá studie je přiložena jako příl. č. 4 tohoto Vyhodnocení):

V rámci posuzované Integrované strategie rozvoje byly vytyčeny čtyři prioritní oblasti se svými specifickými cíli. K jejich naplnění jsou navržena opatření promítající se do aktivit a typových projektů, v rámci kterých dojde k ovlivnění jednotlivých determinant veřejného zdraví.

Prioritní oblast A Doprava a mobilita

Dobrá dopravní dostupnost sídel metropolitní oblasti je jedním z významných faktorů, které mohou pozitivně ovlivnit jejich rozvojový potenciál. Z toho vyplývá významné ovlivnění socioekonomických determinant veřejného zdraví.

Z pohledu ochrany obyvatel nadměrným imisím chemických škodlivin i hluku má výrazně pozitivní vliv podpora budování obchvatů sídel spojená s poklesem intenzit dopravy v bezprostřední blízkosti obytné zástavby, která jde ruku v ruce s poklesem ekvivalentních

hladin akustického tlaku i imisních koncentrací škodlivin emitovaných automobilovou dopravou.

V rámci této rozvojové priority byla dále definována oblast podpory veřejné dopravy, která vede k omezení používání individuální automobilové dopravy a tím k omezení intenzit silniční dopravy, která je významným zdrojem hluku a znečišťování ovzduší. Jedná se tedy opět o pozitivní vliv na veřejné zdraví.

V rámci strategie vytyčená opatření k podpoře cyklistické dopravy s sebou z hlediska vlivu na veřejné zdraví přinášejí pozitiva spojená nejen s omezením automobilové dopravy jakožto zdroje nadměrných emisí polétavého prachu i benzo-a-pyrenu a hluku, ale dále také s podporou zdravého životního stylu jakožto významné determinanty veřejného zdraví.

Prioritní oblast B Životní prostředí

Prioritní oblast B Životní prostředí si klade za cíl zvýšit kvalitu životního prostředí, snížit environmentální zátěž a eliminovat environmentální rizika v BMO. K naplnění tohoto cíle jsou navržena opatření s přímým pozitivním dopadem na jednotlivé složky životního prostředí. Z hlediska vlivu na veřejné zdraví lze vyzdvihnout především opatření ke zlepšení kvality ovzduší a hlukové situace. Jedná se konkrétně o opatření zaměřená na podporu rekonstrukce a rozšiřování systému centralizovaného zásobování tepelnou energií (omezení vlivu lokálních topenišť) či středotlaké sítě zemního plynu jakožto neekologičtějšího paliva. Z dalších lze uvést navrhované aktivity za účelem regenerace sídelní zeleně a integrované řešení problému prašnosti v BMO (zeleň, vodní prvky, kropicí vozy).

Prioritní oblast C Konkurenceschopnost a vzdělávání

Konkurenceschopná ekonomika je spojena především s nemalým pozitivním působením na socioekonomické determinanty veřejného zdraví. Růst socioekonomického statutu obyvatel spojený s růstem životní úrovně má prokazatelný pozitivní vliv na zdraví obyvatel, rozvoj zdravého životního stylu a potlačení rizikových faktorů spojených s nezaměstnaností.

Na druhou stranu v rámci této priority je reálný vznik nových stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší i hluku. Dalším zdrojem emisí a hluku bude v souvislosti s podporou ekonomického rozvoje (např. průmyslové zóny) navazující především nákladní automobilová doprava.

Opatření na podporu vzdělávání mají pozitivní vliv na socioekonomické determinanty veřejného zdraví na několika úrovních. Rozvoj vzdělání na jedné straně zvýší konkurenceschopnost dotčených obyvatel, jejich uplatnění na trhu práce a tím jejich ekonomické postavení. V řadě studií byl prokázán přímý vztah mezi ekonomickým potenciálem a zdravím, dokonce i věkem dožití. Dále samotné vzdělání je spojeno s uplatňováním zdraví prospěšného životního stylu.

V případě předpokládané podpory environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v BMO se napomůže zavedení environmentálního smýšlení do praxe. Obyvatelé v tomto směru vzdělání přenášejí své znalosti do života v rámci své profese i osobního života a působení na své okolí. Na základě toho lze očekávat pozitivní ovlivnění kvality složek životního prostředí jakožto dalších determinant veřejného zdraví.

Prioritní oblast D Sociální soudržnost

Návrh opatření k zajištění cíle této prioritní oblasti vychází z dlouhodobě stabilizovaného populačního, kulturního a sociálního prostředí Brněnské metropolitní aglomerace, v němž nicméně existuje lokální nerovnováha v dostupnosti některých sociálních služeb, zejména v návaznosti na stárnoucí populaci a rostoucí potřeby propojování sociálních, zdravotních a návazných služeb. BMO se rovněž potýká s existencí sociálně vyloučených lokalit a nedostatečně zajištěným sociálním bydlením.

Navrhovaná opatření mají především přímý pozitivní vliv na socioekonomické determinanty veřejného zdraví. Jedná se např. o rozvoj potřebné infrastruktury pro cílovou skupinu seniorů, osob handicapovaných, sociálně vyloučených či vyloučením ohrožených osob, jako je zajištění terénních služeb sociální prevence, podpora sociálního a dále prostupného a chráněného bydlení. Zajištění dostupnosti zdravotních a sociálních služeb, kdy jsou navržena opatření na pomoc osobám ohroženým právě sociálním vyloučením, chudobou a nezaměstnaností a s tím často spojeným rizikovým způsobem života.

Všechna tato opatření přispívají dále k sociální integraci a k prevenci sociopatologických jevů negativně ovlivňujících veřejné zdraví. Zároveň tak vzniká prostor pro uplatnění se kvalifikovaných pracovníků v těchto službách.

Pokud by nedošlo ke vzniku a realizaci opatření navrhovaných posuzovaným strategickým dokumentem, není možné předpokládat zásadní zhoršení situace v oblasti veřejného zdraví v Brněnské metropolitní oblasti. Nelze však pominout potenciální rizika na lokální úrovni jako je nekoncepční a pomalejší řešení místních problémů, či zanedbání potenciálního zlepšení imisní a hlukové situace a tím veřejného zdraví v případě jejich nerealizace.

Celkově lze shrnout, že opatření a aktivity k naplnění specifických cílů vytyčených prioritních oblastí definované v rámci Integrované strategie rozvoje BMO jsou převážně spojeny s pozitivním vlivem na jednotlivé determinanty lidského zdraví obyvatel oblasti. Oblasti podpory naplňují očekávanou minimalizaci negativních dopadů na životní prostředí a zavedení zdraví upevňujících a zdraví zlepšujících opatření do praxe. Z výše uvedených výsledků vyplývá, že posuzovaná Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje ITI je v souladu cíli ochrany životního prostředí a veřejného zdraví včetně cílů uvedených v dokumentech „Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí“ a „Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století“.

13 NETECHNICKÉ SHRnutí VÝŠE UVEDENÝCH ÚDAJŮ

Předmětem předkládaného Vyhodnocení vlivu koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví je Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI), zahrnující území 167 obcí včetně Statutárního města Brna. Mapa dotčeného území, včetně přehledu dotčených obcí, je součástí kapitoly č. 1 Vyhodnocení.

Vyhodnocení začíná stručným **Úvodem**.

První kapitola Vyhodnocení pojednává o obsahu a cílech strategie a jejích vztazích k jiným koncepcím. Strategie je ve své návrhové části členěna na několik úrovní, které vycházejí z doporučené metodiky pro zpracování strategických dokumentů.

Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)

A. Analytická část

- Vymezení území
- Socioekonomická analýza
- PESTEL analýza
- Analýza SWOT
- Analýza stakeholderů
- Analýza problémů
- Analýza potřeb

B. Návrhová část

- Vize a globální cíl
- Prioritní oblasti a opatření
- Popis opatření
- Vazba na horizontální témata
- Vazba na strategické dokumenty

Analytická část

Základní informace o Brněnské metropolitní oblasti přináší *socioekonomická analýza*. Pro přehlednost a vhodnou interpretaci byl analytický text doplněn řadou grafů, tabulek, map a obrázků. Klíčové závěry každé kapitoly byly sumarizovány v krátkém strukturovaném shrnutí na konci příslušné kapitoly. Socioekonomická analýza je členěna do následujících částí – Základní informace o BMO, Obyvatelstvo, Ekonomika, Sociální, zdravotní a vzdělávací infrastruktura, Doprava a dopravní infrastruktura, Technická infrastruktura a životní prostředí, Cestovní ruch.

Následující *PESTEL analýza* slouží k posouzení a vyhodnocení okolních vlivů jak na konkrétní projekty, tak na ucelenou rozvojovou strategii, a to podle faktorů, jejichž iniciály tvoří akronym PESTEL:

- politické,
- ekonomické,
- sociální,
- technologické
- environmentální
- legislativní

Dalším krokem byla definice problémových okruhů. Na základě informací z předchozích analytických výstupů byly definovány 4 okruhy, které představují relativně ucelená témata. Jedná se o tyto tematické okruhy:

- Doprava a mobilita
- Životní prostředí
- Konkurenceschopnost a vzdělávání
- Sociální soudržnost a sociální služby

Jednotlivé problémové okruhy byly podrobeny SWOT analýze. Ta představuje metodu, pomocí níž je možné klasifikovat hlavní rozvojové faktory a zařadit je následujícím způsobem:

- silné stránky (S = strengths),
- slabé stránky (W = weaknesses),
- příležitosti (O = opportunities),
- hrozby (T = threats)

Analýza stakeholderů byla pořízena jako pracovní materiál pro definování významu potenciálních aktérů implementace ISR BMO ITI. Vedle nositele ITI, tedy statutárního města Brna, jsou identifikováni také potenciální významní nositelé projektů a subjekty, které mají ve sledované problematice v zájmovém území nebo jeho části vliv.

Následující část *Analýza problémů* ukazuje, v jakých oblastech (tématech) se koncentrují problémy regionu a na co tedy při plánování jeho dalšího rozvoje zaměřit pozornost. Pro identifikaci a popis problémů byl využit rámec „příčina – problém – důsledek – potřeby“.

Na analýzu problémů je přímo navázáno komplexní vymezení potřeb, které je nutné naplnit, aby mohlo dojít k dalšímu kvalitativnímu rozvoji území. *Analýza potřeb* je stručným shrnutím hlavních potřeb území. Navazuje na analytické výstupy a naznačuje hlavní rozvojové směry, na které bude následně cílena strategická část ISR BMO. Analýza potřeb je zpracována ve schematické podobě opět pro každou z tematických oblastí (viz SWOT analýza).

Návrhová část

Návrhová část představuje klíčový výstup strategie z hlediska charakteru a zaměření budoucích oblastí opatření. Typické pro ni je její hierarchické uspořádání s tím, že v průběhu zpracování se postupovalo od nejvyšší (nejobecnější) úrovně rozvojové vize k nejkonkrétnější úrovni opatření.

Výstupy návrhové části proto zahrnují především:

- vizi a globální cíl,
- prioritní oblasti
- opatření

Rozvojová vize popisuje stav BMO, jehož by mělo být dosaženo k roku 2020, a v tomto smyslu představuje zastřešující rámec celé strategické části.

Jako motto vize byl navržen slogan:

„Brněnská metropolitní oblast – prosperující, zdravá a dostupná metropole“

Strategie zahrnuje 2 pilíře, které jsou pro budoucí rozvoj BMO nezbytné:

- III. Lidský kapitál provázaný s nezbytnou sociální soudržností a posílením konkurenceschopnosti regionu jako *složky* sociálně-ekonomického rozvoje oblasti
- IV. Prostředí zahrnující infrastrukturu, vybavenost regionu a životní prostředí jako nezbytné *předpoklady* pro sociálně-ekonomický rozvoj oblasti

Globálním cílem strategie je **zvýšení konkurenceschopnosti a zlepšení kvality života obyvatel Brněnské metropolitní oblasti**. Globální cíl se skládá ze 4 témat, jejichž hlavním společným jmenovatelem je jejich aglomerační rozměr chápající BMO jako širěji vymezenou oblast kolem Brna. Jednotlivými tématy jsou:

1. Konkurenceschopnost a vzdělávání
2. Sociální soudržnost
3. Smart mobilita
4. Životní prostředí

První dvě témata naplňují I. pilíř strategie (Lidský kapitál), zbývající dvě témata pak II. pilíř strategie (Prostředí). Jednotlivá témata lze v kontextu naplnění strategie a rozvojové vize charakterizovat následujícím způsobem:

Prioritní oblasti a cíle

Prioritní oblast A – Doprava a mobilita

Cíl prioritní oblasti: Zvýšit mobilitu obyvatel, firem a dalších subjektů v BMO a zvýšit plynulost a bezpečnost v dopravě.

Opatření

- Opatření A.1: Terminály veřejné dopravy a systémy P+R
- Opatření A.2: Infrastruktura městské a příměstské veřejné dopravy
- Opatření A.3: Dopravní prostředky veřejné dopravy
- Opatření A.4: Dopravní telematika a informační systémy
- Opatření A.5: Regionální silniční síť navazující na síť TEN-T
- Opatření A.6: Cyklistická a pěší doprava

Prioritní oblast B - Životní prostředí

Cíl prioritní oblasti: Zvýšit kvalitu životního prostředí, snížit environmentální zátěž a eliminovat environmentální rizika v BMO.

Opatření

- Opatření B.1: Ochrana a čištění vod
- Opatření B.2: Zásobování vodou
- Opatření B.3: Protipovodňová opatření
- Opatření B.4: Analýzy, studie a plány pro prevenci povodní
- Opatření B.5: Snížení imisní zátěže území
- Opatření B.6: Předcházení vzniku odpadů
- Opatření B.7: Materiálové a energetické využití odpadů
- Opatření B.8: Plochy a prvky sídelní zeleně

Prioritní oblast C - Konkurenceschopnost a vzdělávání

Cíl prioritní oblasti: Podpořit dostupnost a kvalitu infrastruktury a služeb pro rozvoj konkurenceschopných odvětví v BMO, zvýšit vybavenost, kvalitu a relevanci systému přípravy lidských zdrojů, a to v návaznosti na definici strategie inteligentní specializace regionu.

Opatření:

- Opatření C.1: Infrastruktura a služby pro inovace a nová odvětví v BMO
- Opatření C.2: Podpora proinovačních služeb a aplikace výsledků VaV pro firmy v BMO
- Opatření C.3: Podpora proinovačních služeb pro začínající firmy v BMO
- Opatření C.4: Budování kapacit a kvality zařízení pro celoživotní učení
- Opatření C.5: Kvalita LZ: Předškolní vzdělávání v BMO
- Opatření C.6: Kvalita LZ: Klíčové kompetence již od počátečního vzdělávání

Prioritní oblast D - Sociální soudržnost

Cíl prioritní oblasti: Posílit sociální soudržnost na území BMO a zvýšit dostupnost kvalitních sociálních a návazných služeb, které budou odpovídat potřebám svých obyvatel.

Opatření:

- Opatření D.1: Zkvalitnění a rozvoj sítě sociálních a návazných služeb
- Opatření D.2: Doplnění kapacit infrastruktury sociálních služeb
- Opatření D.3: Budování sociálního bydlení

Ve druhé části první kapitoly byl stručně vyhodnocen vztah strategie k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry.

Druhá kapitola Vyhodnocení podává informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobném vývoji bez provedení koncepce. V kapitole jsou popsány základní charakteristiky životního prostředí v dotčeném území ve všech relevantních sektorech životního prostředí:

- Ovzduší (emisní situace, imisní situace)
- Hluk
- Příroda a krajina, včetně lokalit soustavy Natura 2000
- Voda
- Odpady
- Půda
- Les
- Staré ekologické zátěže
- Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta.

Třetí kapitola Vyhodnocení uvádí charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy. V souvislosti s tím je třeba uvést, že v zájmovém území existují skupiny „citlivých“ oblastí, v nichž je potřebné zvlášť důsledně vyhodnocovat potenciální dopady projektů podporovaných Strategií z hlediska jejich možných nepříznivých vlivů na životní prostředí. Jedná se konkrétně o následující oblasti:

- Oblasti se zhoršeným stavem životního prostředí.
- Oblasti se zvýšenými požadavky na ochranu přírody a krajiny.
- Oblasti se zvýšeným rizikem eroze půdy
- Oblasti citlivé z hlediska potenciálních vlivů extrémních projevů klimatu (povodně, sucho).

Ve čtvrté kapitole Vyhodnocení jsou diskutovány hlavní současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro realizaci Strategie a které jsou dále využity pro stanovení referenčních cílů životního prostředí, jako základní metody hodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví (níže řazeno hierarchicky dle míry potenciálních střetů s koncepcí):

Ovzduší

- Zvýšený podíl tuhých znečišťujících látek (prachu) a benzo(a)pyrenu z dopravy v okolí komunikací, zatížených automobilovou dopravou, a v sídlech.
- Zvýšená produkce tuhých znečišťujících látek a benzo(a)pyrenu v důsledku spalování nekvalitních paliv v domácích topeništích
- oblast s překročenými imisními limity v jádrovém městě Brně

Hluk

- hluk z automobilové dopravy v okolí komunikací zatížených intenzivní automobilovou dopravou, zejména v intravilánech měst a obcí a podél zatížených komunikací

Příroda a krajina (hlavní potenciální střety)

- velkoplošné terénní úpravy v důsledku výstavby obchodních a logistických středisek, průmyslových zón, průmyslových staveb na zelené louce a liniových staveb
- narušený vodní režim, snížená retenční schopnost krajiny
- šíření nepůvodních druhů rostlin a živočichů,

Voda

- znečištění povrchových vod
- nedostatečně rozvinutý systém kanalizačních sítí a ČOV malých obcí
- problematika extrémních projevů klimatu (přívalové povodně, sucho)

Půda

- pokračující úbytek zemědělské půdy
- vodní a větrná eroze půdy

Odpadové hospodářství

- rekultivace a zabezpečení uzavřených a uzavíraných skládek odpadů
- nedostupnost evidence zpětného odběru odpadů.

V této čtvrté kapitole jsou rovněž popsány hlavní současné problémy v oblasti veřejného zdraví a závěry Hodnocení vlivů Strategie na EVL a ptačí oblasti (obojí též v samostatných přílohách Vyhodnocení č. 1 a 4).

V páté kapitole Vyhodnocení byly určeny cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, které mají vztah ke koncepci. Dále byl stanoven způsob stanovení referenčního hodnotícího rámce a přehled referenčních cílů životního prostředí, které tvoří základní rámec pro vyhodnocení souladu cílů Strategie s požadavky na ochranu životního prostředí. Referenční cíle ochrany životního prostředí, uvedené v následující tabulce, především umožňují posoudit, jak mohou jednotlivé prioritní oblasti a opatření ovlivnit naplnění cílů ochrany životního prostředí, a zda je ovlivňují pozitivně, negativně nebo jsou vůči plnění cílů neutrální.

Dalším zdrojem pro tvorbu referenčních cílů životního prostředí jsou výsledky analýzy stavu životního prostředí BMO.

Tabulka 13.1. Referenční cíle ochrany životního prostředí

Referenční cíle ochrany životního prostředí pro Integrovanou strategii rozvoje BMO	
1	Snižovat emise znečišťujících látek - oxidů dusíku, tuhých znečišťujících látek a těkavých organických látek, zejména emisí z dopravy a lokálních topenišť
2	Snižovat koncentrace suspendovaných částic v ovzduší (především velikosti PM ₁₀ , respektive PM _{2,5}) a dalších škodlivin pod úroveň platných limitů
3	Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice hlukem, především z dopravy
4	Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity (viz také podrobnější členění výše)
5	Chránit krajinný ráz a funkci místní krajiny, včetně ochrany proti povodním
6	Chránit zemědělskou půdu před zábořem i důsledky intenzivního hospodaření
7	Chránit povrchové a podzemní vody
8	Snížit produkci odpadů, zvýšit využití komunálních odpadů, včetně BRKO a likvidovat staré zátěže (včetně skládek odpadů)
9	Využít prvky systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) pro potřeby ochrany životního prostředí, především v oblasti snížení znečišťování ovzduší a nakládání s odpady

Vlastní vyhodnocení vlivu koncepce na životní prostředí obsahuje kapitola 6 předkládaného Vyhodnocení. Hodnocení je provedeno v několika úrovních (hodnocení vize a globálního cíle, hodnocení opatření) a jeho výsledky je možno shrnout následovně:

Metody hodnocení Strategie

Při hodnocení vlivů Strategie na ŽP je potřeba vzít v úvahu nejen potenciální dopady koncepce na životní prostředí ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ale také vzájemnou interakci stavu životního prostředí s deklarovanou ambicí rozvoje území v navrženém scénáři. V této souvislosti se jedná především o to, že současná kvalita životního prostředí v části Brněnské metropolitní oblasti může být jedním z limitů dalšího rozvoje území, a to zejména tím, že by mohla omezovat implementaci aktivit, které by mohly mít další, byť samostatně nevýznamný, negativní vliv na ŽP v části území.

Metoda hodnocení vize, prioritních oblastí a opatření

Vize a globální cíl jsou hodnoceny slovním popisem.

Prioritní oblasti jsou hodnoceny prostřednictvím opatření.

Opatření jsou vyhodnocena pomocí číselné matice a následným slovním hodnocením. Popis opatření je sice z podstaty metodiky strategického dokumentu obecný, nicméně v případě Strategie tvoří základ pro hodnocení vlivů dokumentu na životní prostředí. Opatření navíc mohou mít různý dopad na jednotlivé složky životního prostředí až podle specifikace konkrétních záměrů, které tato opatření charakterizují. Pokud jsou v popisu opatření uvedeny typové projekty, jedná se pouze o jejich indikativní výčet, nikoliv výčet taxativní (úplný). Proto jsou ve Vyhodnocení slovně podrobněji vyhodnocena především ta opatření, která mohou zakládat potenciální problémy z hlediska vlivů na životní prostředí.

Hodnocení vlivů opatření na životní prostředí bylo provedeno jejich porovnáním s cíli životního prostředí, tedy posouzením, nakolik tato opatření přispívají k naplňování

referenčních cílů ochrany životního prostředí, respektive zda s nimi nejsou v rozporu. Pro porovnání opatření s referenčními cíli životního prostředí byla použita stupnice hodnocení, která je uvedena v následující tabulce č. 13.2.

Tabulka 13.2. Stupnice hodnocení vlivů na životní prostředí (ŽP)

Stupnice hodnocení	
+ 2	silný pozitivní vliv opatření (aktivity) na oblast ŽP, respektive referenční cíl ŽP
+ 1	slabý pozitivní vliv opatření (aktivity) na oblast ŽP, respektive referenční cíl ŽP
0	bez vlivu (neutrální dopad)
- 1	slabý negativní vliv opatření (aktivity) na oblast ŽP, respektive referenční cíl ŽP
- 2	silný negativní vliv opatření (aktivity) na oblast ŽP, respektive referenční cíl ŽP
X	vliv nelze hodnotit

Opatření jsou hodnocena zejména vůči vlivu na všechny problémové oblasti, kterým musí být na základě analýzy stavu životního prostředí a požadavků závěru zjišťovacího řízení, věnována zvláštní pozornost. Jedná se zejména o hluk a znečištění ovzduší, ochranu přírody a krajiny, včetně povodňových rizik, ochranu vod a půdy. Nicméně opatření byla hodnocena srovnáním se všemi referenčními cíli, byť s důrazem na výše uvedené referenční cíle č. 1-7.

Jednotlivá opatření byla hodnocena samostatně pomocí matic a pro přehlednost jsou výsledky hodnocení zapracovány do souhrnné tabulky, která reprezentuje agregované hodnocení celého týmu zpracovatele SEA (souhrnná tabulka obsahující agregované hodnocení je uvedena v příloze číslo 2 Vyhodnocení).

Výsledky hodnocení vlivů Strategie na životní prostředí

Hodnocení vize Strategie

Vize Strategie BMO, včetně pilířů na nichž je založena, je podrobně citována v kapitole č. 2. Z uvedeného podrobného popisu uvedeného pilíře plyne, že kvalita životního prostředí je považována za nezbytnou součást a podmínku rozvoje území BMO. Takto explicitně uvedená, environmentálně zaměřená podmínka, nebývá standardní součástí vizí řady jiných existujících koncepcí. Vizi ISR BMO lze tedy považovat z hlediska hodnocení vlivů na ŽP za významně pozitivní, neboť je – deklaratorně – v souladu s většinou referenčních cílů životního prostředí.

Z výše uvedeného hlediska je možné považovat za jediné „slabší místo“ popisu II. pilíře vize poněkud málo ambiciózní požadavek „.....kvalita ovzduší, vod a půd se mírně zlepší nebo alespoň nezhorší...“, který je však v dalším textu vyrovnán uvedením dílčích cílů v oblasti životního prostředí.

Návrhy a doporučení zpracovatele SEA

K obsahu rozvojové vize nejsou doporučovány žádné změny či doplnění. Pokud se týká výše zmíněných ambicí rozvojové vize, bere zpracovatel Vyhodnocení v úvahu, že byla formulována na základě konsensu klíčových aktérů přípravy ISR BMO. Zpracovatel Vyhodnocení proto nepovažuje za nezbytné polemizovat s uvedenou formulací (mírou

ambicí) a navrhopvat její případnou změnu, neboť vize má svůj průmět v hodnocení jednotlivých opatření.

Vyhodnocení vlivů prioritních oblastí a jejich strategických cílů na životní prostředí

Jak je uvedeno v kap. 6.1.2. Vyhodnocení, prioritní oblasti a jejich strategické cíle není potřeba samostatně hodnotit, neboť jsou detailně posouzeny prostřednictvím opatření, s nimiž jsou v hierarchicky podmíněném vztahu.

Souhrnné vyhodnocení vlivu opatření na životní prostředí

Z předchozího textu je zřejmé, že většina opatření je z principu formulována natolik obecně (byť k nim ve Strategii existují dílčí popisy), že nelze vždy zcela jednoznačně určit jejich potenciální vlivy na vybrané oblasti životního prostředí. Za určitých okolností (a dle realizace jednotlivých projektů) může být vliv pozitivní, za jiných okolností negativní. V hodnotícím textu kap. č. 6 jsou podrobně rozebírána především ta opatření, která by za jistých okolností mohla podporovat aktivity s potenciálně negativními vlivy na životní prostředí, nebo ta, která vyžadují doplňující komentář.

Závěr hodnocení opatření

Z textu Vyhodnocení je zřejmé, že většina opatření je v souladu s principy strategického plánování formulována natolik obecně (musí umožňovat zařazení potenciálních projektů po celou dobu platnosti Strategie), že nelze vždy zcela jednoznačně určit jejich potenciální vlivy na vybrané oblasti životního prostředí. Za určitých okolností (a dle realizace jednotlivých projektů) může být vliv pozitivní, za jiných okolností negativní.

Z vyhodnocení opatření nicméně vyplývají některé obecné skutečnosti, které jsou podrobně popsány v příslušné kapitole 6.2.3 Vyhodnocení. Podrobněji jsou v něm rozebírána především ta opatření, která by za jistých okolností mohla podporovat aktivity s potenciálně negativními vlivy na životní prostředí, nebo ta, které vyžadují doplňující komentář.

Z tabelárně provedeného hodnocení plyne, že **opatření Strategie nejsou v zásadním rozporu s požadavky na ochranu životního prostředí** a mezi navrženými opatřeními není žádné, které by mělo jednoznačně potenciálně významný negativní vliv na životní prostředí.

Analogicky platí totéž pro prioritní oblasti, které opatření zastřešují, resp. strategické cíle, které je doplňují. Jak již ovšem bylo uvedeno výše, i zde budou možné vlivy na životní prostředí záležet na konkrétním provedení a lokalizaci projektů, kterými budou uvedená opatření naplňována, a na následných procedurách hodnocení, které musí schválení projektů s potenciálně významnými negativními vlivy na životní prostředí podmiňovat (EIA, naturové hodnocení, procedury stavebního zákona).

Přes výše uvedené však bylo na základě porovnání obsahu opatření s navrženými referenčními cíli ochrany životního prostředí identifikováno v rámci Vyhodnocení 8 opatření, kterým je potřeba věnovat zvláštní pozornost (např. při výběru projektů) z hlediska jejich možných negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, resp. specificky na evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy Natura 2000. Typové projekty těchto opatření budou většinou podrobovány samostatnému hodnocení vlivů záměrů na životní prostředí (EIA) podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů,

případně naturovému hodnocení dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů, resp. proceduře dle stavebního zákona.

Jedná se o těchto 8 opatření (tučně jsou uvedena opatření s potenciálně významnějšími vlivy):

- **Opatření A.5 Regionální silniční síť navazující na síť TEN-T**
- Opatření A.6 Cyklistická a pěší doprava
- Opatření B.1 Ochrana a čištění vod
- Opatření B.2 Zásobování vodou
- **Opatření B.3 Protipovodňová opatření**
- Opatření B.5 Snížení imisní zátěže území
- **Opatření B.7 Materiálové a energetické využití odpadů**
- Opatření C.1 Infrastruktura a služby pro inovace a nová odvětví v BMO

V případě některých dalších opatření je potřeba věnovat pozornost především období výstavby, resp. rekonstrukcí objektů, zatímco po jejich dokončení budou mít záměry pouze pozitivní dopady.

Jedná se o tato 4 opatření:

- Opatření A.1 Terminály veřejné dopravy a systémy P+R
- Opatření A.2 Infrastruktura městské a příměstské veřejné dopravy
- Opatření C.2 Podpora proinovačních služeb a aplikace výsledků VaV pro firmy v BMO
- Opatření D.3 Budování sociálního bydlení

Hodnocení vlivů typových projektů

Opatření obsahují indikativní přehled typových projektů, které ilustrují naplňování cílů opatření. Uvedení typových projektů ve Strategii však není zárukou jejich financování, ani jejich schválení nebo realizace. Současně je třeba zdůraznit, že v rámci Strategie mohou být v budoucnu podporovány i jiné projekty/záměry, které ve Strategii v současnosti nejsou indikovány, ale které budou v souladu s rámcem a požadavky opatření. Všechny projekty budou muset podle svého charakteru projít výběrem v rámci Strategie, a některé z nich také zákonnými procedurami dle stavebního zákona, zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, případně zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Typové projekty jsou ve Strategii charakterizovány většinou pouze jménem. Nejsou tedy uvedeny žádné specifické údaje typu kapacit projektu, jeho přesné lokalizace anebo podrobné charakteristiky či verze zpracované (projektové) dokumentace. Nelze je tedy jednoznačně konkretizovat, a tudíž ani nelze odpovědně posoudit jejich vlivy na životní prostředí, tak jako tomu je například ve výše zmíněných procedurách EIA, naturového hodnocení projektů či územního řízení a podobně.

Také je potřeba vzít v úvahu, že ani „obecně známé“ záměry, k nimž existuje projektová dokumentace, která je k dispozici orgánům veřejné správy, případně i veřejnosti prostřednictvím informačních systémů, nemohou být jednoznačně ztotožněny s aktivitami uvedenými ve Strategii, neboť ta neobsahuje podrobnější informace, které by k takovému kroku mohly sloužit.

Úkolem zpracovatele SEA tedy není hodnotit konkrétní vlivy jednotlivých typových projektů na životní prostředí, neboť k tomu účelu nejsou (ani nemohou být) ve Strategii k dispozici dostatečné údaje jednoznačně identifikující každou intervenci, nemluvě o tom, že pod řadou záměrů se mohou skrývat různé projekty jak z hlediska územního, tak i z hlediska kapacit a dopadů na životní prostředí.

V sedmé kapitole Vyhodnocení jsou navržena plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí. Přehled doporučení pro vybraná opatření (viz kap. 6.2.3) je přehledně uveden v tabulce, která tvoří příl. č. 3 Vyhodnocení.

V osmé kapitole Vyhodnocení je uvedena posuzovaná varianta Strategie a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů. Přitom bylo konstatováno, že předkladatel i zpracovatel Strategie poskytl zpracovateli Vyhodnocení SEA pro jeho hodnocení dostatečné množství relevantních údajů, týkajících se samotné koncepce.

Z hlediska zkoumaných variant je možno konstatovat, že hodnocená koncepce je vázána k předmětnému území, a proto byla v rámci přípravy řešena v jedné variantě umístění. Nicméně je třeba zdůraznit, že hodnocení Strategie je výsledkem zvažování a hodnocení řady různých pracovních variant, které byly v průběhu přípravy koncepce projednávány s klíčovými aktéry rozvoje Strategie.

V deváté kapitole Vyhodnocení jsou navrženy monitorovací ukazatele (indikátory) pro sledování vlivů implementace koncepce na jednotlivé referenční cíle ochrany ŽP. K tomu, aby bylo možno sledovat vliv Strategie na životní prostředí pomocí navržených indikátorů, je nutné jejich sledování provázat s environmentálním hodnocením projektů, naplňujících specifické cíle Strategie.

Tabulka 13.3 Návrh environmentálních indikátorů

Referenční cíl	Indikátor	Jednotky/ způsob měření	Definice
Snižovat emise znečišťujících látek - oxidů dusíku, tuhých znečišťujících látek a těkavých organických látek, včetně emisí z dopravy a lokálních topenišť	Emise za všechny kategorie zdrojů: a) TZL b) NO _x c) VOC	tis. tun/rok	Emise znečišťujících látek za časové období
Snižovat koncentrace suspendovaných částic v ovzduší (především velikosti PM ₁₀ , respektive PM _{2,5}) a dalších škodlivin, pod úroveň platných limitů	Koncentrace suspendovaných částic velikosti PM ₁₀ a PM _{2,5} a koncentrace NO _x v ovzduší	µg/m ³	Průměrné koncentrace uvedených znečišťujících látek v ovzduší
Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice hlukem, především z dopravy	Hluková zátěž obyvatel	Počet obyvatel	Snížení počtu obyvatel, žijících v území s překročeným limitem hluku.
Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity	Rozloha ohnisek biodiverzity	%	Přírůstek nebo úbytek plochy ohnisek biodiverzity v rámci programu (Pozn.: za ohniska biodiverzity lze považovat: 1. a 2. Zóny NP, CHKO, MZCHÚ, ÚSES a další).
Chránit krajinný ráz a funkci místní krajiny, včetně ochrany proti povodním	Míra změny krajinného rázu	Počet	Počet aktivit, jejichž implementace způsobila pozitivní / negativní změnu krajinného rázu. Rozloha území ochráněného před povodněmi.
Chránit zemědělskou půdu před zábořem i důsledky intenzivního hospodaření	Změna rozlohy zemědělské půdy	ha	Snížení rozlohy zemědělské půdy; snížení/zvýšení rozlohy půdy postižené erozí
Chránit povrchové a podzemní vody	Znečištění povrchových a podzemních vod	Počet	Počet projektů zaměřených na zlepšení kvality povrchových a podzemních vod
Snížit produkci odpadů, zvýšit využití komunálních odpadů, včetně BRKO a likvidovat staré zátěže (včetně skládek odpadů)	Snížení produkce odpadů	%	Snížení produkce odpadů za sledované období (%). Zvýšení využití komunálních odpadů (%)

Referenční cíl	Indikátor	Jednotky/ způsob měření	Definice
Využit prvky systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) pro potřeby ochrany ŽP, především v oblasti snížení znečišťování ovzduší a nakládání s odpady	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	Počet projektů	Počet projektů, zahrnujících EVVO pro podporu udržitelného kraje, zaměřených na řešení nejzávažnějších problémů životního prostředí (například znečištění ovzduší z lokálních topenišť, nakládání s odpady a další)

V textu kapitoly je také navržen systém opatření pro zajištění sledování a rozboru vlivů koncepce na ŽP a veřejné zdraví dle § 10h zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V desáté kapitole Vyhodnocení je uveden stručný popis opatření navrhaných k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce.

Základním opatřením k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění Integrované strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) bude - vedle pečlivého a kvalifikovaného výběru podporovaných projektů z hlediska jejich možných vlivů na životní prostředí (viz též kapitola 6 Vyhodnocení) - pravidelná kontrola (monitoring) realizace Strategie.

V případě zjištění závažných negativních vlivů na životní prostředí nebo veřejné zdraví během realizace Strategie je předkladatel na základě požadavků zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, povinen zajistit přijetí opatření k odvrácení nebo zmírnění takových vlivů a informovat o tom příslušný úřad, tedy MŽP, dotčené správní úřady a současně rozhodnout o adekvátní změně Strategie. Opatření mohou být různého charakteru, od zvýšení dohledu při výběru podporovaných projektů po uložení nápravných opatření, až po případné zastavení financování.

Nejvýznamnějším opatřením k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů projektů podporovaných v rámci Strategie na životní prostředí proto bude posuzování projektů z hlediska jejich možných vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví. A to podle jejich charakteru buď posouzením v rámci procedury EIA dle zákona číslo 100/2001 Sb., nebo podle stavebního zákona v případech, kdy projekty nebudou citovanému zákonu podléhat.

V některých případech budou muset být projekty posouzeny také podle zákona číslo 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s jejich potenciálně významnými negativními vlivy na evropsky významné lokality, případně ptačí oblasti soustavy chráněných území Natura 2000.

Jedenáctá kapitola vyhodnocení popisuje navržené indikátory (kritéria) pro výběr podporovaných projektů. Environmentální hodnocení aktivit / projektů dle navržených kritérií by mělo být prováděno jako součást schvalovacích procedur projektů, například při rozhodování o financování.

Zpracovatel SEA navrhl pro jednotlivé referenční cíle ochrany životního prostředí (viz kapitola 5) environmentální kritéria, která jsou uvedena v následující tabulce. Tato kritéria by měla být začleněna do systému hodnocení projektů v rámci Strategie. Předkladatel koncepce přitom může provést jejich výběr, úpravu či změny dle svých potřeb a požadavků tak, aby kritéria co nejlépe reflektovala zaměření předkládaných a hodnocených projektů.

Tabulka 13.4. Referenční cíle a environmentální kritéria pro výběr projektů

Referenční cíl	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí
Snižovat emise znečišťujících látek - oxidů dusíku, tuhých znečišťujících látek a těkavých organických látek, včetně emisí z dopravy a lokálních topenišť	Přispěje realizace projektu ke snížení emisí znečišťujících látek, především tuhých znečišťujících látek a plyných emisí ze stacionárních zdrojů, dopravy a lokálních topenišť?
Snižovat koncentrace suspendovaných částic PM ₁₀ a PM _{2,5} a dalších škodlivin v ovzduší pod úroveň limitů	Přispěje realizace projektu ke snížení koncentrací suspendovaných částic, případně NO _x v ovzduší?
Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice hlukem	Sníží se počet obyvatel exponovaných nadměrným hlukem, zejména z dopravy?
Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity	Má projekt významný pozitivní/negativní vliv na ohnisko biodiverzity? [ano/ne] Pomocné otázky: * Narušuje projekt ochranné podmínky ZCHÚ? [ano/ne] * Narušuje projekt územní integritu EVL a ptačích oblastí? * Dojde k negativnímu ovlivnění nebo likvidaci biotopů s výskytem zvláště chráněných druhů? [ano/ne] * Dojde k negativnímu ovlivnění přírodních stanovišť? * Dojde ke snížení průchodnosti krajiny a její fragmentaci? [<i>Pozn.: Za významná ohniska biodiverzity lze považovat maloplošná zvláště chráněná území, 1. a 2. zóny chráněných krajinných oblastí, lokality soustavy Natura 2000, skladebné prvky územních systémů ekologické stability a podobně.</i>
Chránit krajinný ráz a funkci místní krajiny, včetně ochrany před povodněmi	Ovlivní projekt negativně krajinný ráz, přispěje ke zvýšení retence vody v krajině?
Chránit zemědělskou půdu před zábořem	Dojde v rámci projektu ke snížení rozlohy zemědělské půdy?
Chránit povrchové a podzemní vody	Je projekt zaměřen na zlepšení kvality povrchových a podzemních vod? Může projekt ohrozit kvalitu povrchových a podzemních vod?
Snížit produkci odpadů, zvýšit využití komunálních odpadů, včetně BRKO a likvidovat staré zátěže (včetně skládek odpadů)	Dojde v rámci projektu ke snížení/zvýšení produkce odpadů. Přispěje projekt k likvidaci skládky odpadů, případně jiné staré zátěže?

Referenční cíl	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí
Využít prvky systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty pro potřeby ochrany životního prostředí, především v oblasti snížení znečišťování ovzduší a nakládání s odpady	Přispěje projekt k podpoře využití EVVO pro potřeby ochrany životního prostředí, respektive pro projekty zaměřené na snížení emisí z lokálních topenišť, odpovídající nakládání s odpady a podobně?

Ve dvanácté kapitole Vyhodnocení jsou shrnuty výsledky posouzení vlivu Strategie na veřejné zdraví. Podrobně byly vlivy Integrované strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) na veřejné zdraví vyhodnoceny v rámci specializované studie, která je přílohou č. 4 Vyhodnocení.

Třináctá kapitola pak obsahuje toto stručné shrnutí

Čtrnáctá kapitola obsahuje vypořádání připomínek, zaslaných k Oznámení koncepce a zahrnutých do příloh Závěru zjišťovacího řízení.

Patnáctá kapitola obsahuje závěr a návrh stanoviska k návrhu koncepce dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

14 SOUHRNNÉ VYPOŘÁDÁNÍ VYJÁDŘENÍ OBDRŽENÝCH KE KONCEPCI Z HLEDISKA VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ

14.1. Přehled vyjádření obdržených ke Strategii

Zpracovateli Vyhodnocení byla prostřednictvím příslušného úřadu, Ministerstva životního prostředí ČR, odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence, předána vyjádření obdržená k Oznámení ve smyslu § 10 c, odstavec 3 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Všechna předaná vyjádření jsou podle data jejich vydání přehledně uvedena v následující tabulce. V následujícím vypořádání jsou vyjádření rozdělena na vyjádření obsahující připomínky a doporučení a vyjádření připomínky ani doporučení neobsahující.

Tabulka 14.1 Přehled obdržených vyjádření.

Odesílatel Vyjádření	Kontaktní adresa	Č.j.	Ze dne:
1. MŽP – ředitel odboru odpadů	Vršovická 65, 100 10, Praha 10	8914/710/14	24.10.2014
2. MŽP – ředitelka odboru zvláštní územní ochrany přírody a krajiny	Vršovická 65, 100 10, Praha 10	8914/710/14	22.10.2014
3. MŽP – ředitel odboru ochrany vod	Vršovická 65, 100 10, Praha 10	8914/710/14	23.10.2014
4. Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí	Žerotínovo nám. 3/5, 601 82 Brno	JMK 128329/2014	10.11.2014
5. Ing. Jaroslav Parolek, člen Rady Jihomoravského kraje	Žerotínovo nám. 3/5, 601 82 Brno	JMK 128378/2014	10.11.2014
6. Magistrát města Brna, kancelář strategie města	Dominikánské náměstí 196/1, 602 00 Brno	MMB/0405438/2014	7.11.2014
7. Česká inspekce životního prostředí, Oblastní inspektorát Brno	Lieberzeitova 14, 614 00 Brno	ČIŽP/47/ŘI/1416841 002/14/BLV	4.11.2014
8. Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně	Jeřábkova 4, 602 00 Brno	KHSJM 46396/2014/BM/HOK	10.11.2014
9. Městský úřad Znojmo, Odbor životního prostředí	nám. Armády 1213/8, P.O.BOX	MUZN 76943/2014	30.10.2014

	36, 669 01 Znojmo		
10. Obvodní báňský úřad pro území krajů Jihomoravského a Zlínského	Cejl 13, 601 42 Brno	SBS 31780/2014/OBÚ-01/1	21.10.2014
11. Spolek Brnění	Tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno		11.11.2014
12. Spolek „Občané za ochranu kvality bydlení v Brně – Kníničkách, Rozdrojovicích a Jinačovicích	U luhu 23, 635 00 Brno		8.11.2014
13. Obec Vranovice	Školní 1, 691 25 Vranovice	69848/ENV/14	22.10.2014

Premisa

Základní předpoklady, vztahující se k některým připomínkám uvedeným níže:

Opatření uvedená v hodnocené Strategii obsahují indikativní výčet typových projektů, které ilustrují naplňování strategických cílů. Je však potřeba uvést, že tyto typové projekty jsou uvedeny pochopitelně jen jako příklad typů záměrů příslušného opatření. Ve Strategii nejsou a ani nemohou být uvedeny bližší podrobnosti o jejich přesné lokalizaci, kapacitách, a dalších faktorech, které rozhodují o konkrétních vlivech na životní prostředí. Pod uvedeným jménem typového projektu si tedy lze ve vybraných případech představit činnosti, jejichž dopady na životní prostředí mohou být značně rozdílné podle charakteru základních údajů (např. kapacity) a konkrétní lokalizace.

Úkolem zpracovatele SEA tedy není hodnotit vliv jednotlivých typových projektů na životní prostředí, neboť k tomu účelu nejsou ve Strategii k dispozici dostatečné údaje, nemluvě o tom, že pod řadou z nich se mohou skrývat projekty s různými dopady jak z hlediska územního, tak i věcného. Na základě principu předběžné opatrnosti proto upozorňujeme především na ta opatření, která mohou obsahovat záměry s potenciálně (významným) negativním vlivem na životní prostředí.

O podpoře a povolení konkrétních záměrů může být následně rozhodnuto pouze na základě standardních procedur územního a stavebního řízení (územního plánování), respektive v části případů nepochybně také na základě posouzení záměru ve smyslu dílu 2 zákona číslo 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů a některé z nich musí projít i procedurou naturového hodnocení dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Jedním z cílů uvedeného postupu je upozornit jak předkladatele koncepce, tak i nositele záměrů, aby při jejich schvalování očekávali vyšší nároky na posouzení vlivů na životní prostředí, respektive aby při jejich přípravě hledali taková řešení, která budou minimalizovat jejich vlivy na životní prostředí.

Podstata příslušného vyjádření a vypořádání zpracovatele Vyhodnocení koncepce

V následujícím přehledu jsou postupně uvedeny podstatné relevantní údaje z vyjádření, podaných ke zveřejněnému Oznámení (jen vyjádření obsahujících náměty, připomínky a doporučení) a jejich vypořádání zpracovatelem Vyhodnocení. Zbývající vyjádření (číslo 3, 9 a 13) neobsahovala připomínky ani návrhy, a proto nejsou předmětem vypořádání.

14.2. Vypořádání vyjádření obsahujících připomínky a doporučení

Ad 1) Ministerstvo životního prostředí, ředitel odboru odpadů

- 1) Na straně 36 nenavazuje číslování tabulek.
- 2) Data na straně 36, odstavec 3 neodpovídají uvedenému zdroji.
- 3) Doporučujeme použít data POH Jihomoravského kraje.
- 4) Je nutno správně rozlišit termíny využívání a recyklace.
- 5) Z odstavce 3 na straně 36 není jasné, jakým způsobem byl odpad využíván.
- 6) Měla by být uvedena stávající kapacita jednotlivých zařízení v porovnání s produkcí jednotlivých odpadů.
- 7) Doplnit komentář k důvodu poklesu recyklace nebezpečných odpadů.

Vypořádání vyjádření

- Ad 1) Číslování tabulek bylo opraveno.*
- Ad 2) Data v Oznámení odpovídala Statistické ročence Jihomoravského kraje 2013 (str. 57). V dokumentu Vyhodnocení byla data aktualizována podle Statistické ročenky Jihomoravského kraje 2014.*
- Ad 3) V dokumentu vyhodnocení koncepce byla zpracována také vybraná data z POH Jihomoravského kraje 2013 a z vyhodnocení jeho plnění.*
- Ad 4) Připomínka byla akceptována a zpracována.*
- Ad 5) Část Odpady kapitoly č. 2 Vyhodnocení koncepce byla dopracována podle aktuálních údajů, mj. za respektování připomínek k Oznámení koncepce.*
- Ad 6) Byla doplněna stávající kapacita zařízení pro nakládání s odpady v Jihomoravském kraji v členění: zařízení pro využívání odpadů (samostatně zařízení pro materiálové využívání odpadů a samostatně zařízení na energetické využívání odpadů), zařízení na spalování odpadů a zařízení pro skládkování odpadů.*
- Ad 7) V dokumentu Vyhodnocení vlivů koncepce na ŽP byla využita data z ČSÚ. Vzhledem ke krátké časové řadě nebyla prezentována meziroční změna, která nemá vypovídací hodnotu vzhledem k dlouhodobým trendům nakládání s odpady.*

Ad 2) Ministerstvo životního prostředí, ředitelka odboru zvláštní územní ochrany přírody a krajiny

- 1) Je nutné zohlednit vliv koncepce na ZCHÚ, také je nutné vyhodnotit ohrožení předmětů a cílů ochrany dotčených ZCHÚ vlivem realizace koncepce.
- 2) Navrhnout případná opatření, předcházení vyloučení, snížení nebo kompenzaci negativních vlivů na ZCHÚ.
- 3) Vyhodnotit zda koncepce splňuje cíle koncepčních dokumentů – Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR, Aktualizace Státního programu ochrany přírody a krajiny a Státní politiky životního prostředí ČR.

Vypořádání vyjádření

- Ad 1) Vliv Strategie na ZCHÚ byl ve Vyhodnocení zohledněn na základě navržených opatření. Vyhodnocení koncepce bylo provedeno na základě stanovených referenčních cílů životního prostředí, jejichž součástí je mj. ochrana ZCHÚ, krajinného rázu, hot spot ohnisek biodiverzity, apod. Zda může dojít k ohrožení konkrétních předmětů a cílů ochrany ZCHÚ bude možno vyhodnotit až v době, kdy budou hodnoceny konkrétní projekty (EIA, naturové hodnocení, případně biologické hodnocení). Strategie neobsahuje specifikaci projektů (není uvedena jejich přesná územní lokalizace, kapacity, rozsah a další faktory), které jsou k vyhodnocení vlivů projektů na předměty ochrany a cíle ZCHÚ nezbytné. Proto jsou požadavky na ochranu chráněných zájmů součástí návrhu Vyhodnocení, včetně kap. 11 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů.*
- Ad 2) Opatření vedoucí k předcházení, snížení nebo kompenzaci negativních vlivů jsou součástí kap. 7 a přílohy č. 3 Vyhodnocení.*
- Ad 3) Hodnocení, zda je koncepce naplňuje cíle uvedených koncepčních dokumentů (zda je v souladu s koncepčními dokumenty ochrany přírody a krajiny na národní úrovni), bylo ve Vyhodnocení provedeno (kap. 5 Vyhodnocení).*

Ad 4) Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí

- 1) Oznámení obsahuje nepřesné a neaktuální údaje o soustavě NATURA 2000 a o MZCHÚ.
- 2) Správný název EVL č. CZ0624235 je Malhostovické kopečky.
- 3) Nejsou uvedeny všechny platné imisní limity pro znečištění ovzduší (stanovené přílohou č. 1 zákona 201/2012 Sb. a ne nařízením vlády či přílohou č.1 k vyhl. č. 330/2012Sb.)
- 4) V rámci OZKO je nutné využít průměrné údaje za předchozích 5 kalendářních let.
- 5) Navazující záměry a dokumenty je nutné podrobit hodnocení SEA či EIA.
- 6) Zohlednit výstupy se souběžně zpracovávanou Střednědobou strategií zlepšení kvality ovzduší v ČR.
- 7) U elektroodpadu (nikoliv elektrozařízení) se nedá konstatovat, že je ho malé množství. Chybí totiž data o sesbíraném elektrozařízení.
- 8) Nakládání s biologicky rozložitelnými komunálními odpady není považováno za hlavní problém nakládání s odpady území. V rámci JMK přibývají kapacity na zpracování uvedeného odpadu. Je ovšem nutné posoudit umístění těchto zařízení.
- 9) Kapacita spalovny komunálních odpadů je naplněna nebo se blíží max. kapacitě.
- 10) U odstavce, který se zmiňuje o rekultivaci a zabezpečení uzavřených skládek. Je nutno doplnit, že se jedná o zátěže nikoliv skládky.

Vypořádání vyjádření

- Ad 1) Údaje o soustavě NATURA 2000 a MZCHÚ byly v dokumentu Vyhodnocení upraveny*
- Ad 2) Název EVL byl opraven.*
- Ad 3) Vzhledem k cílům analýzy stavu ŽP území BMO, tedy především formulaci referenčních cílů životního prostředí, byly uvedeny pouze vybrané imisní limity*

(v nadpisu tabulky je uvedené adjektivum doplněno). Označení právního předpisu bylo ve Vyhodnocení upraveno.

- Ad 4) Ve Vyhodnocení Strategie byly pro posouzení imisní situace v zájmovém území využity mapy úrovní znečištění konstruované v síti 1 x 1 km. Tyto mapy obsahují v každém čtverci hodnotu klouzavého průměru koncentrace za předchozích 5 kalendářních let pro ty znečišťující látky, které mají stanoven roční imisní limit.
- Ad 5) Uvedené doporučení je nedílnou součástí Vyhodnocení a prolíná všemi hodnotícími a doporučujícími kapitolami. Kromě uvedené procedury EIA (SEA u hodnocení záměrů není předpokládána) bude část záměrů nepochybně podléhat také naturovému hodnocení dle zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Ad 6) V dokumentu Vyhodnocení byla Střednědobá strategie zlepšení kvality ovzduší v ČR vzata v úvahu pro formulaci referenčních cílů životního prostředí.
- Ad 7) Připomínka byla akceptována. Nepřesný text byl odstraněn.
- Ad 8) V dokumentu Vyhodnocení vlivů koncepce na ŽP byla data aktualizována podle Vyhodnocení plnění POH Jihomoravského kraje 2013. Ve vyhodnocení již není problematika biologicky rozložitelných komunálních odpadů uvedena jako zásadní problém. “Pokud jde o umístování nových zařízení, lze uvažovat dvě roviny. Každé zařízení, bude-li splňovat požadavky příloh zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, musí být posouzeno z hlediska jeho vlivů na ŽP (EIA). Za předpokladů dotčení lokalit soustavy Natura 2000 musí být také vyhodnocen jejich dopady z hlediska vlivů na EVL a ptací oblasti dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
- Druhou rovinou problému je existence koncepčního dokumentu pro rozmísťování uvedených zařízení v území, který si některé samosprávné celky zadaly ke zpracování, aby sloužily jako podklad pro optimální rozmístění z hlediska kapacit, existence odpadů, dopravních nároků, apod., aby nedošlo k živelné výstavbě bez ohledu na ekonomickou, environmentální a dopravní optimalizaci. Takový dokument nemůže ISR BMO suplovat, v případě jeho schválení by z něj však měla při podpoře projektů vycházet.
- Ad 9) Připomínka byla zapracována do vyhodnocení.
- Ad 10) Navrhovaná úprava textu byla akceptována.

Ad 5) Ing. Jaroslav Parolek, člen Rady Jihomoravského kraje

- 1) K tématu ÚSES (str. 31) je lépe vycházet s aktuální koncepcí Koncepční vymezení regionálního a nadregionálního územního systému ekologické stability.
- 2) Územní plány velkých územních celků byly nahrazeny zásadami územního rozvoje. Takže tvrzení, že nadregionální a regionální ÚSES je součástí územně plánovací dokumentace, je nesprávné.

Vypořádání vyjádřen

Ad 1) Text Vyhodnocení respektuje uvedenou připomínku k dokumentu Oznámení. Analýza stavu ŽP ve Vyhodnocení byla upravena v souladu s hlavním cílem kapitoly, tedy odlišit hlavní problémy ŽP v území BMO a na uvedeném základě formulovat referenční cíle životního prostředí, jako hlavní metodu hodnocení koncepce.

Ad 2) Text Vyhodnocení respektuje uvedenou připomínku k dokumentu Oznámení.

Ad 6) Magistrát města Brna, kancelář strategie města

U PO Doprava a mobilita a Životní prostředí lze předpokládat zvýšené ovlivnění složek životního prostředí, Vyhodnocení by se tak mělo na tyto prioritní oblasti zaměřit.

Vypořádání vyjádření

Autoři dokumentu Vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí, v souladu s názorem autorů připomínky, považují část opatření prioritních os A:Doprava a mobilita a B:Životní prostředí za potenciálně problematické z hlediska vlivů na ŽP. A to bez ohledu na to, že téměř všechna opatření obou prioritních os mají primárně potenciálně pozitivní vliv na jednotlivé referenční cíle životního prostředí. Z uvedeného důvodu jsou potenciální negativní vlivy vybraných opatření podrobně popsány v kap. 6.2.3 a tabulkově vyhodnoceny v příl. č. 2 Vyhodnocení. V závěru hodnocení (kap. 15) jsou dále uvedena ta opatření, kterým je při výběru projektů potřeba věnovat největší pozornost, zejména při výběru záměrů / projektů, které by měly být financovány v rámci uvedených opatření. Klíčovým opatřením ovšem zůstává důsledné hodnocení navržených projektů z hlediska jejich vlivů na ŽP dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů (EIA). Za předpokladů dotčení lokalit soustavy Natura 2000 musí být také vyhodnoceny jejich dopady z hlediska vlivů na EVL a ptací oblasti dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Ad 7) Česká inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát Brno

Požadují doplnit k bodu 3.6.3 Odběr vody nutnost přerušení odběru vody pro průmyslové účely z artéské vody z podloží na území města Brna.

Vypořádání vyjádření

Navrhovaná úprava textu byla akceptována.

Ad 8) Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně

- 1) Přiměřeně aplikovat zásady, opatření a kritéria (vycházející ze strategického dokumentu Zdraví 2020) v oblasti ochrany zdraví lidí z hlediska snížení rizik ze životního prostředí.
- 2) Vyhodnotit soulad s ÚAP Jihomoravského kraje včetně respektování opatření v oblasti ochrany veřejného zdraví.
- 3) Vyhodnotit, zda jsou v koncepci účinná opatření na snížení vlivu zdrojů hluků na zdraví lidí a zda koncepce přispívá nebo nepřispívá na odstranění příčin hlukové zátěže.
- 4) Vyhodnotit vliv koncepce na imisní zatížení ovzduší, a zda jsou zde opatření na minimalizaci těchto vlivů.

Vypořádání vyjádření

- Ad 1) Dokument Zdraví 2020 byl hlavním strategickým dokumentem použitým jako podklad pro hodnocení vlivů Strategie na veřejné zdraví (viz kap. 12 a příl. č. 4 Vyhodnocení).*
- Ad 2) Dokumentace ÚAP JMK byla jedním z podkladů pro formulaci referenčních cílů pro hodnocení Strategie.*
- Ad 3) Problematice hluku byla ve Vyhodnocení věnována odpovídající pozornost. Především byl hluk zařazen mezi referenční cíle životního prostředí, pomocí nichž byl hodnocen vliv Strategie na ŽP, a hluk je také jednou ze základních determinant veřejného zdraví, které byly brány v úvahu v rámci HIA (viz kap. 12 a příl. č. 4 Vyhodnocení). Samotná Strategie se problematice hluku věnuje zejména návrhem opatření, jejichž cílem je snížit negativní vlivy dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví (podpora cyklo a pěší dopravy, podpora nízkoemisní dopravy a preference veřejné hromadné dopravy na úkor individuální automobilové dopravy).*
- Ad 4) Problematice ovzduší byla ve Vyhodnocení věnována odpovídající pozornost, obdobně jako problematice hluku. Především je problematika znečištění ovzduší součástí dvou referenčních cílů životního prostředí, pomocí nichž byl hodnocen vliv Strategie na ŽP, a imise jsou také jednou ze základních determinant veřejného zdraví, které byly brány v úvahu v rámci HIA (viz kap. 12 a příl. č. 4 Vyhodnocení). Samotná Strategie se problematice znečištění ovzduší věnuje jak speciálním opatřením B.5. Snížení imisní zátěže území, tak i návrhy opatření, jejichž cílem je snížit negativní vlivy dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví potlačením kongescí, zlepšením plynulosti dopravy, kvality vozovek, vymístěním dopravy z obytných oblastí a preferencí veřejné hromadné dopravy na úkor individuální automobilové dopravy.*

Ad 10) Obvodní báňský úřad pro území krajů Jihomoravského a Zlínského

- 1) V řešeném území se nacházejí dobývací prostory podle ustanovení § 27 odst. 1 a 2 horního zákona.
- 2) V případě dotčení hranic dobývacích prostorů je nutné postupovat v souladu s ustanovením § 19 odst. 1 a 2 horního zákona.

Vypořádání vyjádření

- Ad 1) V případě implementace opatření Strategie uvnitř hranic dobývacích prostorů se bude postupovat podle platných právních předpisů a standardů a práva všech dotčených subjektů bude zajištěna.*
- Ad 2) Výchozí podmínkou pro implementaci Strategie je dodržování veškerých právních předpisů a standardů. V případě zásahu hranic dobývacích prostorů, je příslušný úřad povinen postupovat podle zákona a zajistit práva všech dotčených subjektů.*

Ad 11) Spolek Brnění

- 1) Posoudit zda je koncepce v souladu s cíli Integrovaného národního programu snížení emisí ČR.
- 2) Při posouzení se zaměřit na možnou implementaci ITI. Vyhodnotit zda projekty zohledňují kritéria ochrany veřejného zdraví, ochrany přírody a krajiny.
- 3) Posoudit zda vybrané projekty jsou dostatečně připraveny pro realizaci z hlediska zákona č. 114/1992Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, č. 100/2001Sb., o

- posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění a zákona č. 183/2006Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění.
- 4) Posoudit zda se koncepce zaměřuje na hlukovou zátěž a přispívá k odstraňování nadlimitní hlukové zátěže obyvatelstva.
- 5) Ověřit zda nejsou projekty v koncepci navrhovány přes oblasti s nadlimitní hlukovou zátěží.
- 6) Posoudit zda koncepce zohledňuje imisní zatížení BMO a jakým způsobem přispívá k odstraňování nadlimitní imisní zátěže.
- 7) Ověřit zda nejsou projekty v koncepci navrhovány přes oblasti s nadlimitní imisní zátěží (zejména PM_{10} , $PM_{2,5}$).
- 8) Posoudit zda koncepce zohledňuje možné střety plánovaných projektů dopravní infrastruktury se ZCHÚ, NATURA 2000.
- 9) Posoudit zda koncepce zajišťuje odvedení tranzitní dopravy mimo oblast BMO.
- 10) Posoudit zda je koncepce v souladu s cíli Dlouhodobého programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století.
- 11) Požadují přepracovat Oznámení, tak aby byly uvedeny jasné cíle a opatření.
- 12) Požadují, aby byly respektovány zákonné požadavky na ochranu obyvatelstva, a aby před plánováním nové koncepce dopravní sítě byly vymezeny oblasti s překročenými zákonnými limity, aby koncepce svými opatřeními vedla ke snížení zátěže. Aby tyto oblasti byly vyloučeny z lokalit pro umísťování nových zdrojů znečištění.
- 13) Posoudit odvedení tranzitní hromadné dopravy mimo BMO.
- 14) Požadují, aby koncepce vzala v úvahu nevýznamnost dopravního koridoru Hitlerovy dálnice (spojení Rakousko – Polsko).
- 15) Požadují, aby z důvodu dlouhodobého překračování hygienických limitů koncepce vzala v úvahu právní nerealizovatelnost převedení další tranzitní doprava do BMO po R52 a právní nerealizovatelnost JZ a JV tangenty města Brna.
- 16) Požadují aby ZZŘ uložil koncepci nutnost doplnění všech možných opatření a řešení, které by mohly snížit nadlimitní zátěž ovzduší.
- 17) Požadují v dokumentaci SEA posouzení ochrany ovzduší z hlediska zpřísnění hygienických limitů (Směrnice Rady 50/2008/ES).
- 18) Požadují, aby byla koncepce posouzena z hlediska vlivu na veřejné zdraví - HIA.
- 19) Na straně 18-25 Oznámení, je nedokonale popsán stav znečištění ovzduší.
- 20) Na straně 26 Oznámení, je nedokonale popsán stav zátěže z hlediska hlučnosti.

Vypořádání vyjádření

- Ad 1) *Hodnocený návrh Strategie je v souladu s cíli Národního programu snižování emisí ČR. Národní program snižování emisí ČR, doplněný usnesením vlády č. 1077 ze dne 15. 12. 2014, které stanovuje národní cíl snížení expozice pro částice $PM_{2,5}$, byl jedním ze zdrojů formulování referenčních cílů životního prostředí, které byly základní metodou hodnocení Strategie (viz také kap. 5 Vyhodnocení).*
- Ad 2) *Problematika hodnocení projektů, které budou financovány v rámci Strategie, je podrobně popsána v premise tohoto vypořádání připomínek a pro zkrácení textu na ni v plné míře odkazujeme. Autoři vyhodnocení se ztotožňují s názorem autorů připomínky, že výběr a provedení projektů je – z hlediska vlivů Strategie na životní prostředí – klíčový, a proto mu musí být věnována náležitá pozornost. A to jak v případě výběru projektů, tak i jejich hodnocení v rámci standardních procedur.*
- Ad 3) *Strategie neobsahuje informace o projektech (není uvedena jejich přesná územní lokalizace, kapacity, rozsah a další faktory), které jsou k vyhodnocení vlivů projektů*

- dle uvedených zákonů nezbytné. Přípravenost konkrétních projektů k realizaci proto bude posuzována v následných procedurách až po jejich předložení s úplnou dokumentací, umožňující jejich hodnocení podle uvedených procedur EIA, naturového hodnocení, resp. stavebního zákona. Strategie neobsahuje žádné projekty ani jejich podrobné údaje, které by umožňovaly v této fázi hodnocení podle výše uvedených procedur. Viz také citovaná premisa vypořádání připomínek.
- Ad 4) Na základě provedeného vyhodnocení je možno konstatovat, že hodnocená strategie se zaměřuje také na hlukovou zátěž. Problematicke hluku byla ve Vyhodnocení věnována odpovídající pozornost. Především byl hluk zařazen mezi referenční cíle životního prostředí, pomocí nichž byl hodnocen vliv Strategie na ŽP, a hluk je také jednou ze základních determinant veřejného zdraví, které byly brány v úvahu v rámci HIA (viz kap. 12 a příl. č. 4 Vyhodnocení). Samotná Strategie se problematice hluku věnuje zejména návrhem opatření, jejichž cílem je snížit negativní vlivy dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví (podpora cyklo a pěší dopravy, podpora nízkoemisní dopravy a preference veřejné hromadné dopravy na úkor individuální automobilové dopravy).
- Ad 5) Strategie neobsahuje informace o konkrétní územní lokalizaci projektů. Posouzení, zda nejsou projekty navrhovány přes oblasti s nadlimitní hlukovou zátěží proto bude možno provést až po jejich předložení s úplnou dokumentací. Nicméně typy zařazených projektů svědčí o snaze snížení vlivů hluku (zejména hluku z dopravy) na území BMO (viz také vypořádání připomínky č. 4. Lokalizace konkrétních projektů z hlediska vlivů hluku musí být posouzena na základě předložení dokumentace projektů v rámci územního řízení, případného posouzení vlivů záměrů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP (EIA), ve znění pozdějších předpisů, včetně využití modelových hlukových studií.
- Ad 6) Na základě provedeného vyhodnocení je možno konstatovat, že hodnocená strategie zohledňuje imisní zátěž v ovzduší BMO. Problematicke ovzduší byla ve Vyhodnocení věnována odpovídající pozornost, obdobně jako problematice hluku. Především je problematika znečištění ovzduší součástí dvou referenčních cílů životního prostředí, pomocí nichž byl hodnocen vliv Strategie na ŽP, a imise jsou také jednou ze základních determinant veřejného zdraví, které byly brány v úvahu v rámci HIA (viz kap. 12 a příl. č. 4 Vyhodnocení). Samotná Strategie se problematice znečištění ovzduší věnuje jak speciálním opatřením B.5. Snížení imisní zátěže území, tak i návrhy opatření, jejichž cílem je snížit negativní vlivy dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví potlačením kongescí, zlepšením plynulosti dopravy, kvality vozovek, vymístěním dopravy z obytných oblastí a preferencí veřejné hromadné dopravy na úkor individuální automobilové dopravy.
- Ad 7) Strategie neobsahuje informace o konkrétní územní lokalizaci projektů. Posouzení, zda nejsou projekty navrhovány přes oblasti s nadlimitní imisní zátěží v ovzduší proto bude možno provést až po jejich předložení s úplnou dokumentací. Lokalizace konkrétních projektů z hlediska vlivů na ovzduší bude posouzena na základě předložení dokumentace projektů jednak při výběru projektů a jednak v rámci územního řízení, případného posouzení vlivů záměrů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP (EIA), ve znění pozdějších předpisů, včetně využití rozptylových studií.
- Ad 8) Strategie neobsahuje informace o konkrétní územní lokalizaci projektů. Možné střety plánovaných projektů dopravní infrastruktury se ZCHÚ, NATURA 2000 proto bude možno posoudit až po předložení konkrétních projektů s úplnou dokumentací. Obdobně jako v případě předchozích připomínek budou i v tomto případě posouzeny konkrétní

- projekty až na základě předložení jejich dokumentace, zejména přesné lokalizace. V relevantních případech budou projekty hodnoceny jak podle výše citovaného zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP (EIA), ve znění pozdějších předpisů, ale v případě potenciálních střetů s lokalitami soustavy Natura 2000, také prostřednictvím naturového hodnocení dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
- Ad 9) Opatření zaměřená na dopravu jsou ve Strategii orientována na infrastrukturu BMO. Problematicke snížení vlivů dopravy na životní prostředí je věnována Prioritní oblast A: Doprava a mobilita. Její součástí je i opatření, jehož cílem je mj. vymístit dopravu z měst a obcí (obchvaty). Odvedení tranzitní dopravy mimo BMO bude vyžadovat řešení minimálně na úrovni kraje, ale spíše na celostátní úrovni.
- Ad 10) Na základě provedeného posouzení (součástí Vyhodnocení je i specializované posouzení vlivů Strategie na veřejné zdraví) je možno konstatovat, že Strategie je v souladu s Dlouhodobým programem zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. Století. Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. Století byl hlavním strategickým dokumentem použitým pro hodnocení vlivů Strategie na veřejné zdraví. (podrobněji viz kap. 12 a příl. č. 4 Vyhodnocení).
- Ad 11) Cílem Oznámení je ve smyslu zákona informovat o skutečnosti, že se připravuje koncepce a umožnit dotčeným správním orgánům, samosprávným orgánům a veřejnosti vyjádřit se k obsahu a rozsahu posuzování. V Oznámení tedy nemusí (a často ani vzhledem k fázi zpracování koncepce) nemohou být přesné údaje o cílech a jednotlivých opatřeních koncepce. Z tohoto důvodu není ani důvod pro přepracování Oznámení. Požadované informace jsou uvedeny ve Vyhodnocení. Současně se zveřejněním Vyhodnocení vlivů ISR BMO na životní prostředí byl zveřejněn i návrh Strategie, která požadované cíle i opatření obsahuje.
- Ad 12) Všechny budoucí projekty musí odpovídat požadavkům právních předpisů ČR a mohou být umísťovány pouze v souladu s jejich požadavky na základě posouzení v rámci územního řízení a v odpovídajících případech také na základě výše citovaného zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP (EIA), ve znění pozdějších předpisů. Požadavek, aby před plánováním nové koncepce dopravní sítě byly vymezeny oblasti s překročenými zákonnými limity, se nevztahuje k hodnocené koncepci. aby koncepce svými opatřeními vedla ke snížení zátěže. Aby tyto oblasti byly vyloučeny z lokalit pro umísťování nových zdrojů znečištění. Problematicke snížení zátěže ovzduší je v rámci Strategie věnována odpovídající pozornost. Strategie se problematice snižování znečištění ovzduší věnuje jak speciálním opatřením B.5. Snížení imisní zátěže území, tak i návrhy opatření, jejichž cílem je snížit negativní vlivy dopravy na životní prostředí (včetně ovzduší) potlačením kongescí, zlepšením plynulosti dopravy, kvality vozovek, vymístitím dopravy z obytných oblastí a preferencí veřejné hromadné dopravy na úkor individuální automobilové dopravy.
- Ad 13) Viz vypořádání vyjádření Ad 9) výše
- Ad14) Integrovaná strategie neuvádí konkrétní projekty, ale pouze projekty typové. Na úrovni posuzování koncepce nelze požadovat schválení či neschválení jakéhokoliv projektu, aniž není posouzen v souladu s právními předpisy ČR na základě existence údajů nezbytných pro jeho hodnocení na základě posouzení v rámci územního řízení a v odpovídajících případech také na základě výše citovaného zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP (EIA), ve znění pozdějších předpisů. Přitom je třeba uvést, že obsahové zaměření Strategie je výsledkem komplexního procesu, do kterého byli zapojeni nejen zástupci předkladatele Strategie, ale také další hlavní klíčoví aktéři v

území BMO. Při rozhodování o zařazení jednotlivých opatření do strategie bylo mimo jiné zohledňováno, pro jak velkou část území jsou relevantní. Dále je nutné uvést, že některé aktivity budou podporovány jinými koncepcemi, které jsou k těmto cílům primárně určeny (například OP Doprava).

Ad 15) *Integrovaná strategie neuvádí konkrétní projekty, ale pouze projekty typové. Na úrovni posuzování koncepce nelze požadovat schválení či neschválení jakéhokoliv projektu, aniž není posouzen v souladu s právními předpisy ČR na základě existence údajů nezbytných pro jeho hodnocení na základě posouzení v rámci územního řízení a v odpovídajících případech také na základě výše citovaného zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP (EIA), ve znění pozdějších předpisů. Přitom je třeba uvést, že obsahové zaměření Strategie je výsledkem komplexního procesu, do kterého byli zapojeni nejen zástupci předkladatele Strategie, ale také další hlavní klíčoví aktéři v území BMO. Při rozhodování o zařazení jednotlivých opatření do strategie bylo mimo jiné zohledňováno, pro jak velkou část území jsou relevantní. Dále je nutné uvést, že některé aktivity budou podporovány jinými koncepcemi, které jsou k těmto cílům primárně určeny (například OP Doprava).*

Ad 16) *Jedná se o požadavek na příslušný úřad (MŽP), který není předmětem vypořádání.*

Ad 17) *Problematicke ovzduší byla ve Vyhodnocení věnována odpovídající pozornost. Vzhledem k charakteru posuzování (SEA) a vzhledem k charakteru posuzovaného dokumentu (koncepce) nejsou při hodnocení vlivů Strategie na životní prostředí (kvalitu ovzduší) používány imisní limity, ale referenční cíle ochrany životního prostředí. Problematika znečištění ovzduší součástí dvou referenčních cílů životního prostředí, pomocí nichž byl hodnocen vliv Strategie na ŽP, a imise jsou také jednou ze základních determinant veřejného zdraví, které byly brány v úvahu v rámci HIA (viz kap. 12 a příl. č. 4 Vyhodnocení). Samotná Strategie se problematice znečištění ovzduší věnuje jak speciálním opatřením B.5. Snížení imisní zátěže území, tak i návrhy opatření, jejichž cílem je snížit negativní vlivy dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví potlačením kongescí, zlepšením plynulosti dopravy, kvality vozovek, vymístěním dopravy z obytných oblastí a preferencí veřejné hromadné dopravy na úkor individuální automobilové dopravy.*

Ad 18) *Koncepce (Strategie) byla posouzena z hlediska vlivů na veřejné zdraví – HIA. Posouzení HIA je součástí vyhodnocení jako jeho příloha číslo 4.*

Ad 19) *V dokumentaci Vyhodnocení byl text upraven.*

Ad 20) *V dokumentaci Vyhodnocení byl text upraven.*

Ad 12) Spolek „Občané za ochranu kvality bydlení v Brně – Kníničkách, Rozdrojovicích a Jinačovicích“

- 1) Posoudit zda je koncepce v souladu s cíli Integrovaného národního programu snížení emisí ČR.
- 2) Při posouzení se zaměřit na možnou implementaci ITI. Vyhodnotit zda projekty zohledňují kritéria ochrany veřejného zdraví, ochrany přírody a krajiny.
- 3) Posoudit zda vybrané projekty jsou dostatečně připraveny pro realizaci z hlediska zákona č. 114/1992Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, č. 100/2001Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění a zákona č. 183/2006Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění.
- 4) Posoudit zda se koncepce zaměřuje na hlukovou zátěž a přispívá k odstraňování nadlimitní hlukové zátěže obyvatelstva.

- 5) Ověřit zda nejsou projekty v koncepci navrhovány přes oblasti s nadlimitní hlukovou zátěží.
- 6) Posoudit zda koncepce zohledňuje imisní zatížení BMO a jakým způsobem přispívá k odstraňování nadlimitní imisní zátěže.
- 7) Ověřit zda nejsou projekty v koncepci navrhovány přes oblasti s nadlimitní imisní zátěží (zejména PM₁₀, PM_{2,5}).
- 8) Posoudit zda koncepce zohledňuje možné střety plánovaných projektů dopravní infrastruktury se ZCHÚ, NATURA 2000.
- 9) Posoudit zda koncepce zajišťuje odvedení tranzitní dopravy mimo oblast BMO.
- 10) Posoudit zda je koncepce v souladu s cíli Dlouhodobého programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století.
- 11) Požadují přepracovat Oznámení, tak aby byly uvedeny jasné cíle a opatření.
- 12) Požadují, aby byly respektovány zákonné požadavky na ochranu obyvatelstva, a aby před plánováním nové koncepce dopravní sítě byly vymezeny oblasti s překročenými zákonnými limity, aby koncepce svými opatřeními vedla ke snížení zátěže. Aby tyto oblasti byly vyloučeny z lokalit pro umístování nových zdrojů znečištění.
- 13) Požadují, aby pro R43 byla do návrhů koridorů zahrnuta jen část od dálnice D1 po úroveň Černé hory.
- 14) Požadují zahrnout R43 jako plnohodnotný obchvat města Brna v tzv. Boskovické brázdě.
- 15) Posoudit odvedení tranzitní hromadné dopravy mimo BMO.
- 16) Požadují, aby koncepce vzala v úvahu nevýznamnost dopravního koridoru Hitlerovy dálnice (spojení Rakousko – Polsko).
- 17) Požadují, aby koncepce a posouzení SEA pracovala s R55 dle Politiky územního rozvoje, tedy i napojení Brna a Vídně po existující D2 a po R55 jako obchvatu Břeclavi.
- 18) Požadují, aby koncepce a posouzení SEA pracovala s S8 dle Politiky územního rozvoje, tedy i napojení Prahy a Vídně po existující D1 a po S8 jako obchvatu Znojma.
- 19) Požadují, aby z důvodu dlouhodobého překračování hygienických limitů koncepce vzala v úvahu právní nerealizovatelnost převedení další tranzitní doprava do BMO po R52 a právní nerealizovatelnost JZ a JV tangenty města Brna.
- 20) Požadují, aby koridor R52 byl v úseku Pohořelice – Mikulov zcela vypuštěn a úsek R52 od Pohořelice k hranici města Brna byl klasifikován jako přivaděč k Brnu.
- 21) Požadují aby ZZŘ uložil koncepci nutnost doplnění všech možných opatření a řešení, které by mohly snížit nadlimitní zátěž ovzduší.
- 22) Požadují v dokumentaci SEA posouzení ochrany ovzduší z hlediska zpřísnění hygienických limitů (Směrnice Rady 50/2008/ES).
- 23) Požadují, aby byla koncepce posouzena z hlediska vlivu na veřejné zdraví - HIA.
- 24) Považují termín mobilita, uváděný na straně 13, za nesmyslný.
- 25) Na straně 18-25 Oznámení, je nedokonale popsán stav znečištění ovzduší.
- 26) Na straně 26 Oznámení, je nedokonale popsán stav zátěže z hlediska hlučnosti.
- 27) Požadují přepracování textu na straně 26-34 Oznámení o území Natura2000.
- 28) Požadují přepracování textu na straně 34-36 Oznámení o odpadech.
- 29) V Oznámení koncepce je koncepce popsána jen formálně, nejsou zde uvedeny bližší specifikace obsahu koncepce.
- 30) Nesouhlasí se kladným stanoviskem KÚ Jihomoravského kraje k § 45i odstavce 1 zákona č. 114/1992Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Vypořádání vyjádření

- Ad 1) *Hodnocený návrh Strategie je v souladu s cíli Národního programu snižování emisí ČR. Národní program snižování emisí ČR, doplněný usnesením vlády č. 1077 ze dne 15. 12. 2014, které stanovuje národní cíl snížení expozice pro částice PM_{2,5}, byl jedním ze zdrojů formulování referenčních cílů životního prostředí, které byly základní metodou hodnocení Strategie (viz také kap. 5 Vyhodnocení).*
- Ad2) *Problematika hodnocení projektů, které budou financovány v rámci Strategie, je podrobně popsána v premise tohoto vypořádání připomínek a pro zkrácení textu na ni v plné míře odkazujeme. Autoři vyhodnocení se ztotožňují s názorem autorů připomínky, že výběr a provedení projektů je – z hlediska vlivů Strategie na životní prostředí – klíčový, a proto mu musí být věnována náležitá pozornost. A to jak v případě výběru projektů, tak i jejich hodnocení v rámci standardních procedur..*
- Ad 3) *Strategie neobsahuje informace o projektech (není uvedena jejich přesná územní lokalizace, kapacity, rozsah a další faktory), které jsou k vyhodnocení vlivů projektů dle uvedených zákonů nezbytné. Připravenost konkrétních projektů k realizaci proto bude posuzována v následných procedurách až po jejich předložení s úplnou dokumentací, umožňující jejich hodnocení podle uvedených procedur EIA, naturového hodnocení, resp. stavebního zákona. Strategie neobsahuje žádné projekty ani jejich podrobné údaje, které by umožňovaly v této fázi hodnocení podle výše uvedených procedur. Viz také citovaná premisa vypořádání připomínek.*
- Ad 4) *Na základě provedeného vyhodnocení je možno konstatovat, že hodnocená strategie se zaměřuje také na hlukovou zátěž. Problematicke hluku byla ve Vyhodnocení věnována odpovídající pozornost. Především byl hluk zařazen mezi referenční cíle životního prostředí, pomocí nichž byl hodnocen vliv Strategie na ŽP, a hluk je také jednou ze základních determinant veřejného zdraví, které byly brány v úvahu v rámci HIA (viz kap. 12 a příl. č. 4 Vyhodnocení). Samotná Strategie se problematice hluku věnuje zejména návrhem opatření, jejichž cílem je snížit negativní vlivy dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví (podpora cyklo a pěší dopravy, podpora nízkoemisní dopravy a preference veřejné hromadné dopravy na úkor individuální automobilové dopravy).*
- Ad 5) *Strategie neobsahuje informace o konkrétní územní lokalizaci projektů. Posouzení, zda nejsou projekty navrhovány přes oblasti s nadlimitní hlukovou zátěží proto bude možno provést až po jejich předložení s úplnou dokumentací. Nicméně typy zařazených projektů svědčí o snaze snížení vlivů hluku (zejména hluku z dopravy) na území BMO (viz také vypořádání připomínky č. 4. Lokalizace konkrétních projektů z hlediska vlivů hluku musí být posouzena na základě předložení dokumentace projektů v rámci územního řízení, případného posouzení vlivů záměrů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP (EIA), ve znění pozdějších předpisů, včetně využití modelových hlukových studií.*
- Ad 6) *Na základě provedeného vyhodnocení je možno konstatovat, že hodnocená strategie zohledňuje imisní zátěž v ovzduší BMO. Problematicke ovzduší byla ve Vyhodnocení věnována odpovídající pozornost, obdobně jako problematice hluku. Především je problematika znečištění ovzduší součástí dvou referenčních cílů životního prostředí, pomocí nichž byl hodnocen vliv Strategie na ŽP, a imise jsou také jednou ze základních determinant veřejného zdraví, které byly brány v úvahu v rámci HIA (viz kap. 12 a příl. č. 4 Vyhodnocení). Samotná Strategie se problematice znečištění ovzduší věnuje jak speciálním opatřením B.5. Snížení imisní zátěže území, tak i návrhy opatření, jejichž cílem je snížit negativní vlivy dopravy na životní prostředí a veřejné*

- zdraví potlačením kongescí, zlepšením plynulosti dopravy, kvality vozovek, vymístěním dopravy z obytných oblastí a preferencí veřejné hromadné dopravy na úkor individuální automobilové dopravy.
- Ad 7) Strategie neobsahuje informace o konkrétní územní lokalizaci projektů. Posouzení, zda nejsou projekty navrhovány přes oblasti s nadlimitní imisní zátěží v ovzduší proto bude možno provést až po jejich předložení s úplnou dokumentací. Lokalizace konkrétních projektů z hlediska vlivů na ovzduší bude posouzena na základě předložení dokumentace projektů jednak při výběru projektů a jednak v rámci územního řízení, případného posouzení vlivů záměrů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP (EIA), ve znění pozdějších předpisů, včetně využití rozptylových studií.
- Ad 8) Strategie neobsahuje informace o konkrétní územní lokalizaci projektů. Možné střety plánovaných projektů dopravní infrastruktury se ZCHÚ, NATURA 2000 proto bude možno posoudit až po předložení konkrétních projektů s úplnou dokumentací. Obdobně jako v případě předchozích připomínek budou i v tomto případě posouzeny konkrétní projekty až na základě předložení jejich dokumentace, zejména přesné lokalizace. V relevantních případech budou projekty hodnoceny jak podle výše citovaného zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP (EIA), ve znění pozdějších předpisů, ale v případě potenciálních střetů s lokalitami soustavy Natura 2000, také prostřednictvím naturového hodnocení dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
- Ad 9) Opatření zaměřená na dopravu jsou ve Strategii orientována na infrastrukturu BMO. Problematice snížení vlivů dopravy na životní prostředí je věnována Prioritní oblast A: Doprava a mobilita. Její součástí je i opatření, jehož cílem je mj. vymístit dopravu z měst a obcí (obchvaty). Odvedení tranzitní dopravy mimo BMO bude vyžadovat řešení minimálně na úrovni kraje, ale spíše na celostátní úrovni.
- Ad 10) Na základě provedeného posouzení (součástí Vyhodnocení je i specializované posouzení vlivů Strategie na veřejné zdraví) je možno konstatovat, že Strategie je v souladu s Dlouhodobým programem zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. Století. Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. Století byl hlavním strategickým dokumentem použitým pro hodnocení vlivů Strategie na veřejné zdraví. (podrobněji viz kap. 12 a příl. č. 4 Vyhodnocení).
- Ad 11) Cílem Oznámení je ve smyslu zákona informovat o skutečnosti, že se připravuje koncepce a umožnit dotčeným správním orgánům, samosprávným orgánům a veřejnosti vyjádřit se k obsahu a rozsahu posuzování. V Oznámení tedy nemusí (a často ani vzhledem k fázi zpracování koncepce) nemohou být přesné údaje o cílech a jednotlivých opatřeních koncepce. Z tohoto důvodu není ani důvod pro přepracování Oznámení. Požadované informace jsou uvedeny ve Vyhodnocení. Současně se zveřejněním Vyhodnocení vlivů ISR BMO na životní prostředí byl zveřejněn i návrh Strategie, která požadované cíle i opatření obsahuje.
- Ad 12) Všechny budoucí projekty musí odpovídat požadavkům právních předpisů ČR a mohou být umísťovány pouze v souladu s jejich požadavky na základě posouzení v rámci územního řízení a v odpovídajících případech také na základě výše citovaného zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP (EIA), ve znění pozdějších předpisů. Požadavek, aby před plánováním nové koncepce dopravní sítě byly vymezeny oblasti s překročenými zákonnými limity, se nevztahuje k hodnocené koncepci. aby koncepce svými opatřeními vedla ke snížení zátěže. Aby tyto oblasti byly vyloučeny z lokalit pro umísťování nových zdrojů znečištění. Problematice snížení zátěže ovzduší

je v rámci Strategie věnována odpovídající pozornost. Strategie se problematice snižování znečištění ovzduší věnuje jak speciálním opatřením B.5. Snížení imisní zátěže území, tak i návrhy opatření, jejichž cílem je snížit negativní vlivy dopravy na životní prostředí (včetně ovzduší) potlačením kongescí, zlepšením plynulosti dopravy, kvality vozovek, vymístěním dopravy z obytných oblastí a preferencí veřejné hromadné dopravy na úkor individuální automobilové dopravy.

Ad 13) Předkládaný návrh Integrované strategie rozvoje BMO-ITI ze své podstaty neřeší návrhy dopravních koridorů ani úseky dálnic. Případné projekty musí být posouzeny na základě předložení jejich dokumentace nezbytné pro územní řízení.

Ad 14) Předkládaný návrh Integrované strategie rozvoje BMO-ITI ze své podstaty neřeší zahrnutí případně nezahrnutí konkrétních úseků rychlostních komunikací jako obchvatu města Brna. Případné projekty musí být posouzeny na základě předložení jejich dokumentace nezbytné pro územní řízení.

Ad 15) Viz vypořádání vyjádření Ad 9) výše.

Ad 16) Integrovaná strategie neuvádí konkrétní projekty, ale pouze projekty typové. Na úrovni posuzování koncepce nelze požadovat schválení či neschválení jakéhokoliv projektu, aniž není posouzen v souladu s právními předpisy ČR na základě existence údajů nezbytných pro jeho hodnocení na základě posouzení v rámci územního řízení a v odpovídajících případech také na základě výše citovaného zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP (EIA), ve znění pozdějších předpisů. Přitom je třeba uvést, že obsahové zaměření Strategie je výsledkem komplexního procesu, do kterého byli zapojeni nejen zástupci předkladatele Strategie, ale také další hlavní klíčoví aktéři v území BMO. Při rozhodování o zařazení jednotlivých opatření do strategie bylo mimo jiné zohledňováno, pro jak velkou část území jsou relevantní. Dále je nutné uvést, že některé aktivity budou podporovány jinými koncepcemi, které jsou k těmto cílům primárně určeny (například OP Doprava).

Ad 17) Předkládaný návrh Integrované strategie rozvoje BMO-ITI není dopravní koncepcí a ze své podstaty neřeší konkrétní projekty dopravní infrastruktury. Strategie uvádí pouze typové projekty jednotlivých opatření. Konkrétní projekty mohou být podpořeny v rámci Strategie až po jejich vyhodnocení a schválení v souladu s právními předpisy ČR na základě existence údajů nezbytných pro jeho hodnocení na základě posouzení v rámci územního řízení a v odpovídajících případech také na základě výše citovaného zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP (EIA), ve znění pozdějších předpisů.

Ad 18) Platí totéž, jako pro připomínku č. 17.

Ad 19) Integrovaná strategie neuvádí konkrétní projekty, ale pouze projekty typové. Na úrovni posuzování koncepce nelze požadovat schválení či neschválení jakéhokoliv projektu, aniž není posouzen v souladu s právními předpisy ČR na základě existence údajů nezbytných pro jeho hodnocení na základě posouzení v rámci územního řízení a v odpovídajících případech také na základě výše citovaného zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP (EIA), ve znění pozdějších předpisů. Přitom je třeba uvést, že obsahové zaměření Strategie je výsledkem komplexního procesu, do kterého byli zapojeni nejen zástupci předkladatele Strategie, ale také další hlavní klíčoví aktéři v území BMO. Při rozhodování o zařazení jednotlivých opatření do strategie bylo mimo jiné zohledňováno, pro jak velkou část území jsou relevantní. Dále je nutné uvést, že některé aktivity budou podporovány jinými koncepcemi, které jsou k těmto cílům primárně určeny (například OP Doprava).

Ad 20) Platí totéž, jako pro připomínku č. 17.

Ad 21) Jedná se o požadavek na příslušný úřad (MŽP), který není předmětem vypořádání.

- Ad 22) *Problematicke ovzduší byla ve Vyhodnocení věnována odpovídající pozornost. Vzhledem k charakteru posuzování (SEA) a vzhledem k charakteru posuzovaného dokumentu (koncepce) nejsou při hodnocení vlivů Strategie na životní prostředí (kvalitu ovzduší) používány imisní limity, ale referenční cíle ochrany životního prostředí. Problematika znečištění ovzduší součástí dvou referenčních cílů životního prostředí, pomocí nichž byl hodnocen vliv Strategie na ŽP, a imise jsou také jednou ze základních determinant veřejného zdraví, které byly brány v úvahu v rámci HIA (viz kap. 12 a příl. č. 4 Vyhodnocení). Samotná Strategie se problematice znečištění ovzduší věnuje jak speciálním opatřením B.5. Snížení imisní zátěže území, tak i návrhy opatření, jejichž cílem je snížit negativní vlivy dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví potlačením kongescí, zlepšením plynulosti dopravy, kvality vozovek, vymístěním dopravy z obytných oblastí a preferencí veřejné hromadné dopravy na úkor individuální automobilové dopravy.*
- Ad 23) *Koncepce (Strategie) byla posouzena z hlediska vlivů na veřejné zdraví – HIA. Posouzení HIA je součástí vyhodnocení jako jeho příloha číslo 4.*
- Ad 24) *Termín mobilita je obecně užívaný termín, figurující v dokumentech kohezní politiky.*
- Ad 25) *V dokumentaci Vyhodnocení byl text upraven.*
- Ad 26) *V dokumentaci Vyhodnocení byl text upraven.*
- Ad 27) *V dokumentu Vyhodnocení byl text kapitoly týkající se hluku upraven. V této souvislosti je třeba uvést, že cílem SEA není detailní hodnocení stavu životního prostředí, ale získání podkladů pro stanovení referenčních cílů životního prostředí, které jsou používány jako hlavní metoda hodnocení koncepce.*
- Ad 28) *V dokumentu Vyhodnocení byl text kapitoly o odpadech upraven. V této souvislosti je opět třeba uvést, že cílem SEA není detailní hodnocení stavu životního prostředí, ale získání informace dostačující pro rozhodnutí, které sektory životního prostředí vyžadují pozornost (jsou problémové) a mají být předmětem posuzování vlivů koncepce na životní prostředí.*
- Ad 29) *Cílem Oznámení je ve smyslu zákona informovat o skutečnosti, že se připravuje koncepce a umožnit dotčeným správním orgánům, samosprávným orgánům a veřejnosti vyjádřit se k obsahu a rozsahu posuzování, nikoliv k samotnému přesnému obsahu koncepce. V Oznámení tedy nemusí (a často ani vzhledem k fázi zpracování koncepce) nemohou být přesné údaje o cílech a jednotlivých opatřeních koncepce. Naopak současně se zveřejněním Vyhodnocení vlivů ISR BMO na životní prostředí byl zveřejněn i návrh Strategie, která požadovanou specifikaci obsahuje.*
- Ad 30) *Účelem dokumentu Vyhodnocení vlivů na ŽP není hodnotit Stanoviska orgánů veřejné správy. Nicméně k Oznámení byla vydána stanoviska dalších orgánů ochrany přírody, která vliv na lokality EVL a O nevykloučila a Vyhodnocení tedy obsahuje i naturové hodnocení dle zákona č. 114/1992 Sb., ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.*

Vyjádření neobsahující ani připomínky ani doporučení

Níže uvedená vyjádření neobsahovala žádné námitky k Oznámení dotčené koncepce na základě § 10c) zákona číslo 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, případně obsahovala souhlasná vyjádření. Vyjádření jsou očíslována stejně jako ve výše uvedené tabulce 14.1 Přehled obdržených vyjádření.

Ad 3) Ministerstvo životního prostředí, ředitel odboru ochrany vod

Ad 9) Městský úřad Znojmo, odbor životního prostředí

Ad 13) Obec Vranovice.

14.3. Závěr zjišťovacího řízení

V předcházející kapitole byly podrobně vypořádány všechny připomínky, které byly vzneseny v rámci zjišťovacího řízení a které tvořily základ pro formulaci Závěru zjišťovacího řízení. V této části Vyhodnocení je uveden přehled vypořádání jednotlivých aspektů (1 až 12) Závěru zjišťovacího řízení:

Ad podmínka 1

Relevantní cíle národních koncepcí byly důležitou součástí vytvoření referenčního hodnotícího rámce, který byl základním nástrojem hodnocení prioritních os a investičních priorit Strategie i indikativních aktivit. Vzhledem ke specifickým podmínkám potenciálních intervencí Strategie v konkrétním území, byly referenční cíle životního prostředí, s nimiž byla Strategie srovnávána, vytvořeny ze standardně používaných zdrojů. Tedy jak z relevantních cílů koncepcí a strategií, tak také na základě hlavních problémů ŽP v území (podrobněji také v kap. 5).

S ohledem na výsledky hodnocení Strategie na základě referenčních cílů ochrany životního prostředí lze konstatovat, že Strategie je v souladu s relevantními cíli hlavních souvisejících koncepcí.

Ad podmínka 2

Dokument Zdraví 2020 byl hlavním strategickým dokumentem použitým pro hodnocení vlivů Strategie na veřejné zdraví.

Ad podmínka 3

Stejným způsobem jako strategický dokument Zdraví 2020 byl využit také Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století. (podrobněji viz kap. 12).

Ad podmínka 4

Ochrana přírody a krajiny, včetně ZCHÚ a naturových lokalit, je významnou součástí hodnocení. Ze stanovených referenčních cílů, které sloužily k hodnocení, jsou 2 věnovány problematice ochrany přírody a krajiny. Návrh opatření k eliminaci vlivů na přírodní složky je součástí kap. 7 vyhodnocení.

Za současného stavu znalostí o aktivitách, naplňující opatření Strategie, nelze v rámci předkládaného Vyhodnocení návrhu Strategie stanovit jednoznačné limity (územní, věcné, technické apod.) pro realizaci opatření vyplývajících z koncepce. Důvodem je skutečnost, že u aktivit uvedených ve Strategii nejsou uvedeny lokalizace potenciálních projektů, a proto nejsou známy detaily o jejich přesném umístění ani o stavebně-technickém řešení a podobně.

V dalších fázích řízení o využití území (územní řízení, stavební řízení) bude nicméně nezbytné věnovat některým opatřením (aktivity uvedené v kapitole 6.2.3 a kap. 15 Vyhodnocení) bližší pozornost z hlediska možného dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny. Obecně lze u těchto záměrů doporučit před jejich realizací zpracování biologického hodnocení dle §67 ZOPK, případně naturového hodnocení, pokud vyplyne tato povinnost ze

stanovisek příslušných orgánů ochrany přírody dle §45i ZOPK. V rámci těchto řízení a na základě konkrétních informací o projektech budou stanoveny jednoznačné limity (územní, věcné, technické apod.) pro realizaci konkrétních projektů.

V příloze č. 1 Vyhodnocení, v Hodnocení vlivů koncepce „Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)“ na evropsky významné lokality a ptačí oblasti podle §45i zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, jsou vytipována opatření, která by potenciálně mohla mít negativní vlivy na EVL a PO soustavy Natura 2000 a kterým je proto třeba věnovat zvýšenou pozornost z tohoto hlediska. Současně jsou v naturovém hodnocení navržena konkrétní opatření k eliminaci případných negativních vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti.

Ad podmínka 5

Plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí jsou součástí kap. 7 a 10 Vyhodnocení.

Ad podmínka 6

Relevantní cíle zmíněných národních koncepcí byly důležitou součástí vytvoření referenčního hodnoticího rámce, který byl základním nástrojem hodnocení vlivu Strategie na životní prostředí.

Ad podmínka 7

Vlivy Strategie na veřejné zdraví byly posouzeny v souladu s platnou metodikou v rámci HIA. Součástí vyhodnocení je specializované posouzení vlivů Strategie na veřejné zdraví (Zambojová, 2015). Problematické vlivy dopravy na životní prostředí je věnována odpovídající pozornost, stejně tak vlivům znečištění ovzduší a hluku na veřejné zdraví.

Ad podmínka 8

Problematika znečištění ovzduší je v rámci Vyhodnocení považována za klíčovou a je jí věnována tomu odpovídající pozornost. Snížení koncentrace suspendovaných částic PM₁₀ a PM_{2,5} a dalších škodlivin v ovzduší bylo součástí jednoho z referenčních cílů referenčního hodnoticího rámce, podle nějž byly hodnoceny vlivy Strategie. Návrh opatření k eliminaci vlivů na životní prostředí je součástí kap. 7.

Ad podmínka 9

Problematické hluku byla ve Vyhodnocení věnována odpovídající pozornost. Především byl hluk zařazen mezi referenční cíle životního prostředí, pomocí nichž byl vyhodnocován vliv programu na ŽP, a hluk je také jednou ze základních determinant veřejného zdraví, které byly brány v úvahu v rámci HIA (viz kap. 12 Vyhodnocení).

Ad podmínka 10

Problematicke vlivů dopravy na životní prostředí je věnována odpovídající pozornost, stejně tak vlivům znečištění ovzduší a hluku na veřejné zdraví. Je však potřeba upozornit, že součástí Strategie nejsou konkrétní úseky případné výstavby a úpravy komunikací, proto je hlavním doporučením respektování základních principů v rámci výběru projektů po schválení Strategie.

Ad podmínka 11

Problematika ochrany PUPFL včetně jejich ochranných pásem, zvýšení biodiverzity, ad. byla součástí hodnocení a odrážela se v referenčních cílech referenčního hodnotícího rámce.

Ad podmínka 12

Všechny připomínky předané zpracovateli Vyhodnocení byly vypořádány – viz kap. 14 Vyhodnocení.

15 ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ VČETNĚ NÁVRHU STANOVISKA KE KONCEPCI

Na základě stávajících výstupů hodnocení vlivů Integrované strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) na životní prostředí lze konstatovat, **že nebyly identifikovány takové negativní vlivy této koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, ani na evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy Natura 2000, které by znemožňovaly její schválení.** To se týká jak celkového vyhodnocení Strategie, tak i vyhodnocení její vize, globálního cíle, prioritních oblastí a opatření.

Je však potřeba zdůraznit, že vzhledem k zaměření Integrované strategie, která je především nástrojem pro rozhodování o prioritách financování projektů ve vymezeném území v letech 2014 – 2020, nutné míře její obecnosti a nutně obecnějšímu rozsahu informací o opatření, uvedených ve Strategii, bude možné detailně stanovit vlivy konkrétních projektů na jednotlivé složky životního prostředí až při hodnocení jejich detailních záměrů. Respektive při výběru projektů na základě navržených environmentálních kritérií.

Vzhledem k tomu, že podrobná specifikace typových (indikativních) projektů není součástí dokumentu (v souladu s principy zpracování strategických dokumentů není uvedena jejich přesná lokalizace, kapacity, rozsah a další faktory, které jsou k vyhodnocení projektů nezbytné), bude potřeba věnovat důkladnou pozornost jejich výběru a následně jejich vyhodnocení v rámci standardní procedury dle stavebního zákona a ve vybraných případech rovněž dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), ve znění pozdějších předpisů, případně podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Přes výše uvedené však bylo na základě porovnání obsahu opatření s navrženými referenčními cíli ochrany životního prostředí identifikováno v rámci Vyhodnocení 8 opatření, kterým je potřeba věnovat zvláštní pozornost (např. při výběru projektů) z hlediska jejich možných negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, resp. specificky na evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy Natura 2000. Typové projekty těchto opatření budou většinou podrobovány samostatnému hodnocení vlivů záměrů na životní prostředí (EIA) podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů, případně naturovému hodnocení dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů, resp. proceduře dle stavebního zákona.

Jedná se o těchto 8 opatření (tučně jsou uvedena opatření s potenciálně významnějšími vlivy):

- **Opatření A.5 Regionální silniční síť navazující na síť TEN-T**
- Opatření A.6 Cyklistická a pěší doprava
- Opatření B.1 Ochrana a čištění vod
- Opatření B.2 Zásobování vodou
- **Opatření B.3 Protipovodňová opatření**
- Opatření B.5 Snížení imisní zátěže území
- **Opatření B.7 Materiálové a energetické využití odpadů**
- Opatření C.1 Infrastruktura a služby pro inovace a nová odvětví v BMO

V případě některých dalších opatření je potřeba věnovat pozornost především období výstavby, resp. rekonstrukci objektů, zatímco po jejich dokončení budou mít záměry pouze pozitivní dopady.

Jedná se o následující 4 opatření:

- Opatření A.1 Terminály veřejné dopravy a systémy P+R
- Opatření A.2 Infrastruktura městské a příměstské veřejné dopravy
- Opatření C.2 Podpora proinovačních služeb a aplikace výsledků VaV pro firmy v BMO
- Opatření D.3 Budování sociálního bydlení

Podrobné hodnocení výše uvedených opatření, včetně doporučení zpracovatele je uvedeno v kapitole 6.2.3 a přílohách č. 2 a 3 vyhodnocení.

Návrh stanoviska:

Zpracovatel Vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí předkládá následující návrh stanoviska podle § 10 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65
100 10 Praha 10 – Vršovice

V Praze, dne: 2015

Č.j.:

STANOVISKO K NÁVRHU KONCEPCE

INTEGROVANÁ STRATEGIE ROZVOJE BRNĚNSKÉ METROPOLITNÍ OBLASTI PRO UPLATNĚNÍ NÁSTROJE INTEGROVANÉ ÚZEMNÍ INVESTICE (ITI)

podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí,
ve znění pozdějších předpisů.

Předkladatel koncepce: Statutární město Brno

Zpracovatelé posouzení: Ing. Bohumil **Sulek**, CSc., autorizovaná osoba dle zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů;
Držitel osvědčení odborné způsobilosti ke zpracování dokumentací a posudků ve smyslu § 19 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů; číslo osvědčení: 11038/1710/OHRV/93.
Platnost osvědčení odborné způsobilosti prodloužena do 13.6.2016 Rozhodnutím o prodloužení autorizace ke zpracování dokumentace a posudku č.j.: 42243/ENV/11 vydaným MŽP dne 20.6.2011.

Martina **Blahová**

RNDr. Marek **Banaš**, PhD., autorizovaná osoba k provádění posouzení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (číslo osvědčení 57148/ENV/09)

Mgr. František **Gregor**

Mgr. Eva **Jirásková**

RNDr. Radim **Misiaček**

Mgr. Lenka **Polachová**

RNDr. Marcela **Zambojová**, držitel osvědčení odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví, č. osvědčení 1/2006, číslo j. OVZ-300-18.5/23562 ze dne 31. 7. 2006.

Platnost osvědčení odborné způsobilosti prodloužena do 31.7.2016 Rozhodnutím Ministerstva zdravotnictví č.j.: 75376-OVZ-32.1-21.11.10 vydaným dne 16.12.2010.

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce Integrované strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) ve smyslu § 10c) zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 100/2001 Sb.“ nebo jen „zákon“), zpracované v rozsahu přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., bylo Ministerstvu životního prostředí předloženo předkladatelem koncepce 6. 10. 2014.

Oznámení koncepce bylo Ministerstvem životního prostředí následně zveřejněno v informačním systému a rozesláno dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům. Dne 23. 10. 2014 byla zveřejněna informace o Oznámení koncepce na úřední desce Jihomoravského kraje a tímto dnem bylo zahájeno zjišťovací řízení dle § 10d) citovaného zákona.

Na základě vyjádření doručených k Oznámení byl příslušným úřadem vydán dne 25. 11. 2014 Závěr zjišťovacího řízení, který mimo jiné stanovil obsah a rozsah Vyhodnocení nejen v rozsahu základních zákonných požadavků, daných §§ 2 a 10b) a přílohou č. 9 zákona, ale také nad tento rámec, se zaměřením na aspekty plynoucí ze zjišťovacího řízení. V souladu s požadavky zákona č. 100/2001 Sb. byl tento dokument zveřejněn.

Dne 2015 byl Ministerstvu životního prostředí předložen návrh koncepce „Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)“, včetně Vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, ve smyslu § 10f) citovaného zákona.

Postup zpracování koncepce byl projednáván s aktéry rozvoje BMO.

Stručný popis koncepce:

Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) zahrnuje následující hlavní části:

- A. Analytická část
 - Vymezení území
 - Socioekonomická analýza
 - PESTEL analýza
 - Analýza SWOT
 - Analýza stakeholderů
 - Analýza problémů
 - Analýza potřeb

B. Návrhová část

- Vize, strategie a globální cíle
- Prioritní oblasti a cíle
- Popis opatření
- Vazba na horizontální témata
- Vazba na strategické dokumenty

Přehledná struktura návrhové části Strategie

Návrhová část představuje klíčový výstup Strategie z hlediska charakteru a zaměření budoucích opatření. Typické pro ni je její hierarchické uspořádání s tím, že v průběhu zpracování se postupovalo od nejvyšší (nejobecnější) úrovně rozvojové vize k nejkonkrétnější úrovni opatření.

Rozvojová vize popisuje stav BMO, jehož by mělo být v budoucnosti dosaženo k roku 2020, a v tomto smyslu představuje zastřešující rámec celé strategické části.

Jako motto vize byl navržen slogan:

„Brněnská metropolitní oblast – prosperující, zdravá a dostupná metropole“

Globálním cílem Strategie je **zvýšení konkurenceschopnosti a zlepšení kvality života obyvatel Brněnské metropolitní oblasti**. Globální cíl se skládá ze 4 témat, jejichž hlavním společným jmenovatelem je jejich aglomerační rozměr chápající BMO jako širěji vymezenou oblast kolem Brna.

Jednotlivými tématy globálního cíle Strategie jsou:

5. Konkurenceschopnost a vzdělávání
6. Sociální soudržnost
7. Smart mobilita
8. Životní prostředí

První dvě témata naplňují I. pilíř Strategie (Lidský kapitál), zbývající dvě témata pak II. pilíř Strategie (Prostředí).

Návrh Strategie se dále člení do níže uvedených prioritních oblastí, které obsahují jednotlivá opatření:

Prioritní oblast A – Doprava a mobilita

Cíl prioritní oblasti: Zvýšit mobilitu obyvatel, firem a dalších subjektů v BMO a zvýšit plynulost a bezpečnost v dopravě.

Opatření

- Opatření A.1: Terminály veřejné dopravy a systémy P+R
- Opatření A.2: Infrastruktura městské a příměstské veřejné dopravy
- Opatření A.3: Dopravní prostředky veřejné dopravy
- Opatření A.4: Dopravní telematika a informační systémy
- Opatření A.5: Regionální silniční síť navazující na síť TEN-T

- Opatření A.6: Cyklistická a pěší doprava

Prioritní oblast B - Životní prostředí

Cíl prioritní oblasti: Zvýšit kvalitu životního prostředí, snížit environmentální zátěž a eliminovat environmentální rizika v BMO.

Opatření

- Opatření B.1: Ochrana a čištění vod
- Opatření B.2: Zásobování vodou
- Opatření B.3: Protipovodňová opatření
- Opatření B.4: Analýzy, studie a plány pro prevenci povodní
- Opatření B.5: Snížení imisní zátěže území
- Opatření B.6: Předcházení vzniku odpadů
- Opatření B.7: Materiálové a energetické využití odpadů
- Opatření B.8: Plochy a prvky sídelní zeleně

Prioritní oblast C - Konkurenceschopnost a vzdělávání

Cíl prioritní oblasti: Podpořit dostupnost a kvalitu infrastruktury a služeb pro rozvoj konkurenceschopných odvětví v BMO, zvýšit vybavenost, kvalitu a relevanci systému přípravy lidských zdrojů, a to v návaznosti na definici strategie inteligentní specializace regionu.

Opatření:

- Opatření C.1: Infrastruktura a služby pro inovace a nová odvětví v BMO
- Opatření C.2: Podpora proinovačních služeb a aplikace výsledků VaV pro firmy v BMO
- Opatření C.3: Podpora proinovačních služeb pro začínající firmy v BMO
- Opatření C.4: Budování kapacit a kvality zařízení pro celoživotní učení
- Opatření C.5: Kvalita LZ: Předškolní vzdělávání v BMO
- Opatření C.6: Kvalita LZ: Klíčové kompetence již od počátečního vzdělávání

Prioritní oblast D - Sociální soudržnost

Cíl prioritní oblasti: Posílit sociální soudržnost na území BMO a zvýšit dostupnost kvalitních sociálních a návazných služeb, které budou odpovídat potřebám svých obyvatel.

Opatření:

- Opatření D.1: Zkvalitnění a rozvoj sítě sociálních a návazných služeb
- Opatření D.2: Doplnění kapacit infrastruktury sociálních služeb
- Opatření D.3: Budování sociálního bydlení

Stručný popis posouzení:

Posouzení vlivů Integrované strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) na životní prostředí bylo zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb. Posouzení vlivů Strategie na životní prostředí bylo

provedeno v souladu s požadavky zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s požadavky Závěru zjišťovacího řízení.

Pro posouzení byla využita metoda referenčních cílů životního prostředí, vytvořených na základě platných strategických dokumentů na regionální, národní i evropské úrovni a výsledků analýzy stavu ŽP dotčeného území. To znamená, že posouzení vlivů koncepce na životní prostředí bylo provedeno porovnáváním možného vlivu vize, globálního cíle a opatření koncepce se stanovenými referenčními cíli životního prostředí.

Součástí posouzení koncepce bylo také hodnocení vlivů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy Natura 2000 §45i) zákona číslo 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a dále posouzení vlivů koncepce na veřejné zdraví.

Závěry posouzení:

Na základě návrhu Integrované strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI), oznámení koncepce, závěru zjišťovacího řízení, vyhodnocení koncepce podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (včetně vyhodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle ustanovení § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a posouzení vlivů koncepce na veřejné zdraví), vyjádření dotčených územně samosprávných celků, dotčených správních úřadů a veřejnosti a veřejného projednání

v y d á v á

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný úřad podle § 21 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů

s o u h l a s n é s t a n o v i s k o

k návrhu koncepce

Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)

Souhlasné stanovisko k návrhu Integrované strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) se vydává při dodržení následujících podmínek:

A. Podmínky souhlasného stanoviska:

1. V rámci sledování dopadů realizace Integrované strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) monitorovat vlivy jeho realizace na životní prostředí, to znamená zejména:
 - zapracovat navržené environmentální indikátory do celkového systému sledování dopadů realizace koncepce

- pravidelně zveřejňovat výstupy z monitoringu vlivů koncepce na životní prostředí, to znamená zveřejňovat jednou ročně vlivy realizace koncepce na životní prostředí
 - navázat systém monitoringu na rozhodování o podpoře výběru projektů s využitím environmentálních kritérií
 - zajistit dostatečnou informovanost investorů o environmentální problematice a o možných vazbách projektů na životní prostředí, především o nezbytnosti podrobit v relevantních případech jejich přípravu posouzením vlivů na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, případně hodnocení vlivů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy chráněných území Natura 2000 podle zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v těch případech, kdy uvedeným povinnostem podporované projekty podléhají
2. Při podpoře jednotlivých projektů zohlednit doporučení k souvisejícím opatřením pro snížení jejich potenciálních negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, která byla navržena v rámci Vyhodnocení vlivů Integrované strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) na ŽP.
3. Při realizaci konkrétních aktivit naplňujících Integrovanou strategii rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI) je nezbytné odstranit či minimalizovat eventuální prostorovou kolizi záměru s předměty ochrany přírody a krajiny.

B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000

Pro vyloučení případného negativního vlivu realizace hodnocené koncepce „Integrovaný strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)“ na lokality soustavy Natura 2000 je potřeba dodržet následující doporučení:

- Vzhledem k tomu, že hodnocená koncepce nepřináší (z principu strategického plánování nemůže přinášet) u navržených opatření a typových projektů dostatečně podrobné údaje o jejich lokalizaci, které by aktuálně umožnily přesně stanovit konkrétní míru případného negativního vlivu na jednotlivé evropsky významné lokality a ptačí oblasti, je zapotřebí u opatření s potenciálním negativním vlivem EVL a PO, uvedených ve „Vyhodnocení vlivů koncepce na EVL a ptačí oblasti soustav Natura 2000“ (příloha č. 1. Vyhodnocení), požádat o stanovisko příslušný orgán ochrany přírody, zda může daný záměr, samostatně nebo ve spojení s jinými, významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Pokud příslušný orgán ochrany přírody nevyloučí potenciální negativní vliv na EVL a PO, bude nutno před povolením realizace záměrů zpracovat posouzení jejich vlivů na EVL a PO dle §45h ZOPK.
- Při realizaci konkrétních budoucích záměrů (projektů) naplňujících opatření koncepce je nezbytné odstranit či minimalizovat eventuální prostorovou kolizi záměrů s předměty ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí, respektive s biotopy druhů a typy evropských stanovišť.

C. Doporučení

1. Podporovat naplňování referenčních cílů ochrany životního prostředí, vztahujících se k Integrované strategii rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI)

2. Dbát při realizaci koncepce především na problematiku ochrany ovzduší, omezování hluku, ochranu přírody a krajiny (včetně evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy chráněných území Natura 2000), ochranu vod a půdy. Plánované aktivity využít především ke zlepšení situace v uvedených oblastech.
3. Podporovat aktivity zaměřené na zachování či zvýšení retenční schopnosti krajiny s cílem snížit rizika a rozsah povodní, případně negativní dopady sucha.

Toto stanovisko není Rozhodnutím podle zákona č. 500/2004 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů. Toto stanovisko nenahrazuje vyjádření dotčených správních úřadů ani příslušná povolení podle zvláštních předpisů.

Datum vydání stanoviska:

Otisk razítka příslušného úřadu:

Jméno, příjmení a podpis pověřeného zástupce příslušného úřadu:

Mgr. Evžen Doležal v.r.

ředitel odboru posuzování vlivů na životní
prostředí a integrované prevence

SEZNAM ZPRACOVATELŮ VYHODNOCENÍ KONCEPCE

Toto vyhodnocení koncepce bylo zpracováno v souladu s § 10c) zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, kolektivem autorů pod vedením Ing. Bohumila Sulka, CSc., který je odborně způsobilou osobou oprávněnou zpracovávat dokumentace a posudky podle téhož zákona.

Zhotovitel: SPF Group, v.o.s.
Bozděchova 99/6,
400 01 Ústí nad Labem

Odpovědný řešitel: Ing. Bohumil Sulek, CSc.
Držitel osvědčení odborné způsobilosti ke zpracování dokumentací a posudků ve smyslu § 19 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů; č. osvědčení: 11038/1710/OHRV/93.
Platnost osvědčení odborné způsobilosti prodloužena do 13.6.2016
Rozhodnutím o prodloužení autorizace ke zpracování dokumentace a posudku č.j.: 42243/ENV/11 vydaným MŽP dne 20.6.2011.

Řešitelé (členové týmu v abecedním pořadí):

RNDr. Marek **Banaš**, PhD., autorizovaná osoba k provádění posouzení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (číslo osvědčení 57148/ENV/09)

Martina **Blahová**

Mgr. František **Gregor**

Mgr. Eva **Jirásková**

RNDr. Radim **Misiaček**

Mgr. Lenka **Polachová**

RNDr. Marcela **Zambojová**, držitel osvědčení odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví, č. osvědčení 1/2006, číslo j. OVZ-300-18.5/23562 ze dne 31. 7. 2006.

Platnost osvědčení odborné způsobilosti prodloužena do 31.7.2016
Rozhodnutím Ministerstva zdravotnictví č.j.: 75376-OVZ-32.1-21.11.10 vydaným dne 16.12.2010.

Rozdělovník:	1 - 2	Ministerstvo životního prostředí
	3 - 4	Statutární město Brno (předkladatel)
	5	SPF Group, v.o.s. (zpracovatel Vyhodnocení)
	6	Ing. Bohumil Sulek, CSc. (autorizovaná osoba)

Datum zpracování: 26. srpna 2015

SEZNAM POUŽITÝCH PODKLADŮ

Základní podklady

- Bernotat D. (2007): Practical experience of appropriate assessment in Germany. Bundesamt für Naturschutz, Presentation at – a workshop: „European Exchange of Experience on the Assessment of Plans and Projects Significantly Affecting Natura 2000 Sites According to Article 6 (3) and (4) of the Habitats Directive (92/43/EEC), 29.-30.3.2007, Berlin.
- Ciznerova, V a kol. Územně analytické podklady Jihomoravského kraje, druhá aktualizace. Urbanistické středisko Brno, 2013. Dostupné z [www: http://www.kr-jihomoravsky.cz/archiv/oupsr/uap_jmk/index.html](http://www.kr-jihomoravsky.cz/archiv/oupsr/uap_jmk/index.html)
- ČHMÚ: Znečištění ovzduší na území České republiky v roce 2009-2013, OZKO, ČHMÚ Praha
- Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století
- Friedl, K. a kol.: Chráněná území v České republice, MŽP, Praha 1991
- Háková A., Klauďisová A., Sádlo J. (eds.) (2004): Zásady péče o nelesní biotopy v rámci soustavy Natura 2000. Planeta XII, 8/2004. MŽP ČR.
- Hřebíček, J. Vyhodnocení plnění odpadového hospodářství v JMK, ECO-Management, s.r.o. 2013
- Chytrý M. et al. (2001): Katalog biotopů České republiky. – AOPK ČR Praha.
- IARC, International Agency for Research on Cancer: Monographs Database on Carcinogenic Risks to Human (online)
- Kolektiv: Atlas životního prostředí a zdraví obyvatelstva. Geografický ústav ČSAV Brno, FVŽP, Praha 1992
- Kolektiv (2001): Péče o lokality soustavy Natura 2000: Ustanovení článku 6 směrnice o stanovištích 92/43/EHS, edice Planeta, IX/ 4.
- Kolektiv (2001a): Hodnocení plánů a projektů, významně ovlivňujících lokality soustavy Natura 2000: Metodická příručka k ustanovení článků 6(3) a 6(4) směrnice o stanovištích 92/43/EHS, edice Planeta, XII/1.
- Kolektiv (2015): Integrovaná strategie rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje integrované územní investice (ITI). Verze z července 2015.
- Koncepce Jihomoravského kraje a Statutárního města Brna v oblasti ŽP
- Metodika posuzování vlivů koncepcí na ŽP, MŽP ČR
- Mulíček, O. a kol. Vymezení funkčního území Brněnské metropolitní oblasti a Jihlavské sídelní aglomerace. 2013

MŽP (2007): 15. Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle §45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Věstník MŽP, částka 11, s. 1 – 23.

MŽP (2011): Příručka k hodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany lokalit soustavy Natura 2000. Zpracovalo: Občanské sdružení Ametyst, pobočka Prusiny pro MŽP, 97 s.

Percival S. M. (2001): Assessment of the Effects of Offshore Wind Farms on Birds. Ecology Consulting, 96 p.

Podklady Krajského úřadu Jihomoravského kraje v oblasti životního prostředí

Podklady Magistrátu města Brno v oblasti životního prostředí

Polák P., Saxa A. (eds). (2005): Praznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 s.

Směrnice Rady č. 92/43/EEC z 21.5.1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (NATURA 2000).

Statistická ročenka České republiky a Jihomoravského kraje (2012, 2013)

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

Internetové stránky MŽP, Jihomoravského kraje, města Brna, ČHMÚ, CENIA, ISSaR, CHKO, Veronika, KHS JMK ad.

Archív zpracovatele

Další zdroje jsou uvedeny vždy u příslušných tabulek, obrázků a grafů.